

פ ר ט י - כ ל
ישיבה סב/שכ"ז של הממשלה
כ"ב בתמוז תשכ"ז - 30.7.67
(בבוקר ואחר-הצהריים)

נכחו השרים : ל. אשכול - יו"ר,

א. אבן,
י. אלון,
ז. ארן,
ס. בגין,
י. בורג,
ס. בנטוב,
י. ברזילי,
ח. נכתי,
י. גלילי,
ס. דיין,
ז. ורהפטינג,
י. ישעיהו,
ס. כרמל,
י. ספיר,
פ. ספיר,
ט. קול,
ח. מ. שפירא,
י. ש. שפירא,
ז. שרף,
א. ששון - (נעדר מישיבת אחר-הצהריים).

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
י. הרצוג - המנהל הכללי של משרד ראש-הממשלה
ד. הורוביץ - נגיד בנק ישראל
י. ארנון - המנהל הכללי של משרד האוצר (בסעיף 701)

סדר היום :

693. שיקום בתים בקלקיליה
694. מקורות
695. המסך השימוש בשדה-דב
696. פיצויים לכנסיות שהנהרסו או ניוזקו
697. מינויים בשירות החוץ
698. צירוף שרים לוועדות
699. מכירת נשק
700. הגדה-המערבית
701. המטבע בשטחים המוחזקים על-ידי צה"ל

2
7
20
22
23
24
25
26
89

(רשמו: מעמ' 2 עד 53 ועד בכלל - גב' ש. יפה;
מעמ' 54 הסוף - גב' ל. צ'.)

פ ר ט י - כ ל
ישיבה סב/שכ"ז של הממשלה
כ"ב בתמוז תשכ"ז - 30.7.67
(בבוקר ואחר-הצהריים)

נכחו השרים : ל. אשכול - יו"ר,

א. אבן,
י. אלון,
ז. ארן,
ס. בגין,
י. בורג,
ס. בנטוב,
י. ברזילי,
ח. גנתי,
י. גלילי,
ס. דיין,
ז. ורהפטיג,
י. ישעיהו,
ס. כרמל,
י. ספיר,
פ. ספיר,
ס. קול,
ח.מ. שפירא,
י.ש. שפירא,
ז. שרף,
א. ששון - (נעדר מישיבת אחר-הצהריים).

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
י. הרצוג - המנהל הכללי של משרד ראש-הממשלה
ד. הורוביץ - נגיד בנק ישראל
י. ארנון - המנהל הכללי של משרד האוצר (בסעיף 701)

סדר היום :

693. שיקום בתים בקלקיליה
694. מקורות
695. המשך השימוש בשדה-דב
696. פיצויים לכנסיות שחנתו או נזקו
697. פיצויים בשירות החוץ
698. צירוף שרים לוועדות
699. מכירת נשק
700. הגדה-המערבית
701. המטבע בשטחים המוחזקים על-ידי צה"ל

(רשמו: מעמ' 2 עד 53 ועד בכלל - גב' ש. יפה;
מעמ' 54 הסוף - גב' ל.צ').

2
7
20
22
23
24
25
26
89

693. שיקום בתים בקליליה

היו"ר רה"ט ל. אשכול: נחחיל במע"ף ז' לפי סדר-היום ורשום-הדיבור

לשר.י. מפיר.ה. תהיה מסעם בממשלה.

השר י. ספיר:

העניין אינו חדש; השאלה עלתה בימים בהם
ישנו שינוי אווירה לעומת זו שהייתה קיימת

באשר הגשתי את הצעה. אם זאת, איני חושב שהדברים עומדים במחירה

מוחלטת.

הממשלה החליטה להחזיר את הושבי קליליה

למקומם. בינתיים קרה מה שקרה, דוחלק מבתי-הכפר נהרסו. ההערכה

היא, שנהרסו בין שליש לחצי מבתי-הכפר. (השר ט. דיין: בין רבע

לשליש מבתי-הכפר.) - מקבל זאת.

השאלה היא זו: אנו אומרים לתושבים לחזור

לבתיהם ובו בזמן משאירים את הבתים הרוסים. איני יודע אם חזרו

התושבים ואם נמצאים הם בחוץ הריסות בתיהם. אני מקבל את הרעיון

אח

להטמין/ועדת-שרים לענייני כלכלה שתעסוק בעניין, ולא נערוך את הדיון

כאן.

אין הכוונה לבנות לתושבים אלה שיכון שלם ומלא,

אלא להגיש להם עזרה כספית מסויימת, למען יוכלו לשקם בתיהם בצורה

חלקית, אם על-ידי מענק או באופן אחר, בכדי למנוע במקום מוקד של

מרידות בלתי-רצויה ובלתי-מוצדקת. וזאת משום שהקרקעות הרי הוחזרו

ותוחזרה להם. הם מעבדים את אדמותיהם בעוד בתיהם הרוסים.

אמנם, איני חושב שהם אומללים כל-כך ושאינם

יכולים להוציא מכספם לשיקום בתיהם, ושאלו אחראים עבורם ובשלם בעד

השיכון ואף נקים אותו. כוונתי, שיש למצוא צורה של עזרה כספית, למען

יכלו לתקן את בתיהם לקראת החורף.

30.7.67 - ז"ז

השם . י ספיר :

הצעתו היא להסמיך ועדה כלכלית שתבדוק את

העניין מבחינת הסכום והשיטה, והחלטתה תהיה מטעם הממשלה.

השר מ. דיין:

השר. ס. דיין: ברצוני להעיר, שבזקים במלחמה היו רבים, אולי

השר ט. דיין:
לא בהיקף כזה, וחשוב כפרט, בין אם הוא חושב

קלקיליה או ג'נין, אשר ביתו נהרס - אין זה משנה אם ישנם עוד עשרים

קלקיליה או ג'נין, אשר ניתן נחום
בעלי בתים שנפגעו, ואם ניכנס לשיטה של פיצוי או הקדשה כספים לפגיעות-

בעלי בתים שנפגעו, ואם נכנסו לשיטה, ונמחיל לשלם להם פיצויים
מלחמה, שהיו בגדה, וזו מלחמה שהם עשו אותה, ונמחיל לשלם להם פיצויים

על-כך - נצטרך אזי להכין סכומים עם ספרות רבות, שמאחרריהם אפטים

רבים, למסדה זל.

אין זה עניין של כלל, אלא של כל פרט ופרט - יחד.

אם יש או אין לו בית, או אם לרשותו חצי-בית. בקלקיליה, דרך אגב, ו

לרוב החושבים לא נהרסו הבתים כליל, אלא חדר זה או אחר. מתוך הבית-כולו.

לכך, אל ניגע בנושא זה ואל נראה את ממשלת-ישראל כתובת לפיצויי נזקי

לכן, אל תיגע בנפשך ולא תשחיתוהו. • מלחמה של צד, אשר יצא להילחם בגדול •

לפעמים מתקשה אני להסביר את אשר מנסה אני להציע.

שנית, אונר"א, אשר אליה פנינו ביום הראשון, כדי

שחזור בכלכלה חושבים, ואשר היא קיבלה על עצמה את העניין בקלקיליה -

עומק בבנייה ובתיקון בתים, והיא עושה זאת גם במחנות-הפליטים. איני

רואה בכך כל פסוקל, כאשר קרו בינלאומית כזאת, העוסקת במאות מיליונים של

לידות בשנה, תספול גם במספר בתים נפגעים שם.

אם רוצים אנו בכך, הרי מציע אני לכל-היחוד שאלה

העוסקים בכך מצדנו יבדקו עם אנשי האגף האפשרות לעודדם בזה

• 737 农民生活

יגדל תמיכתם בהם, ויעסקו גם בחינוך בהיהם.

גרש עציון.

30.7.67 - ט"ז שב"ז

טורי ביוגר

השר מ. דיין:

4.

למטה שטבטיתה להם אוני"א בקלקיליה, הרי גם הם אינם עובדים לחקופה בלהי-מוגבלת שם ומשרד החקלאות שלנו הסכים לעזור להם בכמה דברים, כגון - כמה ראשי-בקר ואפרוחים, כדי שהיה להם אפשרות להחזיל בהקטן מסקם שנהרס. אך כל זה נעשה באופן לא-רשמי ולדרוש מועדה ההערכה שתעשה הערכה רשמית של הנזקים - זו חקלה שלא נצא ממנה.

לכן, בענין הבתים מציע אני להשאיר זאת בקלקיליה ובמקומות אחרים ולברוק עם אוני"א שתעזור במקום שיכולה ומוכנה היא לעזור.

השר מ. דיין:

הבעיה פוליטית ולא משפטית: האם חייבים או איננו חייבים, כפי שהתבטא דיין. קלקיליה זה מקום מיוחד, כי שם לא נהרסו בתים חוץ כדי המלחמה על ידי פגז פה ושם, אלא היתה זו פעולה מאורגנת. הפעולה הזאת פסקה הודות להחלטה על התערבות. כל אחד יודע זאת וכל העולם יודע זאת. יש לנו ענין להראות לעולם ולערבים שיודעים אנו להיות לארץ ובטירה ונעשו שביאות בחקופה המלחמה, הרי יודעים אנו לחקן את המעורבות. איני מתנגד שיבואו בדברים עם אוני"א שתשתתף בזה. אבל חושבני שחשוב בהחלט שבהיה אנו היוזמים ולא ניתן לאוני"א שהיה היא היוזמת, ונעזור להם לשקם את בתיהם שנהרסו במתכוון.

ר"מ ל. אשכול:

אבקש את השר ספיר להחליק מהצעתו, להסירה מסדר-היום והענין ימצא את מידורו מעצמו.

היו עוד מסלולות אתן היתה לנו מלחמה. הן הדרסו לנו ישובים שלמים, טחנו אותם עד דוק - גדות וחל-קציר וישובים אחרים. איני יודע אם היה זה בכוונה או שלא בכוונה. אם יאמרו לי שזה ענין פוליטי ולא אחר - הרי ברור לי היכן זה מתחיל, אבל איני יודע היכן בגמר הענין. כי אז מתעוררות שאלות רבות מדי פעם בפעם. שואלים אותי מה היה גורל בוש עציון, ביה הערבה.

30.7.67 - 30/7/67

מב/שכ"ז - 30.7.67

רה"מ ל. אשכול;

משרד הפנים

סודי ביותר

5.

הוא דיבר על החלק המזרחי של ירושל"ם. האם חשוב
לך לדעת מה אמרתי לו על כך?

אפשר לעורר כבר את השאלה מה גורל שטחים ערבים
שלקחנו מידם; מה גורל סמוע או מקומות אחרים ולא יזהו כבוד בכנסים מאונתה
בנושא זה.

בענין קליטת אפסר למצוא עצה: לא אחגוד אם יפנו
לבנק. ישנו בנק שלנו הנותן הלוואות לערבים וזהו בנק יע"ד (ראשי תיבות של דת
יהודים, ערבים, דרוזים) המיועד למתיישבים וחיקים. יעזרו בזה אונר"א וגם
אנשי הכפר עצמו, שאינם מהעניים ביותר. עלינו להימנע מפתחת פצעים שאיני
יודע היכן תחילתם, סופם וגבולם. בדרך זו יש לספל בענין, והכתובת של
אונר"א היא מצויינת ואל צענם אנו לענין, על-מנת לא להסתבך בו.

השר י. ספיר:

אם ישנה אפשרות לתת הלוואות בצורה בנקאית וישנה
סוכנות אונר"א - הדבר הטוב ביותר הוא להטיל על
משרד החקלאות שיטעים להקים בתים בטכום של 30,000 לירות. העיקר שיימצא
לענין פחרון שאינו אומר שהדבר נהון באחריותו. אני מוכן לקבל כל ההצעות
שהועלו כאן.

רה"מ ל. אשכול:

אם איני טועה, בכל ישיבה חוזרים אנו על הדברים,
וכולנו חוטאים בענין זה, ופעם או פעמיים בשבוע
מתפרסמים הדברים באותיות קידוש-לבנה, ודנים בהכניה להקטת עשרה אלפים
או חמש-עשרה אלף בתים בישובים. אנו מיישבים את הפליטים ואין צורך לדאוג
לאיש: קווי העולם דואגים לשיקום הפליטים עוד בטרם יודעים אנו ולו גם
חצי-מילה על המקום ועל האמצעים לכך וכו'.

השבעתי את האנשים בועדה להתיישבות פליטים והסכרת

משרד הפנים

שיש פנאי לחכות לרו"ח מעובד, וגם אז חשתי שאולי זה יסתכם במטשלה, וזאת -
מפני עינא-בישא. אך הדברים התפרסמו ובשבוע שעבר ראיתי כבר סיכום אמצעים
של עשרה אלפים יחידות, והמנהל הכללי נמצא כבר מחוץ לסיכומים אלה.

30.7.67 - 30.7.67

סודי ביותר

7.
6.

ה'ס"ט ל. אשכול:

השר פ. ספיר:

694

ה'ס"ט ל. אשכול:

השר ס. בנטוב:

בעבור עתה לפע"מ א' בסדר היום - מקירות.

הוא דיבר על החלק המזרחי של ירושלים. האם חשוב
לן לדעת מה אמרתי לו על כך?

חשוב מה שאומר אני כאן: אפשר להשתגע מזה!

אני חושב שלא הובנו דברי כאן: אנו בונים עתה

אלפיים יחידות דיור בשנה. הוא אמר שבמשך 4 שנים

ליבנו 10,000 יחידות דיור בשביל יהודים. בסבב הקיים.

ה'ס"ט ל. אשכול:

האפשר לומר שבמשך כמה שנה יבנו מאתיים אלף יחידות

לשנה על פדיון זה ולתת דיור. ישנה איזה שבעון-גדלות טפשי כאשר עורכים

תכניה למאה-מאתיים שנה... אני יושבין שפונדקת תכניה לשנה או שנהיים.

השר ס. בנטוב:

זה אינו שייך לאותה ענין. ואני מסביר מה היתה

הכדונתו כאשר פרסמ את המסמך עשרה אלפים.

ה'ס"ט ל. אשכול:

כאן אני מסביר מדוע אין זה בחוץ לפרסם מספרים, כי

לא כל אחד מבין את הדבר וישנם המשחקים במספרים

אלה.

סיידו פתח שברצונו להשיג שורה של התייעצויות

לקראת נשיאות צרפת בראש לפני 15 שנה אני עצמי חשבת, בהיותי שרה האוצר,

בשכלל שגדול החקצי יחד שמיא אני לממשלה - הרי זה משובח. ואחר-כך הבנתי

בשכלל הם כמה שקטן החקצי יחד החקצי המוגש - כך טוב יותר. כאשר מפרסמים

מספרים של 400 מיליון לטלפונים, החבורה-כבישים - מיליארד לירות - למי

זה נותן משהו? זה אינו נותן אף יום עבודה נוסף אלא למחר. אך מודה אני

שזה פרק בפני עצמו, ולכן מצאתי לנחוץ להעיד על כך בלבד.

לבינוס מועצת הבטחון בשבועות האחרונים - צריך למצוא דרך שאור"א תעשה בזה

ואם יש צורך לבהלואה מבנקים - יש לאפשר להם לקחת את ההלוואה ולהחזירה

בדרך המקובלת.

השר י. ספיר:

אני מקבל הסדר זה.

להציע לנציגי אונר"א, כי במסגרת ההסכמה של ארגונים

בתוכם קלקיליה יעזרו גם בשיקום בתים אשר נפגעו עקב

המלחמה. אם תיורש לשם-כך הלוואה, יש לעזור לאונר"א

לקבל הלוואה בנקאית בתנאים המקובלים. ההחלטה צריכה

סחלמים

להיות במסגרת הצו"ט. הם אינם טעונינים בכינוס מועצת הבטחון בשבועות הקרובים.

סב/שכ"ז - 30.7.67

סודי ביותר

8. &

השר א. אבן:

הוא איש הנחות מיוחד, שאין לצפות לכיבוש מועצת
סיירו סבור שאם לא יקרו תקריות - לא יהיה שום
הבטחון בשבועיים שלוש הקרובים, בתנאי שלא יאדעו תקריות חמורות.
צורך בכיבוש מועצת-הבטחון. שאל להערכתנו ושאפתנו. עניתי לרפאל שמכר
אני על יזמתו להתייעצות. אמרתי שיטנה רגישות מיוחדת בארץ לגבי כל
יזמתו שלו. בינתיים מועלים בעמאן לרימונו, שלא יצק שוב בענין זה.
גילויי עמדה של צרפת ונשיאותו תהווה הזדמנות נאותה לצרפת לגלות עמדה
ברעון רפאל שאל אותה אם תהנהלות שיחות בין ארצות
מאוזנות.
הנריה ובריה הפעילות בענין המזרח התיכון. הוא הזהיר נגד דו-שיח אמריקני-
סובייטי. המוסתת על הניסוחים עליהם דיברו לפני פידם העצרת.
על צרפת והוא מבין לרוחנו; כפי שקוב דה-מירוויל אמר לשר-החוץ, - צרפת לא
הצביעה בעד ההצעה הנוהליה שהיא המלצה בלבד ואינה רואה עצמה חייבת לנקוט
יוזמה בקשר למועצת-הבטחון. ממילא התעייפו כל הגורמים אחרי הטאטסים
הגדולים בעצרת.

רפאל העיר שאחרי המאמצים של סיירו אצל האמרי-
קנים, שיחליטו נגד ישראל, הוא מבין שגם סיירו הגיע לחשישות רוח וכוח.
סיירו אמר שהם הוכיחו מידה מפתיעה של עצמאות.
רפאל אמר שאיננו רואים שום ברכה במכוס מועצת-
הבטחון. התחדשות הדיונים הפריע לתהליכים העשויים להצמיח הסדרים.
מצדנו עושים הכל לשניעת תקריות ומקווים שעניין
התעלה לא אצאק יחלקה. מקור-הצרה במירוב מצרים לחיחום קו-הטסקת-האש.
זמן בלתי-מוגבל, לפי שעה, בלי שמוסד בינלאומי כלשהו מטפל בכעיה זו.
אני סבור שזה דבר חשוב מאוד: איש מאתנו לא העריך לפני חודשיים שנהיה
יושבים בשטח של כ-80 אלף קמ"ר מחוץ לתחומינו, בלי שמוסדות בינלאומיים
* יתכנסו יום ולילה כדי לרדה לחיינו.
שיחה דומה נתקיימה עם נציג אמריקה, השגריר
פיטרסון, הוא האיש העוסק במלאכת גיוס קולות למערכה הבינלאומית באו"ם,
אדם מוכשר מאוד. גולדברג נמצא עכשיו בחופשה וכן גרוסיקו וראסק. רפאל
מוטר ששוחח עם פיטרסון, שהוא היום ראש המסלחת של ארצות-הברית בפועל.
אינו מזדה ומערער כשוק מסמן על הכינות בעלות. הם אינם יודעים מי בעל-הכית

הוא אישר הכחדת יידיש, שאין לצפות לכינוס מועצת
הבטחון בשבועיים שלושה הקרובים, ובתנאי שלא יאדעו הקריות חסרות.
האמריקאים מכורים שיוזמותיו של הירדני באות
מיזמתו שלו. בינתיים פועלים בעמאן לריסנונו, שלא יצאק שוב בענין זה.
בדעון רפאל שאל אותו אם מתנהלות שיחות בין ארצות
הברית וברית המועצות בענין המזרח התיכון. הוא הזיז בגד דו-שיח אמריקני-
סובייטי, המושחת על הניסוחים עליהם דיברו לפני סיום העצרת.
מאז גמר העצרת, אמר, שלא שוחחו. דוברינין יצא
להתייעצויות בטוסקווה. זה סותר את כחבתו של בן, שהוא נמצא בקשר עם
גולדברג בקשר להטשן אותה הידברות. גם השגריר האמריקאי בטוסקווה יצא
לשם.
רפאל הסביר את הצורך בהרבעה בחזית האו"ם להתקדמות
ההליון ההידברות עם הצורמים באזור. תפקיד שונה והתמכרות אחת ואנו יוצרים
עובדה חדשה ולא שנים וזהו הוא שאל אם ישנה טבעה לשינוי ערכים בטוסקווה. +
ההערכה היא שלילית ונראה שהקו התעמולתי הסובייטי מטשין להיות נוקשה,
והוא מקבל שמדובר בטכסים. לבעיה זו. נציגו רפאל דריון הדגישו שהענין רגיש
כי יותר. לא היה צורך לפגוש אותו בזה. אנו נמשיכים לנהל שיחות עם ארצות
אשר לארסון הנציג: אחר שבאחי בקשר ומגע עם ארצות-טאנס
ועוזריו לפני שבועיים שלושה - מתנהל מאז מו"מ, שברגע מסויים נראה היה
שנפתחים.
מועצת הבטחון נמכתת המעוררת להגדרה הסבר, שלא עורר שום הסתייגויות,
מדובר בשיחות עם באנץ', של עורר שום הסתייגויות,
פרט להסתייגות פרנטטיות, שהשטח צריך להיות מתוחם כך, שגנרל בול יוכל
לעשות עבודתו.
ד"ר באנץ' אמר שלגבי הגדרה תפקידו של גנרל בול
בתוך הארסון - הוא מקבל את ההגדרה הכלולה במכתב נציגנו, שהוא שוכן באותו
ארסון ומקום רק כדי לקיים את אשר הוטל עליו; לפיקוח על הפסקת האש. לא דק
שלא גילה התענינות, אלא אי-התענינות בכל ענין הבעלות והרכוש. הוא אמר שאו
אינו מזדהה ומערער בשוק מסמן על הביטוח בעלות. הם אינם יודעים מי בעל-הבית

השר א. אבן:

12-13.

שהם שוכנים בחוכו בשום מדינה. אם ממסלה אנגליה תאמר בלונדון שהבנין שלה - האו"ם אינו מעוניין בזה, כלומר: הנושא הזה אינו כזה שמוחר להעלות אותו בפני האו"ם. אמרתי שהמקום הוא שלנו. הוא אמר, שהוא מברך אותי על כך, אבל אם משהו רוצה - שיחבט אותי לדין על כך. הוא אינו צד בזה. אין זה מעניין ולא חשוב לגביו. זו אינה שאלה בינלאומית ומדינית וזה אינו מעניין אם זה שייך לך אישית, למשפחתך או לממשלה שלך. הממשלה שלך היא היורידיתל לגבי ממשלות אחרות ואחם בעלי העניין בזה.

אולם טלע המחלוקת, באותו השל, נדמה היה שאז שמא פחרנו והסדר. העניין השתנה כאשר הם אמרו שהבעיה היא השטח. האיש המשפטי שלהם אמר שלא רק שזה בחוץ מבחינה מעשית, אלא הוא רואה בזה עניין עקרוני. אמרו שקודם-כל, מבחינה מעשית אנו מבורים שלא כל השטח בחוץ להם ודוקא מבחינה עקרונית, כי יש לנו עקרונות שאנו נקבע להם. לפנינו שני דברים קצרים: שר הבטחון רוצה למסור מחדש את רצופו של השטח. כי הרי התפקיד שונה והמטכות אחרת ואנו יוצרים עובדה חדשה ולא שבים וחוזרים לשום מצב קודם. אנו רוצים להחליט, ואנו נקבע מה הם רוצים.

כך מתנהל הדיבור לפי שעה ללא מוצא. השיחה האחרונה של רפאל עם או-טאנט נגעה לבעיה זו. בציגנו רפאל ורוזן הדגישו שהעניין רגיש ביותר. לא היה צורך לסבך אותו בזה. אנו מעמידים לרשות הגנרל בול את כל השטח הדרוש לו למילוח הפקידיו.

המזכיר הכללי או-טאנט הסביר שהקושי אצלנו להצדיק בפני מועצה הבטחון הסכמתו המפורשת להגדרת השטח. באמרתו שאהיה חורבן השטח שמתחיל נקבע בהתאם לצרכים כפי שהמספר הדבר בשיחוח קודמות עם או-טאנט.

שאלתי בדעה אישית, שמא אפשר להסדיר את העניין על ידי מכתב מאו-טאנט אליבנו על ידי חלופה האברות בין ד"ר באנץ' ושר החוץ וביניהם אגאא, ורוזן, בהן יוגדר שטח הארמון, לעשות סידורים, כדי שאפשר יהיה להחליט על השטח ולתכנן אותו. ד"ר באנץ' אמר שהדבר נראה לנו. או-טאנט החליט לעיין בזה ולתת תשובה לצינתי שאם השוכנה חיובית - מבטלני מוח הסכמתם.

לפי שעה המצב כזה שאין הסכם וטלע הטלוקה הוא הדבר הזה - השטח, מכביד עלינו מאד וזה אחד משרשי הרעה. זו קבוצה נכבדה ורצינית של אזרחים מצרים, שהם

קודם-כל, הם התחילו להציע שינויים ותיקונים בו,

וראיתי בזה ברכה: הם ניגשים גישה פרגמטית. הם רצו שיהיו בשטח דברים הפועלים במצרים שם. אלה מצרים מספרים שעבדו כפקידים באל-עריש שהם הקימו. על ידי כניסה למו"ט זה נכנסים לעקרון שצריך להגדיר את השטח ולשפחויהם גדות במצרים וזה רוצים לחזור למצרים. התחלתי בלשון גישה חדש בהתאם לצרכים;

(כ) נדמה לי שנקבעה להיות גישה עם ציגלית. אנו אמרנו שעומדים אנו על הגדרה השטח מחדש. הם ידעו. הם הסכימו סוף-סוף להיכנס על הגשר, אך באמצעות אי ליצור. סרם עיקלו את הדבר. למעשה הכדור במגרשם. אמרנו שאנו עומדים על הגדרה חדשה של השטח, כלומר: איננו מחפשים לכל פעולה עד אשר יענו שמוכנים הם ביה הערעור שלהם על המוסס להתחזרה הפליטים. אמרוק להם שאם יש טענות לקבל גישה זו שלנו. עלי אין זה מכביר. אחזיק את המטסלה בחטונה לגבי כל שינוי שיבדו לגביהם לברר זאת. וזה נדמה הפליטה בחטונה "הצלב האדום" הבינ-במצב זה. אני מניח שהם ייכנעו בענין זה. לאומי. ונציגנו שם הם פר הקוצ מסרד-החוף ורב-סרן בר-און. המקדד מטעם

רה"ט ל. אשכול;

לפנינו שני דברים קצרים: סר הבטחון רוצה למסור

משהו וסר התחבורה - צהריו. אבקש למסור כל זאת

בקיזור. ארתן אל מסרד החוף ומסרד הבטחון. על-מנת שדבר יובט להחלטה, ואנו

בשטח מה הם רוצים.

(ד) בתעלה-סומץ המצרים מסשיכים להשיט סירות,

ורוקא במעלה - בלי כל קשר עם סיכול באוניות החקוקות במגם פמר.

(ב) סקירה-סר-הבטחון

(ה) להתרונת זקק ריסון על שפה-הים בעזה,

בהשרט. דיין: החו, שמתואמר חמשה דבניט בשלוש דקות: צורי נמצע סרטים.

זה יופיע, וראי, בכותרות) גישה לשטח - התפרסם בחלק מהעיתונים הבוקר, שאחמול

היתה הפגנה; - לא היה ולא נברא. ידע מה ליהודי מסקלון היוצא לריביירה

של עזה עם משפחתו. מי ש(ב) בקשר לפנינו נתינים מצריים: הדבר מכביר עלינו.

באל-עריש ישנם 5,000 פקידים מצריים הרוצים לחזור למצריים, כאשר כשפחותיהם

נמצאות במצריים. בעזה ישנם כמה מאות פקידים מצריים, על משפחותיהם.

ואלפים בשטח הכיבוש בין פנינו לצלב האדום הבנלאומי והוא פנה למצריים.

בהם אמרו שמוכנים הם לפנינו אך דרושה אגיה לכך. הצלב האדום מטפל בענין

בזה בסטב. ברכבת אין המצרים מוכנים לפנות את פקידיהם. הדבר מכביר עלינו

מאד וזה אחד משרשי הרעה. זו קבוצה נכבדה ורצינית של אזרחים מצריים, שהם

12-13.

סודי ביותר

סב/שכ"ז - 30.7.67

השר מ. דיין:

סיימנו סמיכה של וס הסקירות הקצרות.
בסך למעלה: האם לא סן הראוי היה להיות נזיר?
רשות הריבוי למר בגין ואחר למר בורג.

הפועלים במצרים שם. אלה מצרים מסצרים שעבדו כפקידים באל-עריש
ומשפחותיהם גרות במצרים והם רוצים לחזור למצרים.

(ג) נדמה לי שנקבעה להיום פגישה עם נציגי

ירדן. הם המכימו סוף-סוף להיפגש על הגשר, או באמצעו או לידו.

הסיבה שהם ביקשו את הפגישה דרך "הצלב האדום"

היא הערעור שלהם על הטופס להחזרת הפליטים. אמרוף להם שאם יש טענות -

שיבואו לפגישה לברר זאת. וזה נושא הפגישה בחסות "הצלב האדום" הבינ-

לאומי. הנציגים שם הם מר תקוע ממשרד-החוץ ורב-סרן בר-און, המקשר מטעם
הצבא עם "הצלב האדום".

באמר להם שעליהם ולשמוע את הטענות ולהפנות

אותן אל משרד החוץ ומשרד הבטחון, על-מנת שהדבר יובא להחלטה, ואנו
נשמע מה הם רוצים.

(ד) בחעלה-סואץ המצרים ממשיכים להשיט סירות,

והוקא בחעלה - בלי כל קשר עם טיפול באוניות החקועות באגם המר.

(ה) לאחרונה זרקו רימון על שפת-הים בעזה,

ביהודי עם משפחתו, שהסתובבו שם. הרימון התפוצץ והיהודי נפצע פרטים.

זה יופיע, ודאי, בכותרות מחאימות בעתונות.

איני יודע מה ליהודי מאשקלון היוצא לריביירה

של עזה עם משפחתו. מי שמכיר את השטח יודע, שהשטח של שפת-הים שם במצא
מחוץ לעיר.

אני קושר זאת לעובדה שישנם עדיין מאות

ואלפים בשטח הכיבוש בין מצרים ועזה, שהם נושאים נשק שלא נמסר. מצרים

בלבד ישנם שם אלפים. כאשר נמצאים בחוף העיר ישנה שמירה, אך לא

בשטחים מרוחקים ממנה. על-כל-פנים, זו תקרית שיהיו לה הדים.

סן הראוי שיעבור שוב על הוראות הנכונות ויחזק את החבירה בשטח זה

רה"ם ל. אשכול:

סיימנו שמיצה שלוש הסקירות הקצרות.

השר ז. לוריא:

בקשר למצב: האם לא מן הראוי היה, היות וזרין

רשות הדיבור למר בגין ואחר למר בורג.

לשלוש אותם בקרוב בחזרה למצב: האם בורגים, ללא

השר מ. בגין:

בענין ארסון הנציב: כל התפתחות במו"ט בינינו

והאו"ם - אבקש שהממשלה תקבל אינפורמציה מפי שר החוץ

והוכל להחליט, עקב אינפורמציה זו. איני מתעגע לכניעה שלהם להנאים שלנו.

אני חושב שהמצב כפי שהוא עכשיו - אין בו שום רע.

אשר להעלה-טואץ: אני מבין שמשרד החוץ שלהם את התשובה

לגנרל בול בקשר למכתבו, בו הוא מציע להימנע בחודש הקרוב מהכנסת כלי-שט

להעלה והפעלתם בה.

לאור האינפורמציה שקבלנו עתה, מציע אני שהממשלה

תמסין במשך השבוע ועד-שרים לענייני בטחון שתכנס ותדון בעניין והחליט בו.

השר ז. ארן: שניגש סימלי ונקה השרים לענייני בטחון - הועדה השבעה? בפנינו

השר מ. בגין: להימנע ואבקש ממך לא לכנות שום ועדה ובטחון ועדת השבעה.

העברה לתכנית הראשונה, כוונתי הייתה לוועדת השלושה-עשרה של מלידת המים.

רה"ם ל. אשכול:

"שבע" זה מספר יהדותי ומלבד הקר אחד - אין רע בו.

רה"ם ל. אשכול:

עלינו לקיים ישיבה השרים לענייני בטחון ולא נעשה

עתה ויכוח על ענין זה. אם מציע מר בגין לספל כזה שוב - נעשה זאת.

השר י. בורג:

שאלתי כזאת: לדעת הצנזור רן מדי לגבי פרסום

יריעות, שהן אמת, אך נוגעות ליחסים עם הערבים. לא

על אחת כמה וכמה איבד יכול להיות רן לגבי פרסום ידיעה שאינה נכונה.

אני מתייחס לידיעה בענין שכח שהבינות שאינה נכונה. אל, אם שר המשפטים

שאלה: עד כמה שאני יודע שאלתי היא כזאת: האם שר הבטחון מודיע על הברות

שלא היה ופורסם היום בעתון כיריעה - הרי משהו איבד במידת כזאת. האם לא מסיים

מן הראוי שנעבור שוב על הוראות הצנזור ונבדק אם החברה בשטח זה?

כאשר העברנו חלק מהמסרים בעזה לעתליה, למחנה. המטאלי: מה הפסד שעשו פה
השר ז. וורהפטיב: בקשר למסרים: האם לא מן הראוי היה, היות וצריך

לשלוח אותם בקרוב בחזרה למצריים, והם בודדים, ללא
משפחותיהם כאן, שנחזיקם במעצר, או לפחות בנידוד?
בעיר העתיקה מדובר היה על האדריכל של מסגד אל-אקצה,
שהוא מצרי, שנעצר יחד עם עוזרו.

צאן ביקשה לשחרר אחד מהם והוא שוחרר. עתה ביקשה
גם בקשר לשני. יתכן שמעצרים של המצרים יורו את בוא האביה שחפזה אותם מכאן.
דבר נוסף: פורסמה דשימה ^{משה} ומדרייקה של כלי הנשק
שהמצאנו לארצות הברית - סיגים וכו', שניהנו כאילו לבדיקה לאנשי צבאם.
היתה הכחשה ונאמר שלא המצאנו להם זאת אך היא לא הופיעה ב"טיים".
מה האמת, ואם אמנם לא המצאנו להם כנשק זה - צריך לאצא

להכחיש זאת גם ב"טיים".
האם לא כדאי, בעקבות ההאזה בענין הנפט, שנאמת
הזה גדולה מאד, שניגש מיד לענין מוכיל המסים? נשלים את ההכנות שהיתה בפנינו
פעם; הענין צריך להימשך חצי שנה וחבל על כל יום העובר, בו איננו משלימים
העברה לתכנית הראשונית, כי אז לא היתה בפנינו פרובלימה של טליחות המסים.

דשימה המבקשים לשאול גדולה ואני טגיע שמיד אחר
רה"ט ל. אשכול:

כל שאלה - הבוא החשובה. האם רוצה שר הבטחון לוטר
משהו בענין הצנזור?
השר מ. דיין:

לפי הוראות שאפשר להחמיר בהן.
אם יש עתון הכותב בענין השלב ומתפרסמות ידיעות לא
נכונות וישנה צנזורה - האם יכולה היא לפרסם משהו בענין זה?
אשר להחזקה המצרים במעצר: אשאל את שר המשפטים
שאלה: עד כמה שאני יודע לא ניתן לגבי בחין מצרי, משום שהוא מצרי בשטח
של כיבוש - לשים אותו במעצר. אנשי הצלב האדום הבינלאומי קפצו עד לב השמיים

כאשר העברנו חלק מהמצרים בעזה לעתלית, למחנה. הם שאלו: מה הפסע שעשו פרט לכך שהם מצרים?

אשר להודעה ב"טיים" - הרי היא מצוצה מהאצבע. אני מוכן

לקבל בחזרה שלושה סיגים מארצות הברית, אם ישנם בידם כאלה. הרמטכ"ל בלבד?

הגיב על העניין ויותר מזה אינו יכול לעשות.

העניין לענייני בטחון, אבל הממשלה החליטה בעניין זה. לכן, אם הדיון יהיה רה"מ ל. אשכול: לענין המים: הבעיה כולה נמצאת עתה מחדש בכור ההיתוך,

ותוך כמה זמן מתבדר מחדש. רק הבורק דברתי על כך עם

שר השיכון ויתכן שצריך יהיה לקיים ישיבה בנידון גם עם שר החוץ ושר

הבטחון. עוד בגיע לענין זה.

לענין המצרים: יש לחפש כל סיג הכבדות שתוטלצה עליהם

ואולי אז ישפיע הדבר על ממשלת מצרים. עתה אין הדבר תלוי בהם, ורק לחץ

על מצריים לול לזרז את הדבר. איני יודע מהיכן לוקחים הם כסף וכיצד חיים

הם. כדאי לנו להתפטר מחמשת אלפים אזרחים מצריים אלה, בכך אין ספק.

שר הבטחון מסר לכם על המצאותם ברצועה לא מתוך שמחה, אלא כעל בעיה - כיצד

להיפטר מהם.

השר ז. ארן: שאלה ראשונה: כיצד קרה שהחלטה שלנו על היתר החזרת

הפליטים, שעזרה לנו כל כך, לא עזרה לפליטים עצמם.

מתוך מאה וחמשים אלף חזרו מאה וחמשים בלבד. מה מתרחש כאן?

שאלה שניה: מתוך העתונות יודע אני על כל-סיג תכניות

לגבי הגדה - כלכליות ואחרות. נוכח האפשרות של אי-שיתוף פעולה, האם ישנן

בעיבוד או עיון אילו תכניות אלטרנטיביות? - אתן דוגמא: יתכן שיהיה אי-שיתוף

פעולה לגבי ספרי הלימוד, במיוחד בגדה. שאלתי היא זו: אותן ועדות המעבדות

תכניות לגבי הגדה, בשטח הכלכלי במיוחד ושהן קשורות בהשקעות וכו' -

עלויות לעמוד בפני מצב של אי-שיתוף פעולה; ואז כל פעולה שנרצה להעביר

שם תיתקל באי-שיתוף מצד תושבי הגדה ונשאלת השאלה אם יש מקום אפוא

לעיבוד תכנית פעולה תרבותית או לאו?

מס' 17/30

30.7.67 - שכ"ז

סודי ביותר

17.

ה'ס"ל. אשכול: אם ישנה תשובה למישהו בנידון - בבקשה.
השר ס. בנטוב: שאלה אחת והערה אחת: השאלה היא - האם הסירות שמשיטים
אלה היו מקרים לפני המצרים היכן צבאיות, חמושות או משמשות לתחבורה בלבד?
השר ס. בנטוב: (ב) אני מסכים שיעבירו ענין זה לדיון נוסף בוועדת
השרים לעניני בטחון, אבל הממשלה החליטה בענין זה. לכן, אם הדיון יהיה
חופף להחלטת הממשלה - ונדאי טוב. אך במידה ויהיה דיון נוסף ונתגלו תהיינה
פותרות החלטת הממשלה - מוכרח הממשלה לשנות החלטותיה בענין השייט בתעלת
סואץ: האם עליה להשיט סירות או להיות בספרים. האם יש להם טענות - שייפגשו
השר י. אלוז: לא הוחלט שיפתחו ביריות, אבל הוחלט ששר הבטחון יתן
היום סוככים על השר ויפגישו א נערכת הבוקר.
הממשלה החליטה להודיע לגנרל בנל, שהיא מקבלת את ההצעה
להפסקת השייט לחודשיים, כתנאי שתצד השני יקבל זאת גם הוא. עתה על הממשלה
להתכונן מהקבוצה בשטח הזה.
השר ס. בנטוב: אינני עומד על דיון אחר, אבל אם תהיה סתירה בין
השניים - הצריך להביא זאת לדיון להבהר.
ה'ס"ל. אשכול: שמענו זאת. אין זה חוק. בדרך כלל כאשר בוועדה מובעים
סוגי הצעות. לי יש להביא ענין סודי בפני ישיבת הממשלה - מביאים זאת.
אך אם זה יהיה הסדר הקבוע - הרי אחת מהשיטות: או שתמות הועדה או חס וחלילה
- תמות הממשלה. אי-אפשר לטפל כך בדברים. (השר ס. בנטוב: אינני פסימי כל כך)
אני יודע שאתה אופטימיסט; ידוע לי הדבר היטב. אך תלוי מתי בא אופטימיזם
ה'ס"ל. אשכול: זה לביטוי.
השר י. אלוז: שאלתי. היא אם סודי בכלל להפגיש או לשמוע דבר.
מר ארן שאל מתי שאלות: הוא שאל על הפגישה באמצע הגשר,
כלומר: מה קורה ומה גורם לכך שעד עתה לא פעל ענין החזרת הפליטים לגדה.
השר ס. בנטוב: שאלתי את שר הבטחון: האם הצרכים שהילדתי השבויים
ידוע לו שהיה ענין עם הטפסים שהעברנו להם. מר דיין, אם רוצה אתה לומר
משהו בענין זה - אמור זאת עתה.
השר ס. בנטוב: אין זה צריך להיות, או האם בכלל אין המצרים מעוניינים בכך?
השר ס. דיין: העבר האדום הכיל לאומי הודיע, שממשלת ירדן מסרבת לאפשר
ערוץ כשימור מתי על הימנה וסלוחיהם, אך קודם-כל בא להעידוד וכלל אספקת-ציון.

(לא רק לעזור) את חלוקת הטפסים הללו. וזה צריך היה להיות צעד ראשון לכל פליט הרוצה לתווך, שעליו היה למלא טופס הבקשה. 150 הפליטים שהזרזו - איבדו אלה היו מקרים לפני מסורת הדין. אמרנו שנביא אותם לגשר ונחתיים אותם בו במקום. מה היתה בדיוק הפרוצדורה אתם בגשר - אינני יודע. בזאת מטפל משרד הפנים. בעקבות זה אמרו נציגי הצב האדום שהם מוכנים להדפיס טפסים מסל עצמם והם יהיו הכתובת. נאמר להם שלא נתבקשו, אלא לתווך בלבד ולא הם הכתובת להחזרת הפליטים.

לפי ההצעה - אמרנו לירדנים שאם יש להם טענות - שיפגשו אתנו. הם סרבו עד היום לכן. הם אמרו שמוכנים הם להיפגש אתנו מקפריסין. היום מוכנים הם להיפגש בענין זה אתנו על הגשר והפגישה א נערכת הבוקר. לעזור על כך באמצעות "קול ישראל" יכול למסור את ההכחשה הזאת.

ה"מ ל. אשכול: אשר לספרי-לימוד - דייה לשמחה בשעתה. אני מסופק אם יש אני מביע ש"קול ישראל" יפרסם מה קרה שם בדיוק. אני מי שיכול לענות על השאלה עכשיו. ישבנו אומול בשעות מסעות מאלוף פיקוד מרכז ונציג צוקים - את הדברים. הלילה והועלה גם ענין החינוך. כאשר ניפגש - נדע יותר דברים ואולי תדעו שאלתי אותו בסלפון דענה לי: לא היה ולא נברא. את "קול ישראל" עומד להכחיש גם אתם יותר פרטים על ספרים אלה והזמן יהיה מתאים יותר לספל בבעיה. השר י. כרזילי: הענין לא הופעל כסעיף הקודם בגלל סרוב הירדנים.

ה"מ ל. אשכול: דייה לשמחה בשעתה. גאונה מציע להתחיל את מפידת העומר סוג השבועות. לי יש פנאי בענין זה. קצרות מדי, אך הנושא לקיום זה.

השר י. ספיר: הזכרת סעיף מתוך ישיבה שנתקיימה: שאלתי היא אם ניתן לשמוע, לאור האירועים הקיימים, מה הרחלט באותה ישיבה.

ה"מ ל. אשכול: חושבני שסוכס אומול שמתור לא להשמיע דבר. וסוכס

השר י. ספיר: שאלתי היא אם מותר בכלל להשמיע או לשמוע דבר. די עלי.

ה"מ ל. אשכול: סוכס לא להשמיע לעת-עתה דבר. לא לחוד אותם.

השר מ. קול: שאלה לי אל שר הבטחון: האם העזיבה שחילופי השבויים

עם מצריים לא יצאו לפועל בשל האסימיה שדורשים אנו עצות

לשחרר, אסירי ציון או יהודים אחרים, או האם בכלל אין המצרים מעונינים בכך?

השר מ. דיין: העיכוב בא בגלל אסירי ציון, וזיתתן על ענין היהודים

ערעו כשיחתו אתי על היעדר מולותיהם. אך קודם-ככל בא העיכוב בגלל אסירי ציון,

שאלו הם רוצים להענות לנו, בזה.

השר ז"ל שפירא: בקשר לידיעה בעתונות בענין שכם: אני מכין שהצנזוראינו

יכול לעבד עכב ידיעה הזאת. האם לא כדאי שיקרא לעתונאים ויאמר להם שפרסום ידיעות כוזבות כאלה בנושא בטחוני - זו עבירה רצינית וינקט מהם שאם רוצים הם למסור נפשם - שיזהרו בכך. עליו להדגיש בפניהם כי דובר זה"ל עומד לרשותם ומוכן לתת להם אינפורמציה נכונה, ואינם רשאים לפרסם דברים כאלה.

השר מ. דיין: בקשר לידיעה הכוזבת על שכם, תפרסם ידיעה ללא-דיחוי

על ענין זה בקל-ישראל, המכחישה את הידיעה. לא יתכן לעבור על כך בשתיקה. קול-ישראל יכול למסור את ההכחשה הזאת.

השר מ. דיין:

אני מציע ש"קול-ישראל" יפרסם מה קרה שם בדיוק. אני שמעתי מאלוף פיקוד מרכז עוזי נוקים - את הדברים. שאלתי אותו במלפון וענה לי: לא היה ולא נברא. אם "קול-ישראל" עומד להכחיש דברים - עליו לבדוק זאת תחילה היטב.

רה"מ ל. אשכול:

יתכן שגם העיתונים צריכים להכחיש זאת. יטופל בדבר. נשמע שתי תשובות קצרות מפי שר החוץ.

השר א. אבן:

בענין ארמון הנציב: איני רוצה שתהיה אי-הבנה בענין זה. אנו מנהלים את המוס"מ לפי רוחה וכתבה של החלטת הממשלה. במאמץ לכבד החלטתנו ולתמוך מקום זה לרשותו של האו"ם. אם הצד השני מעמיד מכשולים - האחריות הרי עליו.

אך רוח המוס"מ היא, שיש מאמץ הודי לישיב הידורים ולא לחדד אותם. אם יחול שינוי, כלומר: אם יתברר שיש תביעה הסותרת או מחייבת שינוי בהחלטת הממשלה - הדבר יובא לשולחן הממשלה או לפחות להתייעצות השרים שהנו בעיה ערב'צאתי למרכז האו"ם.

להחזיק במקום זה. תשובה לשר החינוך: הנציב של או סאנט, אותו שבדי, לא ערער בשיחתו אתי על זכותנו להדביק כותרת המדינה על השאלון. איני סבור

20.

סודי ביותר

טב/שכ"ז - 30.7.67

21.

סודי ביותר

השר א. אבן: 30.7.67

השר פ. כרמל:

שטח לכך, אולם כאשר אמרנו שהיה פגישה, הוא השתק ואמר: אם תהיה פגישה

- טוב הדבר מאשר כפיית דבר על צד אחד או אחר. הוא לא האמין שיסכימו

להיפגש בישראל. עכשיו הם נפגשו. מה יהיה באם יחברו כי הכותרת של

מדינת ישראל על השאלון - זה הדבר המטריע להגשמת התקרבותנו - זה מכלול

מדיני שנצטרך להביאו להכרעה, אם נעמוד על כותרת זו או נחפש הסדר אחר.

התעופה.

אולם לפי-שעה, כפי שזיין שר-הבטחון, - לא נחבעת

הכרעה, כי ייתכן שבפגישה עם הנציג הירדני תימצא דרך לפתרון הבעיות.

695. המשך השימוש בשדה-דב

השר פ. כרמל:

המטלה הטילה על ועדת שרים לברר עניין שדה-

התעופה בחל-אביב לצרכי הליקופטרים ומטוסי-

קישור שיטתו את המטכ"ל ואת חיל-האוויר. זה היה בהקשר עם החלטה על

הקמת תחנת-ריינג. הוועדה התכנסה הבוקר, אחר שנעשה סקר בעניין זה.

בדיון זה הדבר. הופיע מפקד חיל-האוויר והממונה על ענייני תעופה במשרד

התחבורה.

הוועדה סיכמה שיש חיוניות רבה לקיום שדה-

התעופה בחל-אביב לצרכי המטכ"ל וחיל-האוויר, שאפשר יהיה להטיס משם

הליקופטרים ומטוסי-קישור.

(ב) אין מקום בחל-אביב עצמה לשדה-תעופה, זולת

המקום הזה, לפחות עכשיו. ואם לא במקום הזה, - אפשר להשתמש רק בשדה

לוד או כפר-סירקין או הרצליה.

(ג) אפשר להטיס משדה-דב הליקופטרים ומטוסי-

קישור ללא הפרעה, אם ניקח בחשבון את התחנה, כלומר: בעת בניית התחנה

ואחר שתקום - אין היא אמל עלולה להפריע לסוג זה של מטוסים, שנחוץ

להחזיק במקום זה.

696

70102 0790

השר מ. כרמל:

אבקס לדרון במעוף ט"ו בסדר הידום: בעיית הפיננסיים

2908714 .1 708

הואיל ויש בעייה של חכמים "ל", נוסף על
בעיית החנות-רידינג, צריך יהיה לחאם עתה את הדבר עם עירית חל-אביב,
בכל הנוגע לחכמים "ל", וזה ייעשה על-ידי הצבא והמטונים על ענייני

אנשי חכמיה "ל" ביקשו לבטל את השדה.

למבחן זה זר דרוש תיאורם אחרם.

רה"ט ל. אשכול: על-פי הזכרון רוצה אני להעיר, שבזמנו

משרד הבטחון הודיע בגוששטנקע די סלבוניע

ובחתימות, ששטח זה יחבטל כסדה-תעופה וכו'. (השר מ. דיין: זה

היה לפני שמוטי הפך להיות מפקד חיל-האוויר). - על-כל-פנים,

אשמה שיימצא פתרון והעיריה לא תבוא אלי בטענות או משהו אחר, תגידים

והדבר ימצא פתרון לשמחה כולנו. י"ס אה"ת.

כמעט מכר את המגשר הזה לשר-האוצר ולממשלה, ובעד הכסף רצה לעשות

משהו אחר הדורש לו. על-כל-פנים, כולנו נברך על המונטר, שיטתך ללא

צרות גדולות. ושימה בורלה של הנקיים. אבטיב, פוטרם שזקים אלה סתחכמים

במסגרת של שנים או שלושה כסילים לירות. לדעתו, אפשר להתפשר אתם על הסכום.

צרה אחת ירדה מאתנו, וזה עניין התחנה. נשארה

לא צריך להתפטר על כך. אפשר להוסיף מסהד ולהיות

רק הצרה השנייה.

מ"בנייב תפירור: למח"ר רבכל י"ה כסדר פבאינב פרינ"ת.

לְבָנֵי הַנִּזְכָּרִים הַמְלֻחֶסֶת כִּדְמָה וְכִדְמָה שֶׁנִּכְסַּם אִתָּם לְטוֹרָה.

בטפל עכשיו בכמה מעיפים קצרים.

לעולם זה יעלה לנו חסד פתוח סודות חסדית חסדית

רשות-הדיבור לשך ורהפטיג.

רשות-הדיבור לשך ורהפטיג.

השובה עוד לנו. זה הנסדה שאי לפעמים הנסדה בידור, אשר ליהטמים עם

[illegible][illegible]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ההשקעה הסתומה ב'תת'.

696. פיצויים לכנסיות שנהרסו או ניוקו

השר ז. וורהפטיג:

אבקש לדון בסעיף ט' בסדר-היום: בעיית הפיצויים

השר ז. וורהפטיג:

לכנסיות שניזוקו או נהרסו. ונעביר זאת לוועדה-
השרים לענייני כלכלה, שאחרי מלחמת השחרור שלמה מדינת-ישראל, פיצויים נהדר
במשך שנים. ואז גם שילמנו וגם לא קבלנו את התורה על הרצון הטוב שרצינו לגלות
בנייה לשם-דמיון עם הכנסיות שבהם עלינו ללכת בדרך אחת: היו נזקים
בכנסיות, ובחלקם באלה שהיו בשטח שלנו גם עד ה-5 ביוני, ובחלקם הגדול
יותר - בכנסיות שהן בשטח אחרי-השחרור.

השר ז. וורהפטיג: (א) יש מספר כנסיות שנהרסו על ידי צה"ל בימים

הראשונים לשחרור ירושלים. יש שנהרסו לחלוטין מטעמים שפ הכנוניים וחצי-
בכנוניים, ואלה צועקים חסם. (השר י.ש. שפירא: אני מקווה שאין זה כולל
את כנסיית המולד ואח מסגד עומר). לא. בריקה, והעניין יובא הנה לדיון

המשפט. ברובו לברר מה ישנו בכנסיות שניזוקו בימי המלחמה, והיות והם
ביקשו לא לשלם את הארנונה, הרי מבחינה חוקית לא מגיעים להם פיצויים. אך
הם תובעים פיצויים מבנק-מלחמה.

לגבי ההרסות אני מניח שגם מבחינה חוקית מגיעים
להם פיצויים, אילו היינו מתדיינים אהם.

לענין הכנסיות שהן מבחינה מדינית כדאי לשלם
להם פיצויים. שזה יועבר לוועדה.

הפזכיר הגב' י. עוזבי: מבחינת קבלת פניות מכל הכנסיות, בעיקר הלאטניות,
שהמציאו לנו דמייה גדולה של הנזקים. אנשינו זוכרים שנוזקים אלה מטחמים
בסכום של שנים או שלושה טיליון לירות. לדעתי, אפשר להתפשר אהם על הסכום.
לא צריך להתפשר על כך. אפשר להוסיף משהו ולהיות

697. פיצויים בשירות לארץ והכל יהיה בסדר מבחינה מדינית.

השר ז. וורהפטיג: לגבי הוצאות המלחמה כדאי וכדאי שניכנס אהם למו"מ.

לפני היום הייתה ברובו לעלות טעין קצר: מדיניות שני
לעהים זה יעלה לנו אצא פחות מהוצאות הסברה, שהן
שגוריות לא-מדיניות. לא נזכר לקיים שגוריות אלהים בכל
חשובה מאד לנו. זוהי הסברה שהיא לפעמים הטובה ביותר. אשר ליחסים עם
המדינות הפקיסטיות יחסים אהנו. אך היעדרו של שגריר טובע כחצוני אסטרות
הוא חסר, באם נשלם סתם מאות אלפי לירות למסדרות קאטוליים - תהיה זו
ההשקעה הטובה ביותר.

של מקורדור, יאסון בביתם במסגרתם, אחרים כמקורדור ונבין לרועות
נחלים בפרינציפ על קיום משא-ומתן ונעביר זאת לוועדה-
השרים לענייני כלכלה, שחברר את העניינים לפרטיהם, או נטיל על שלושה שרים
שיכנסו לעניין זה: שר-האוצר, שר-הדחוח וראש-הממשלה; הם יחליטו בעניין
כניסה למשא-ומתן עם הכנסיות. ייתכן שצריך להכניס לוועדה && זו גם את
שר-החוצ.

אני מציע לא לספל בעניין זה. באילו שטחים מדובר?
מדובר בשטח ירושלים-העתיקה, המערבית והמזרחית.

השר פ. ספיר:
השר ז. ורהפטיג:

אני מציע להעביר זאת לוועדה חמשה השרים המטפלים בכל
הבעיות הללו, לשם בדיקה, והעניין יובא הנה לדיון
מחדש. ברצוני לברר מה פירוש המסמך הזה של 2 מיליון לירות.

השר א. אבן:
השר פ. ספיר:

אם ניתן פיצויים על מה שקרה בדורמזיון - נחמא

השר מ. בגין:

לעצמנו: הירדנים העלו את המקום באש ואנו ניתן את

השר מ. בגין:

הכסף עבור נזק זה?

לעניין זה אספקטים בטחוניים מדיניים, ולכן מציע אני
שזה יועבר לוועדה.

השר פ. ספיר:

ישנה ועדה-ששה לתיאום.

המזכירה הגב' י. עוזאי:

סעיף זה יישאר בסדר-היום.

רה"מ ל. אשכול:

המשך הדיון ברחא.

697. מינויים בשירות החוץ

לפני סיום הישיבה ברצוני להעלות סעיף קצר: מינוי שני
שגרירים לא-חושבים. לא נוכל לקיים שגרירים חושבים בכל

השר א. אבן:

המדינות המקיימות יחסים אתנו. אך היעדרו של שגריר מונע מאתנו אפשרות
השפעה על ארצות שהן חברות באו"ם. ההודעה היא שגר טרלואיס, המכהן כשגריר
בבירה

של אקוודור, יאומן בבירת ג'מאיקה. השרים ספיר ובגין לוועדות
מבאיתן רופין, השגריר X (נסגל) בדקאר - יאומן
כשגריר לא-חושב בגמביה.

מר שמעון מוזא"ה יהיה ציר חקלאי ברוסא.
הבאות: (1) לחכנון כלכלי; (2) לענייני
על פי הכללים חייב אני להודיע על כך ולא לקבל
לזכרונות לסוכה המדינה.

החלטה.

לצדך את השר מ. בגין לוועדות-השרים
הועדה לענין מינויים מדיפלומטיים לא לשייבת
וטקסים; (3) למינויים בשירות החוץ.
לרון בזה?

השר י. אלון:

לא.

השר א. אבן:

699. מכירת

אני חקש לאשר התצעה למכירת 280 פגזי מרגמה 52 מ"מ
על-ידי התקטיה הצבאית לממשלה פאלאודי. טכום-העסקה

רה"מ ל. אשכול

698. צירוף שרים לוועדות

אבקש את ראש הממשלה לאשר צירופנו לעדות, כי עריין

השר מ. בגין:

אנו בלתי-חוקיים בוועדות. בוועדה למעין מ"גבנסדר-

השר מ. כרמל:

היום. אשכול

בסדר.

רה"מ ל. אשכול:

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

האם ידונו על טעיף י"ג בישיבה אחר הצהריים?

השר ז. וורהפטיג:

אם רוצה אתה - אפשר להכניס זאת לסדר-היום.

רה"מ ל. אשכול:

ההצעה להחלטה היא זו: א) לצדך את השר י. ספיר
לוועדות השרים הבאות: (1) חכנון כלכלי; (2) לענייני
פנים ושירותים; (3) לקביעה ייעודם של עזבונו
לסוכה המדינה.

ב) לצדך את השר מ. בגין לוועדות השרים הבאות: (1)
לענייני חקיקה; (2) לסטלים וטקסים; (3) למינויים
בשירות החוץ.

סודי ביטור

30.7.67 - ש"ז / ס
30.7.67 - ש"ז / ס
רה"ט ל. אשכול:

ס. ח. ל. י. ט. י. ט. : (א) לצורך את השך י. ספיר לוועדות-השרים
הבאות: (1) לתכנון כלכלי; (2) לענייני
פנים ושירותים; (3) לקביעת ייעודם של
עזבונו לטובת המדינה.

(ב) לצורך אחר. השר מ. בגין לוועדות-השרים
הבאות: (1) לענייני חקיקה; (2) לסמלים
וטקסים; (3) למינויים בשירות החוץ.

699. מכירת נשק

רה"ם ל. אשכול: אני מבקש לאשר ההצעה למכירת 280 פגזי טרגמה 52 מ"מ

על-ידי החקירה הצבאית למטעלה-מלאווי. סכום-העיסקה

מסתכם ב-3000 דולר. משרד-החוץ אינו מתנגד לביצוע העסקה. מעניין א"ר

הם הצביעו באו"ם, האם הם הצביעו בשבילנו?

השר מ. כרמל: מדוע משרד-החוץ אינו תומך במכירה, ורק אינו מתנגד ?

ר"מ ל. אשכול: מספיק שאיננו מתנגד.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

26.

טורי ביורד

30.7.67 - סב/שנ"ז

על רצונת עזה, אם אינני טועה, ישנו איזה סיכום, האלטה
שהתקבלה בישיבת וועדת הפנים ונעזרת בה. נהיה - שרצונת
הגדה המערבית. 700.

רה"ט ל. אשכול: לטעין ב' בסדר-היום - ישנה היסטוריה. כאשר

שר-החוץ היה בחו"ל דיברנו ושוחחנו על נושא זה,
ושר-המטרה הציע לפתוח בשאלת הגדה-המערבית. אם רוצה שר-החוץ
לפתוח בנושא זה - בבקשה. אני מתאר לעצמי שיסגנו שרים רבים
הרוצים לומר דעתם בנושא זה, אבל אם שר-החוץ יסכים שהשר ששון יפתח
בנושא - בבקשה, אך בקיצור ובצימצום ובטוב-טעם.

השר א. ששון: יש לי שתי הצעות לסדר: (א) אל נסכם בישיבה זו

על הגדה המערבית. את הוירון, והדברים שייסמנו - יהיו בחינת חומר
למחשבה ושיקול; (ב) גם אם נסכם, כאשר נסכם, הדברים לא יהיו

לפירסום, אלא לצרכים פנימיים, לשם הנחיות, אם לאלה המנהלים שיחות,

כגון שר-החוץ, ראש-הממשלה ושר-הבטחון, ואם לאלה המנהלים שיחות עם

גורמים זרים, וכן לבעלי המשרדים אשר להם עניינים בתוך הגדה.

אלו תהיינה בחינת הנחיות ולא דברים המיועדים

לפירסום. אלו שתי הצעות בראשית דברי.

ועתה אגש לדברים עצמם. הוירון על עתיד השטחים

המוחזקים הולך ומתרכז לבעיית אחת: בעיית הגדה-המערבית. כי ישנם

ארבעה שטחים שהם כבושים: הגדה-המערבית, רצועת-עזה, סיני ורמת-

הגולן.

/.

אולם כאשר מספר תושבי הגדה הוא כיום כ-300,000 פלסטיים ובין
תושבים כ-800,000 נמצא וכאשר מספר הפלסטיים ברצועת עזה הוא כ-300,000 ובליט-

על רצועת עזה, אם אינני טועה, ישנו איזה סיכום, החלטה שהתקבלה בישיבת הממשלה ובישיבת ועדת המרים לענייני כסחון, והיא - שרצועת עזה היא חלק בל-ייפרד מ-ישראל.

כאשר נסע שר החוץ לארצות הברית, בין ההנחיות שנתנו לו, אחת מהן היתה, שעם מצריים - זה הגבול הבינלאומי, בלומר: רצועת עזה נמצאת בגבולנו.

השר א. אבן: ההנחיה היתה לא להסמיך שום דברים על שטחים.

השר א. ששון: נדמה לי שעל סיני נאמרו דברים מפורשים.

רמ"מ א. אשכול: אני מציע שהשר ששון יגיד דבריו ואחר-כך יעיר שר אבן הערותיו.

השר א. ששון: כיום לסיני נאמר שדינם של שטחי סיני ורמת הגולן ~~הם~~ ^{אילו} כדיון רצועת עזה והגדה המערבית. על רצועת עזה אין חילוקי-

דעות בינו, שהיא תצורף במוקדם או במאוחר לישראל. אם ישנו ויכוח, הוא קיים על הגדה המערבית. וכן, שהפתרון האידאלי ביותר והרצוי ביותר מבחינה לאומית ויהודית, ~~הוא~~ כפי שכל אחד מאתנו קרא את הדברים שהמציא לנו שר העבודה, הוא סיפוחה במלוא היקפה ~~אמצא~~ של הגדה המערבית למדינת ישראל. כך שרק הירדן יהיה גבול טבעי בינו וממלכת ירדן.

במה דברים אמורים עתה: אילו הגדה היתה היום בלתי-מאוכלסת כלל או לפחות מספר אוכלוסייתה לא היה עובר את מספר האוכלוסייה של הרצועה או של ירושלים העתיקה, דהיינו: ששים או שבעים אלף נפש. אילו היה כך - אפשר היה לדבר על צרופה כולה למדינתנו. וכן, אילו לא היתה ביצבת כיום בפנינו, במדינת ישראל כיום, בעייה אחרת, נכבדה יותר ורצינית יותר - בעיית הפליטים הערבים, הדורשת אף היא פתרון מהיר וקונסטרוקטיבי. ולפי שעה - הגדה המערבית היא החבל האחד והיחיד בארץ-ישראל, הבא בחשבון מבחינה מדינית וכלכלית, לקחת חלק די רציני ונכבד בפתרון זה.

אולם כאשר מספר תושבי הגדה הוא כיום בין פליטים ובין תושבים כ-800,000 נפש וכאשר מספר הפליטים ברצועת עזה הוא כ-300,000 וכלית-

ברירה נצטרך להעבירם לגדה ולראוב לשיקום, הרי אא פירוש הדבר, בין אם
נרצה או לא נרצה בכך - הפיכת מדינת ישראל, שמספר תושביה היהודים כיום אינו
עובר את שני המיליון וחצי, למדינה דו-לאומית, המאכלסת בתוכה מיליון ושש
מאות אלף ערבים, שהם בערך 40% מתושביה. זהו בר מלא בלבד שיזיק ולו גם
מבחינה כלכלית-פיננסית ובטחונית, אלא גם מצאצא יעמיד בסימן-שאלה גדול
את עתיד מדינתנו כמדינה יהודית וכמקלט חמשי ומתוח ליהודי המפוצות.
במצב הקיים של הילודה בארץ, בין היהודים והערבים -
הרי 40% אלה של הערבים יתפכו במשך השנים הבאות ל-50% מתושבי הארץ.
ואם מדובר בעוד 20 שנה, הרי במידה ולא תהיה עליה יהודית מרוסיה או מארצות
הדרווח - יגיע מספר הערבים ל-60% מתושבי הארץ. ישראל ייפוצה, בתנאים של
התייחסות הוזה שלום עם כאן מותר לדעת לכל אחד מאתנו לשאול: האם במעשה כזה
יש מהפטריוטיות? האם מבחינה ציונית, יהודית יהיה זה צעד נכון ונאמן.
כאשר נשנה אנו כמו ידענו שינוי מהפכני כזה את הרכב האוכלוסיה במדינת
ישראל, כאשר התקווה לשלום עם מדינות ערב קלושה ביותר; וכאשר אנו מוקפים
מכל צד ארביים, ששום דבר פחות מהשמדת ישראל לא יספקם ולא ירגיע אותם.
בתום מלחמת העולם השניה עברו שטחים גדולים ממדינה
למדינה, אך לא אוכלוסיות גדולות. המגמה היתה למנוע ככל האפשר התהוות
מיעוטים לאומיים ניכרים במדינות חדשות או במדינות ששינוי גבולותיהן.
במקרים בהם סטו מהמגמה הזאת, כגון בקפריסין, או בניגריה ועוד, התברר
עד מהרה שתחת לפתור בעייה קיימת - נוצרה בעיה חדשה, ניכרת מההוא מצב.
לגבי מדינת ישראל תהיה נודעת לבעיה זו חריפות יתרה
לרגל הסיכוי הקלוש מאד להשמצות המיעוט הלא-יהודי ברוב היהודי. היהודים
כידוע הם לא רק קשי שמיעה, אלא גם קשי הטמעה. אא מיזוג גלוי של יהודים
הינו, כפי שכולנו מרגישים זאת ועדים לכך, בעיה מורכבת, מסובכת וקשה וטרם
עלינו על הדרך הנכונה ליישובה. מיזוג יהודים ולא-יהודים, כלשכון, איננו
יכולנו לצפות לעליה מהירה וגדולה של שני מיליון יהודים לפחות - ייתכן
שהיינו יכולים להסתכן ולקבל עוד מיליון, או מיליון ורבע ערבים. אך כשאין
לחסיים על שלום יציב וטוב. אולם אני מאמין לגובה האומרת עלינו לקבוע

החלף
החלף

כל אגף ודאגה בעליה גדולה כזאת - בודשים אנו, לדעתנו, לשקול היטב-היטב אם מותר לנו, כלפי הדורות הבאים, לעשות צעד מסוכן, ופוקפק ופסיקולטיבי כזה של סיפוח כל הגדה המערבית.

השר א. שרון: הבעיה רבת אחריות והרת תוצאות ומחובות אלה מבינינו המחזיקים בה לשקול אותה טוב ושוב, לחקור אותה היטב-היטב לכל צדדיה, ולא רק לאור השעה הנוכחית, ולבחון אם יכלה לשמש פתרון ירצוי ומעשי כאחד.
ה"ס ל. אשכול: קיימות עוד שלוש-ארבע הצעות, הכפופות לקראתו בחומרי היסוד

שר העבודה ובעתונות שוב: להפוך את הגדה המערבית למדינה מערבית עצמאית (שורה בישראל; ב) להפוך את הגדה המערבית לחבל אוטונומי כפוף לישראל; ג) להעמיד את הגדה המערבית תחת "קונדוטניון" לישראלי-ירדני; בבתנאי של חתימת חוזה שלום עם ירדן. עתה בדברי.

ה"ס ל. אשכול: הברית, ואולי מסופק אם בעליה הצעות האלה ביסודן תחילה היטב-היטב כיצד יפעלו, למעשה, מתרונות כאלה ומהיניה הנטל שיטילו הסדריים כאלה.
ה"ס ל. אשכול: אני חושב שהפצב מוסבר מהשאלה מה אתה מציע לעשות.

השר א. שרון: תבסס את הצעתך, באם ישנה כזאת, מסירה.
אני חושב שאם בענין קצת צריך זה חל לא נדוני; במסלולות ולא נקבעו שעות לבירור - הגדה המערבית - לבדוק של

ה"ס ל. אשכול: שאלו שעות לבירור. אתה אמרת שתפתח בהצעה לפתרון שאלת הגדה, ובענין זה יש הסכם שכל אחד יגיד מה הוא מציע.
השר מ. ח. שפירא: זה הוא ירוצה גם להשפיע עליך ועלי. זהו צריך לו משה שרון. שיש ברצונו להשפיע. לשאלה הקודמת: האם עלינו בשלב זה

השר א. שרון: כן עשה צעתי היא לצרף חלק מהגדה המערבית לישראל, לבוא בדברים עם ירדן ולהשאיר ברשותנו רק חלק מהשטחים.

השר מ. ח. שפירא: אני חושב שקדאי שחבר ממשלה יגיד כאן את הדברים, מאשר יבוא את ההכרעה הזאת ואי-פרסום בעתונות מחר. מכריעים נכד זה. אני נכד דיבור
השר א. שרון: האם דווקא אתה שאצא ואנמק דברי באחד העתונות? יוסיף להתקיים עד שלום וטוב בשר"ס. אולם אני מתנגד להלכה האומרת שעלינו לקבוע

רה"ם ל. אשכול:

לא תצא סחר. תאמר תחילה מה הצעתך ואחר תנסה.

אך רואה אני שכולנו צמאים לדברך - אם כן, דבר;

אני נכנע לדרישת החברים. בבקשה.

השר א. ששון:

האם קבענו על נושא זה בירור או הצעות בלבד?

רה"ם ל. אשכול:

קבענו/הצעות עם נימוקים.

השר ס. בנטוב:

השר ששון אמר שהוא מציע להחזיר רוב שטח הגדה לירדן.

רה"ם ל. אשכול:

אם אמר זאת - יטביר מה הטוב היוצא מהצעתו זו. אך יחד

עם זאת הרי אמרתי שכולנו צמאים לשמוע כל דברך, מר ששון.

לכן, המסך בבקשה, וכי מה יכול אני לעשות יותר מזה?

השר א. ששון:

דברי כתובים וחברים יכולים לעיין בהם. איני יכול

להמשיך עתה בדברי.

רה"ם ל. אשכול:

אתה רוצה להמשיך בניתוח הדברים והחברים רוצים לשמוע

אותך ואני מקבל זאת. לכן - בבקשה, המסך בדברך. נתח

את הדברים, שלא ישאר מהם שריד ופליט.

השר ס. בגין:

יש תודל בין קריאה ושמיעה.

השר א. ששון:

אחר-כך אדבר, עכשיו קשה לי להמשיך.

השר א. אבן:

קצת קשה להיכנס לדיון כאשר הפתיחה אינה שלמה.

כוונתי היתה להעיר על המצב הנוהלי-טכני. לגופו של

ענין אני מחייב שאנא את אשר התחיל להתוות השר ששון.

אני חושב שלהעמיד תחת שבט הבדיקה והביקורת אפשרויות

שונות שהועלו - זה תפקיד חשוב מאד ואני מצטרף שהפסיקו משתנו של השר ששון.

אני מתייחס קודם-כל לשאלה הקודמת: האם עלינו בשלב זה

ובזמן הזה לסכם עמדה מחייבת לכאן או לכאן.

עמדי היא שנעשה מטרה אם במצב הקיים נכבול ידינו

בעקרון כלשהו או בסיטטה כלשהי. שהרי אין שום מצב בינלאומי או אזורי מחייב

את ההכרעה הזאת ואילו יש לעצתי שיקולים מכריעים נגד זה. אני נגד דיבור

על ויתור על שטחים. עמדתנו צריכה להיות שיטת הפסקת-אש ומצב זה יוסיף

להתקיים עד ששלום יושג בסוף. אולם אני מתנגד להלכה האומרת שעלינו לקבוע

הע"מ, א.א.א.

מאידך אני ביקר שאת סגור שהודעה צא כי הגבול הידוע
עקרון כללי שהידור הוא גבולה של מדינת ישראל. קודם כל, ההכרזה הזאת אינה
מדינית ובהירה. היא מחפה למעשה על פתרונות סגורים כרוחם ובתכנם; שהרי
הגדרה זו כוחה יפה גם לגבי סיפוח כולל של כל השטחים על תושביהם ואותה
החלטה יכולה לחול על רעיון של הקמת מדינה או מחוז ערבי עצמאי. ידוע, ולדעת
הסוד ביותר, שיפור מהמדת שתי קיצונות השונות, לדעת, זו סגור
לחלוטין אצאל ואפילו מנוגדות ואין לקבל נוסחות הבאות לכאורה לאחד, אבל סגור
למעשה מפרדות הן. זמן ספור בנשי בהרירה החדה - להטלים עם זה ציאות הקיימת
רה"מ ל. אשכול: לשאנקן להאיע גם אתה הצעותיך. דה הסגור לל לסגור: כלומר:
השר א.א.א. מע ראוני מציצ שנימוצ ממשה. לחץ אונייטטיבי החייב לכאורה
רה"מ ל. אשכול: מה לעשות, דמשן, בדורין. ים חנו בכל זאת הסדר-קבע וזאתם -
השר א.א.א. ברור אני רואה צורך להתריע בגדה החלטה. נוצרה אודרה כאילות
הממשלה חיימת לגבש עמדה, העקרון שהידור הוא גבולות -
אין לנו כל צורך במשך דקות עמדת, עמדת עלינו לשמור על גמישות
זו הקיימת בהשקפותינו. קודם-כל מתחייב אני למצב הבינלאומי-הטכניסי, גישה
שאיננה בראשית הויכוח. הראשונים של המצב, כי בהידור שישאל סיכום
עקרון - זה יחייב סגור שהתעוררנו לאור המציאות המדינית הנוחה ביותר
שהיתה לנו אי-פעם. הרג אני יושבים במקומות כאשר שוט גורם בינלאומי אינו
מציצ לנו להמסיק לשבת בהם. הקו שלנו צריך להיות, לדעת, כזה: לשבת ולשתוק.
פרט להודעה בעצרת האו"ם ובמעמדים אחרים, הרג המציאות המתגלמת בהתכנס
הפסקת האש, יכול לחול בה שינוי רק במסגרת של שיחות שלום. והשינוי עצמו
יבוא - רק אחרי שיקבעו התחומים והגבולות והתנאים של אצאצאא המציאות
החדשה, ל הידברות - יתנה אז המצב והלך הדות יתנה ובמקום הידברות עם
ערבים נהיה במצב שאם בחליטתה לקבוע על אילן שטחים נותר או לא נותר,
הרושם המכריע יהיה שקודם-כל יש נכונות לנותר ואז - כנבליס אנו את ידינו
לפני המו"ם ועל ידי כך מחלשים עצמדתנו הטכניסית לפני המו"ם לעם ירדן
נגורמים אחרים. עצמדתנו צריכה להיות, שאם הממשלת ירדן לעונות לדעת מהקום
היא מסוגלת להשיג במו"ם אתנו - עליה לבוא לסגור ואז סקרוותה תבוא על
סיפוקה. הקו הוא לשלול כל תכנית לגדה הפערבית, שאינה מנוסחת על הסכם

מאידך אני ביתר שאת סבור שהודעה צא כי הגבול הידוני

בין ישראל וירדן.

הוא גבולנו, הוא הרה-סכנות בחלקו, בגלל טעמים שהתחיל להזכיר מר ששון.

הקופה מטריימת, גורמת מטרייטם בואסינגטון. התעשעו
טרם מיצינו בדיקת התוצאות הטריטוריאליות, כלכליות ומדיניות של סיטמה כזאת.
ברציון המדינה העצמאית או הקנטון העצמאי בגדה. נתברר שבדיקה שקיים מר
איני יודע אם נעמוד בה ומוטב לא להתחייב. לה מאשר להתחייב ולחשוב משה.
בגדי. הקומד בראש קבוצת העובדים של לשליטת לעניין זה, שקיימה בדיקה מסודרת

סיבה נוספת ומכרעת/מועד קצר: ציינתי שיש סיכוי, ולדעת

מאד, שהמירוץ ועומק העיון שבה אומרים כבוד, אולם המסקנה היא קולעת.

חשוב ביותר, שיעבור זמן, כאשר גורמים חיצוניים אינם מתערבים, לשינוי

הנברים שאמר הם כדלהלן: היו שהשבו שאולי אפשר להקים יצור מדיני מקורי

המציאות הקיימת. מי יודע איזה הלכי-רוח יבשילו בקרב העולם הערבי אם יועמד,

הוא, המדינה בלתי-עצמאית לחלוטין. שיהיה עצמאית לעצמי המניח, אולם

כפי שעומד/עכשיו, זמן מסוים בפני הברירה החדה - להשלים עם המציאות הקיימת

קפורה מכה נה הריבונות והבטחון לישראל. בדיקת העלתה שאי-אפשר לתמוך ברעיון

או אם רוצה הוא לשנות אותה - לפנות לכתובת היחידה המסוגלת לשנותה. כלומר:

מדינת-ישראל. פעם ראשונה בתולדותינו נוצר לחץ אובייקטיבי החייב לכאורה

(א) הטעם המדיני-בינלאומי. מדינה הקרוייה בלתי-עצמאית

לדחוף שני הצדדים להידברות: אותנו, כי רוצים אנו בכל זאת הסדר-קבע ואותם -

מחוז או קנטון כזה ידרוש עצמאות אחר שנה לקיומו. האלקטינה כזאת, שבעיני

כי המצב הקיים גרוע פי שבע מכל מצב שהיו אצאאאא עלולים להגיע אליו בשיחות

הן ובטחון אינה ריבונית אפילו לה ייצוג ופערכות בינלאומיות, כעבור שנה או

שנאאא שלום; ואפילו אם נסכם/סיכום פנימי את העקרון שהירדן הוא גבולנו -

הדמים אחרים - אותה יחידה תבקש להתקבל באו"ם כמדינה עצמאית ותביעתה

אין לנו כל צורך במו"ס עם ירדן, אצא כי קבענו לפני המו"ס את סופו.

התקבל בלי שום ערעור.

א) דבר נוסף: אנו נבטל ובבזבז אותה תקופה של יגיעה

הוא אמר לי שאולי במאה הקודמת היינו מצליחים יותר, כי

והתגבשות שהשגנו בשלבים הראשונים של המצב, כי בהיוודע שישראל סיכמה

הפוסט של ריבונות פסוייבת היה קיים אז. מצריים היתה עצמאית ולא כל כך

עקרון - זה יחייב שינוי מהפכני במהלך הכחות הבינלאומיים; תיווצר חזית

עצמאית. טוען ואלב"ירה ואפילו קבדה, אוסטרליה וניו-זילנד - ריבונות

אמריקאית-טובייטית, שתכנס את מועצת הבטחון על-מנת לגרש אותנו מכל השטחים.

היתה מוגבלת וענייניהן המיצוביים והבטחוניים מופקדים היו בידי אחרים. אבל

אל תהיה לנו אשליה כאן: ההסכמה האמריקאית לגיבוש מציאות קיימת מותנית

ההסטוריה הרביקה מהלך זה והעולם מתחלק כולו לתחומי ריבונות מוגדרים.

באי יצירת עובדות חדשות, כל עוד המציאות הזאת קיימת. היא מקבלת את הקו

האנוליס לא יישארו בעין ולא בהונג-קונג ופסק אם ישראל ומורטובל יכולות

הטכסיסי שצריך לשמור על המצב המגולם בהפסקת האש, שמא הדבר ילחץ על

להיות המדיניות הקולוניאליות האחרונות.

הערבים וידחוף אותם להידברות. אם יתברר שהמצב מנוצל ליצירת עובדות ולא

במ"ס ל. אשכול: א מר אבן, ביקשת ברי לא לנסק, אלא להציע הצעות. אם

ללחץ על הידברות - ישתנה אז המצב והלך הרוח ישתנה ובמקום הידברות עם

לא צריך להתחיל היום, אולי לא צריך גם לדבר?

הערבים נהיה במצב של התנגשות עם כל הגורמים הבינלאומיים.

אם ישנה שאלה המהייבת בידור קצר ולא הצעה קונקרטית -

הסיקול האחרון שאני מביא אינו חייב לקבוע עמדתנו, אבל

הרי זה העניין. זו שאלה לאבדורטורית שיש לדון בה בלי

אלא עלינו לדעת מה העמדה של הגורמים הבינלאומיים המכריעים. לא אדבר על

לקבל החלטה כרבע, כי אם במסגרת אי-אפשר לעשות בירור זה, אזי יעשה זאת כל

ברית המועצות והערבים. אבל במידה שנרצה להשיג הכרה כלשהי בקו שאנו ננקוט

אחד מאתנו במרמזי.

כו - עלינו לדעת כי הקו המערבי שהיה מעורפל לפני כמה שבועות, נתברר

לאחרונה. הקו הוא לשלול כל תכנית לגדה המערבית, שאינה מבוססת על הסכם

1/2, 1, 2

לא כל אחד צריך להבין הכל.

בין ישראל וירדן.

תקופה מסוימת, גורמים מסוימים בוואשינגטון השתעשעו

ברעיון המדינה העצמאית או הקנטון העצמאי בגדה. נתברר מבדיקה שקיים מר

בנדי, העומד בראש קבוצת העובדים של הנשיא בענין זה, שקיימה בדיקה מפורטת

מד, שהפירוט ועומק העיון שנה אומרים כבוד, אולם המסקנה היא קולעת.

הדברים שאמר הם כדלהלן: היו שחשבו שאולי אפשר להקים יצור מדיני מקורי

וחדש, פאלסטינה בלתי-עצמאית לחלוטין, שהיא עצמאית לעניני הפנים, אולם

קשורה מבחינת הריבונות והבטחון לישראל. בדיקתם העלתה שאי-אפשר לתמוך ברעיון

זה, וזאת מטעמים שונים:

(א) הטעם המדיני-בינלאומי. מדינה הקרוייה בלתי-עצמאית

- מחוץ או קנטון כזה ידרוש עצמאות אחר שנה לקיומו. פאלסטינה כזאת, שבעניני

חוץ ובטחון אינה ריבונית ואין לה ייצוג ומערכות בינלאומיות, כעבור שנה או

חדשים אחדים - אותה יחידה תבקש להתקבל באו"ם כמדינה עצמאית ותביעה

תתקבל בלי שום ערעור.

הוא אמר לי שאולי במאה הקודמת היינו מצליחים יותר, כי

המושג של ריבונות מסוייבת היה קיים אז. מצריים היתה עצמאית ולא כל כך

עצמאית. סודן ואלג'יריה ואפילו קנדה, אוסטרליה וניו-זילנד - ריבונותן

היתה מוגבלת וענייניהן החיצוניים והבטחוניים מופקדים היו בידי אחרים. אבל

ההסתוריה הדביקה מהלך זה והעולם מתחלק כולו לתחומי ריבונות מוגדרים.

האנגלים לא יישארו בעדן ולא בהונג-קונג וספק אם ישראל ופורטוגל יכולות

להיות המדיניות הקולוניאליות האחרונות.

אמר אבן, ביקשתי הרי לא לנסק, אלא להציע הצעות. אם

לא צריך להחליט היום, אולי לא צריך גם לדבר?

אם ישנה שאלה המחייבת בירור קצר ולא הצעה קונקרטית -

הרי זה הענין. זו שאלה לאבדורטורית שיש לדון בה בלי

לקבל החלטה כרבע, כי אם בממשלה אי-אפשר לעשות בירור זה, אזי יעשה זאת כל

אחד מאתנו בפומבי.

לא תוכן לתמוך תסיבה כלכלית בשום פשרון המנוסס על המושג הזה, והיא מביעה

ר"מ ל. אשכול:

השר ז. ארן:

רה"מ ל. אשכול:

לא כל אחד צריך להבין הכל.

השר י. ארן:

לא ידק ראש הממשלה צריך להבין, גם שרים צריכים להבין.

רה"מ ל. אשכול:

ראש הממשלה יודע כיצד לנהל את הישיבה ואם לאו - בבקשה.

השר מ. נסים:

יכול אמת לחשוב שזה ניהול לא טוב; זו זכותך. אם צודק

שר החוץ באמרו שאיננו צריכים להגיע להחלטה, ואם צודק שר המטרה באמרו שאין להגיע להחלטה בבירור היום - אזי כל דיבור אצל המושמע כאן - יהיה מחוץ

בעתונות. לכן, מציע אני לחכות, ולא לדבר בנושא זה עתה, מדי שבוע נוסף

השר מ. ח. שפירא: הרי הכל נמצא בעתונים גם כאשר אין מדברים על כך כאן. יכול

השר מ. נסים:

אם לא רוצים שהדברים יופיעו צאצא בעתונות - צריך

להפסיק את עבודת הממשלה, מסלול ארצות הברית תוסכת בשיחות

רה"מ ל. אשכול: את הסעודת האלה שמעתי כבר פעמים רבות. הן אינן מובעות

עם הווי. כי בקטן הופעת כל הדברים הללו בעתונות. שכן שאפשר למצוא הסוד

השר מ. נסים: האם יכולים אנו להיות כל הזמן תחת פחד העתונות?

רה"מ ל. אשכול:

כן, הנה, מונחים בפני העתונים מהיום. אם מפרסמים

בהם מה שמפרסמים - זה לא טוב. ניים שאין בו הנדירה בדורה

השר מ. ח. שפירא: העתונים הללו הופיעו לפני ישיבת הממשלה. ריכוזות מוכרים

רה"מ ל. אשכול: ותיקתה הגיע הדבר לעתונות, שהנה אוסרים בממשלה שהגבול

אבל מה יקרה - זו שקבענו הוא הירדן ואחרים אוסרים שהגבול אינו זה וידן.

זה מועיל לנו, זה הוחזק לנו? האם בחוץ לנו הבירור הזה עתה? הגבול, כלומר:

השר מ. נסים: זה גבול שהוא בחוץ. נמצא אי-שם בנדה.

רה"מ ל. אשכול:

אם טוב הדבר לומר זאת בפומבי, הרי הבירור כאן בחוץ לנו

שאין גורם בעולם העתה. כתוצאה ירדן מהמסונג. הש תמים לקביעת גורלה של הנדה

השר י. ברזילי: כהוגשו לנו כאן 15 עמודים כתובים לעיון וקריאה; מדוע אסור

הנחה שהחוז הממלא לחזור על הדברים אצל כאן? הנה הנדה בעצמותו ואז חיוצר

השר א. אבן: ה-4 אני מוסר כאן עובדה מדינית, שארצות הברית, אחר שבדקה

זו עמדת הברית. זאת הענין, פוסלת את הרעיון מטעמים מדיניים, בעיקרם, אבל

גם אצא אצא מטעמים דמוגרפיים, כלכליים ואחרים ומוסרת שהואיל וזו עמדתה,

לא תוכל לתמוך תמיכה כלכלית בשום פתרון המבוסס על המושג הזה. והיא מציעה,

השר א. אבן:

הצעה בלי לכבול ידינו, ואף לא לדחות על שטחים ולא לקבוע את הגבול הסופי. אם כן, שגורל הגדה המערבית ייקבע בסופו בין ישראל וירדן. מה שיצא מהסופו - זה לא אשכנז. אני מציע, אבל ברצוני להבין גם כן כמה המוצע, מה שהוא הקובע.

השר מ. בגין: בישיבה בה מסרת דו"ח הוספת שארצות הברית מודיעה, שהיא כעת שאלות שקלצור את הדברים ואסדרו כאן: ייעצו עוד כמה ימים, אזיל עדיין רוצה שחלק זה של ישראל יינתן לחוסיין.

השר א. אבן: הניסוח שלה לא היה הגדה תחזור לחוסיין, אלא שחוסיין אין לי דבר נבצר אם באת למסקנה שיש לה לספק עדיין יחזור לגדה, כלומר: שזה הנושא לסופו; ויש מברק נוסף בנקר, האומר שסופו זה יקבע את גורל השטחים, אבל בסופו של חשבון יהיה גבול בתוך אזור זה.

היום הגיע מברק האומר שמשלט ארצות הברית תומכת בשיחות

ישירות עם חוסיין. הם הודיעו לו דברים מפורשים: שיחות ישירות של ישראל עם חוסיין, כי בקשו להסתלק מרעיון התיוון. בנוי חושב שאפשר למצוא הסדר לגורל הגדה המערבית, שיתקבל על דעת שני הצדדים בכסך הזמן. לגבי ירושלים, עם חוסיין אינו מסכים, הרי המצב כפי שהינו ואין צורך קשה העניין יותר והם אינם יודעים איזה פתרון יתקבל על דעת שני הצדדים.

הרעיון שלהם לפסול כל הסדר ביניים שאין בו הגדרה ברורה של ריבונות; סופו של המזרח התיכון להיות כולו מחולק לתחומי-ריבונות מוכרים ומגובשים. בשיחותיהם אתנו הם אומרים, שמה שהיה ב-4 ביוני לא יחזור עוד. אבל מה יקום - זו מוגזגיה של הלחץ ההודי שלנו וסלו. חוסיין צריך לשפר את המצב הירדן הוא הגבול ייש האומרים שלא תירדן הוא הגבול. לכן, מאיון המעמד הקיים שלו ואתם חותרים לשלום והסופו יביא לידי קביעת הגבול, כלומר: בקרה תתחיל לדבר על ביטול סופו הרי זה המדינה שאתה צריך לקיים את הסופו בדמיונם יש איזה גבול חדש, שהוא נמצא אי-שם בגדה.

הוא אולי המסובך ביותר בשבילנו. לגבי המצרים אומר לנו שמה אנחנו אפשר לוטר שעמדתם אינה מחייבת אותנו, אבל רצוני שנדע יושבים על הסואץ ומסכים. תכננו לדבר אתנו - ואז נראה מה תהיה עמדתנו. יש שאין גורם בעולם התוסף בחזקת ירדן מהתמונה. הם תפים לקביעת גורלה של הגדה לבן מבלעדיה. הוא הדין לגבי המדינות האחרות. אך לגבי ירדן קטנה מבלעדיה יותר. הם ישראל וירדן. כך אמריקה, אצא האאצאצא ופרס לוחצים עלינו וזה מחזק את המצב. המצב בא מהאויב וכל המדינות המדיניות גם עתה שם מכתביים לנו לחכות ההנחה שהמחוז האסלאמי הפלסטינאי, אם יקום, ישיג הכרה בעצמאותו ואז תיווצר נללמו. ולחשוב - הרי ברמה לי שאין צורך לדון בדבר סביב שולחן זה. אפשר המדינה הערבית ה-14, העויינת ביותר לנו ואולי האירודנטיסטית ביותר. לבקש חומר על הנושא הזה, ויכנסו כל הניסוחים - שינעלו על הניסוח. הרי זה עמדת הגורמים. אולי אפשר לא להתחשב בהם, אבל צריך לדעת אותה. סיים מהעלו זאת כבר על הכתב והגישו לנו את הדברים לקריאה. לגופו של דבר אני סבור שהמצב הקיים חייב להימשך. יש המדינה והאויב האין בשידה וכולם חושבים שלא זה הסדר הגבול למיטול בנושא הפסקת-אש ואנו יושבים ועלינו להוסיף ולהבליג ולחקור ולברר השמעות כל זה - בנקשה, וברו.

up to 100

הצעה בלי לכבול ידינו, אך לא לוותר על שטחים ולא לקבוע את הגבול הסופי.

רה"ט ל. אשכול: אני מצטער, אבל ברצוני להבין גם כן כמה המדובר. היה

אחרי זה? ההסכם - נעמד? כאשר קבלנו מברק מסך מארצות הברית, בו נשאלנו

כמה שאלות. שקלנו את הדברים ואמרנו כאן: ביעברו עוד כמה ימים, אולי עוד

שבוע ובינתיים נחכם ונלמד.

רה"ט ל. אשכול: אין לי דבר נגדך אם באת למסקנה שמוטב לא לטפל עדיין

בעניין. אבל אתה אומר שעכשיו בנדי אפר שחומיין מוכן לדבר אתנו, להיפגש

אתנו ולנהל טו"ט. מאיזו נקודה בתחיל בסו"ט אתו? או אולי הכוונה היא

שזה יבוא מפי השכינה? מה שישים אלוהים באותו רגע כפי האיש שידבר אתו -

זה ייאמר?

השר ז. וורהפטיג: לא נאמר שחומיין מוכן לשוחח אתנו. אלא סו"ט בנדי מטכ"ם

שנדרון עם חומיין ואלה הדברים שיקבעו.

רה"ט ל. אשכול: אם חומיין אינו מטכ"ם, הרי המצב כפי שהינו ואין צורך

לסכם ולהחליט. אם את אותו הדבר אומר כאן שר החוץ, אזי

יתכן מאד שאין טעם לבוא להחלטה, בגלל הדעות השונות השוררות כאן. דבר אחר

הוא אם מישהו אומר מה שאומר ומפרט זאת בעתו, ואם כי גם זה רע מאד, הרי

נרוע מזה כאשר מתפרסמים דברים בשם הממשלה ומה גם שבממשלה ישנן דעות שונות:

יש האומרים שדרן הוא הגבול ויש האומרים שלא הידרן הוא הגבול. לכן, מאיזו

נקודה תתחיל לדבר על ביהול טו"ט? הרי זו המדינה שאתה צריך לקיים את הסו"ט

שהוא אולי המסובך ביותר בשבילנו. לגבי המצרים אומרים אנו לפי שעה: אנו

יושבים על הסואץ ומחכים. תבואו לדבר אתנו - ואז נראה מה תהיה עמדתנו. יש

לנו סבלנות. הוא הדין לגבי הרמה הסודית. אך לגבי ירדן קטנה סבלנותנו יותר.

אם שר החוץ בא מהאו"ם וכל המכרכים המגיעים גם עתה משם מכתיבים לנו לחכות

וללמוד ולחקור - הרי נדמה לי שאין צורך לדון בדבר מביט שולחן זה. אפשר

לבקש חומר על הנושא הזה, ויכונן כל הניסוקים - שיועלו על הנייר. הדין להחליט

שדים שהעלו זאת כבר על הכתב והגישו לנו את הדברים לקריאה.

היידן וט"ט בלול את אך במידה וכולם חושבים שלא זה הסדר הנכון לטיפול בנושא

זה - בבקשה, דברו.

השר א. אבן:

בוצרה מציאות חדשה ומצב טכסימי מענין ורצוי לבדוק

מה המצב. אם הדברים המוכרים, כאילו חוסיין עומד להיפגש

אתנו יתאמתו - נעמוד לפני שאלה אחרת. נעמוד בפני מציאות שעומדים אנו

להיפגש אתו וכיצד עלינו להדריך את נציגינו כמו "ס" זה, ואהיה מאושר להשתתף

בזה.

רה"ט ל. אשכול:

זו הצעה מעשית: אל נטפל בענין זה עתה.

השר א. אבן:

אני בעד בירור והבהרת המחשבה.

רה"ט ל. אשכול:

בבקשה, עובדים אנו לבירור והבהרת המחשבה. אנקש עליה

מהר ששון ויוכל עתה לפתח את מחשבותיו.

אנכי איני בטוח אם לפי שעה איננו סקלים השקעות כספים

על דברים שאיננו יודעים גורלם בחלק זה הנקרא "הגדה". אנו רואים עצמנו

אחרים לחלק זה של הארץ - אם יש או אין בו עבודה, אם סוכרים או אין סוכרים

שם את יכול הירקות ועוד.

השר ז. וורהפטיג:

גם אם זה חלק כבד - עליך לדאוג לתושבין.

רה"ט ל. אשכול:

אבל אז יודע אני בשביל מה דואג אני. אתה הרי רוצה

להחזיר זאת - אם כן, תחזיר זאת.

השר ס. בנטוב:

בחזיר זאת - רק בשלום, לא במלחמה.

רה"ט ל. אשכול:

בבקשה. סר ששון, האם רוצה אתה להטשין בדבריו?

השר ז. וורהפטיג:

אני לא אמרתי שרוצה אני להחזיר את הגדה.

השר א. ששון:

אני רוצה להביא דוגמא: אילו לא היו הכרזות, אילו ראש

הממשלה בעצמו לא היה מכריז, היה המצב אחר, אך הרי

אתה בעצמך הכרזת על משטר אוטונומי בגדה.

רה"ט ל. אשכול:

איפה הכרזתי על דבר כזה?

השר א. ששון:

הא לך היכן הכרזת: לפי "דבר" סיום תשיעי לחודש יולי

הנוכחי. אמר ראש הממשלה לכתב "לה-טוב", בתשובה לשאלה

על גורל הפליטים, כי אפשר לחשוב על הקמת יחידה פלסטינאית, שגבולה יהיה

הירדן ושתכלול את הריכוזים העירוניים הגדולים כגון שכם, ג'נין, טול-כרם,

יכול להיות עשור זאת שבוז אחר פאפאז ועילת העצרת
קלקיליה ויריחו. תהיה זו מסגרת של מוסר אוטונומי, שיקיים קשרים כלכליים

מסחריים ואף תרבותיים עם ישראל. להלן הוסיף ראש הממשלה ואמר - הכל לפי "דבר"

- שישראל תציע למסגרת זו מוצא אל הים ותוכל להגיש לה סיוע לאור הנסיון

סודינת ישראל רכשה בעבר.

ה'ט.ל. אשכול:

ראש הממשלה אמר שאפשר לחשוב כך.

ה'ט.ל. ששון:

אני מסר להודיע לראש הממשלה שהוא חושב בכיוון זה

ה'ט.ל. אשכול:

אם כן, תסביר דעתך. אתה יכול לדבר עד הפסקת הצהרים.

ה'ט.ל. ששון:

מה שאמרת עכשיו, שישנה גדה והשאלה היא אם מחזירים את

הגדה או לאו, בהקשר זה אניא דוגמא: ישנה רצועת עזה

וישנה הגדה. אם מצרפים אנו את רצועת עזה למדינה, אזי מתחילת כניסתנו -

המסגרת צריכה לקבל את הדבר לידיה כך שתבצע את הדברים במסגרת, שבסופו של

דבר השטח יסאר ברשותנו.

בגדה תהיה דרך פעולת המסגרת אחרת. והבעיה היא - היכן

לקבוע את הדברים האלה?

בעוד כמה ימים מתקיימת ועדת פסגה של שרי החוץ הערביים.

יהיה מה שיהיה שם, אך מוטב שנרמז איזה רמז שהוא לחוסיין, דרך בנדי או

מישהו אחר, או אולי מוטב לא לרמז לו, אך צריך להחליט על כך.

ה'ט.ל. אשכול:

צריך לדעת איזה דמו לרמוז.

ה'ט.ל. אשכול:

הגשת את דברך בכתב לכל השרים, אולי כדאי שתתן כאן

ה'ט.ל. אשכול:

את המילואים לדברך?

ה'ט.ל. ששון:

בבקשה, נתתי זאת בכתב.

ה'ט.ל. אשכול:

אי-קביעת עמדה על ידי ממשלת ישראל, לפחות לעצמה, - גם

היא לקביעה תחשב. אין לי ספק שלולא איחדנו את ירושלים

כפי שאיחדנו אותה - היום היינו מוצאים את הדבר הרבה יותר קשה לעשייה.

העורש שלושה חדשים בלתי-אפשר היה הדבר ללא קונפליקט גדול מאד עם ידידינו

בעולם.

לעצמנו, לא ליריבנו בארץ ובלועז' וזאת - כדי שנוכל להיחלף אל ארצנו

השר י. אלוני:

יכול היית לעשות זאת שבוע אחר אצאלא נעילת העצרת.

השר ז. ארן:

השר י. אלוני:

יכול להיות שמראש היתה העצרת מקבלת החלטה ואז היינו

מפירים החלטה.

אני חושש שהזמן פועל לרעתנו. כי יש הבדל אם אנו בוטחים

עם ממשלת ארצות הברית או ממשלה ידידותית אחרת, ואין רבות כאלה שיכולות

להשפיע על החלטה האו"ם, כאשר דעתה מתעצבת, או כאשר באים להתמקח אתה

על דבר מוגמר. היום אנו עומדים לאחר שועדת בנדי סיימה מלאכתה. אם נוצה

לסטות ממנה, צפוי לנו ריב גדול עם הבית הלבן, כי לפחות הבית הלבן יכול

להתבטא כלפינו בצורה אינטימית ולומר: רבותי, מדוע לא טרחתם להמציא לנו

דעתכם. שמעתם את דעתנו ושתקתם ושתיקה - כחצי הודיה.

מענין שבנדי כבר יודע מה הוא רוצה מהגדה וממשלת ישראל

עדיין איבנה יודעת.

השר ז. וורהפטיג: הוא ידע זאת גם לפני המלחמה.

השר י. אלוני:

מצטער, הוא לא ידע זאת. עובדה שהיה זמן שבאדמיניסטרציה

האמריקאית היתה דעה או אצאלא נסיה לדעה אחרת. או שזו

תוצאה של עיונים כל כך מעסיקים או אולי של פעולה דיפלומטית של חוסיין.

יתכן שזו תוצאה של השניים גם יחד.

איני חושב שעומדת בפנינו ברירה קלה. מה שבחליט - תהיה

זו החלטה כבדה מאוד, אולי לא פחות אחראית מההחלטה על היציאה למלחמה.

השר פ. ספד:

החלטה כבדה מזו.

השר י. אלוני:

לכן חושב אני שהממשלה צריכה לדעת לפחות כלפי עצמה - מה

לא בא בחשבון; מה כן בא בחשבון. ואסור שכתוצאה אצאלא

סדיון כזה נדע מה היה כאן מקריאה בעתונות. בכריו על הממשלה בדיונים אלה

כעל ועדת שרים לענייני שחון, אם כי באחד העתונות קראתי שהיום עומדים להחליט

בענין זה. אפשר להסנע מפרסומים אלה בעתונות ואין זו סיבה לכך שצאלא לא

תקבל החלטות. אולי תתאפשר שיחה עם מישהו ממדינות ערב; אולי אצאלא חושב

יתאפשר הדבר. עלינו יהיה לקבל החלטה על עמדתנו ואצאלא נסיה נסיה היום,

לעצמנו, לא לפרסום בארץ ובעולם? וזאת - כדי שנוכל להנחות את אנשינו למעשים

השר י. אלון:

השרי הממשלה החוששים מפני הפרת מתיקה-לכת של יחסי-הכוחות הדמוקרטיים בארץ.
פנימיים באותם ימים, אך לבניה שתתפאר שיחה עם חומיין. אני רוצה שכמה עובדות
תיקבענה לפני השיחה אתו. אינני יודע אם הן צריכות להיעשות כפומביות או
בהסוואה, אך לפני הכנייה ידועה מראש, שאלמלא כן - משאירים אנו את העניין
לבורמים זרים בלבד, ונימצא מגיבים על עמדות הנזלת ונכזב בריב אתם ואינני
מוציא מהכלל אפשרות של הסדר בין ואשינגטון ומוסקבה בלעדינו, דבר שאפשר
לסנוע אותו באם מטפלים בנושא עם ואשינגטון בעוד-סנוע. כי אם אמנם
ידוע חלק ניכר מהמאבק האידיאלי של העולם - ראיין בטחון שליטת
אידיאלי בעתיד. הוא עלול להשתנות ודאי שבקרב ערביי הגדה הוא משתנה לרעה
משבוע לשבוע. כבר נקטנו כמה צעדים המתפרשים לשלילה והם משפיעים על דעת-
הערביים בגדה. והבטחה את העתיד היחיד בארץ-ישראל. היום ישנו שם חומיין
וסדר אינני יודע מי איחזקו את ירושלים ולא אמרנו מלה אחת על השטחים האחרים.
והדבר מתפרש ששטחים אלה מעונים מיקוח. החלטנו על החזרת שטחים שנרצה
בהחזרתם, ופירוש הדבר שמוותרים אנו על השטח. נקטנו צעדים והפירוש
הציבורי הרחב שניתן להם הרבה יותר וצינני מכפי שמחבורים הנוקטים בצעדים
אלה או אחרים. היה קל יותר לדבר עם ואשינגטון ולוודון כאשר הוא
היה יושב בידון. אך נקודת-המוצא שלי היא בראש-ווראשובה בטחונות. מדיניות-
החוץ שלנו צריכה לרחוק עצמה להבטחת האינטרס הכספוני, ולרבותם יהיה הדבר
קשה. יכול להיות שהמצעים יהיו כבדים יותר והתוצאות מזוירות פחות, אבל
אני בהחלט מביא זאת בחשבון. משטר בחסות מוכיח את דעה ערכו של פירון -
ואינני כבדתי את דעתו על דעתי החזרת הגדה-המערבית לממלכה הערבית,
שמחוץ לגבולות ארץ-ישראל המערבית, בלי שינוי מהותי של הטריטוריה לממלכה
הישראלית. במלים אחרות: אינני מעלה על דעתי חזרה למטוס-קורבאנסה, אמילו
מינוס ירושלים. אם כי קשה לתאר שהתיאבון הגדול שלו הוא נבולוס. אלוה אינו
היעד שאליו מתעצב הוא כל-כך. זה הדבר היחיד שנותן לו נחמה פורתא על
מפלתו, שהוא נפוד מהם. אם ניגש למשא-ומתן עם חומיין, כאשר הננייר חלק-
לגמרי, מהרי זה יתחיל בירושלים והלחץ יהיה על ירושלים וייתכן שהרעיון
על הקמת קודמיניון יהיה על ירושלים ולא-דווקא על הגדה. אני אומר
מראש: אין לי חילוקי-דעות עם /.

חברי הממשלה החוששים מפני הפרה מרחיקת-לכת של יחסי-הכחות הדמוגרפיים כאן.
גם אני אינני רוצה לראות כאן מדינה דו-לאומית וודאי לא עם מיעוט יהודי.
מבחינה זו מצבי טוב יותר סמכו של השר בגין, כי השר בגין רוצה להגשים
חלומו וזה אינו מסתדר. איני רוצה לא בזה ולא בזה. לכן, בתוך הסכך
האוביקטיבי בו אנו נתונים, העליתי הצעתי. היא אינה עומדת בסתירה, אם
תתקבל, לא עם השקפת אלה הרוצים באחדות כוללת ישראלית של מדינת ישראל
המערבית לבין אלה המוכנים להחזיר לממלכת ירדן חלק ניכר מהגדה. כי אם אמנם
יוחזר חלק ניכר מהגדה לממלכת ירדן - אזי הצעתי שמיד אציג אותה על המפה,
בעצמית חיונית שבעתים. כי מה יקרה כאן:

מדברים על חוסיין כאילו מדובר במלך אלמוות:

חתמת הסכם אתו והבטחת את העתיד היהודי בארץ-ישראל. היום ישנו שם חוסיין
ומחר איני יודע מי יהיה במקומו. מחרתים זה עלול להיות מסופק לסוריה. ראינו
מה קרה לעבדאללה. גם הוא הצליח "להערים" עלינו יפה ועכשיו חוסיין בא
במהדורה חדשה.

הייתי הרבה יותר מרוצה אילו בעמאן היה במקום חוסיין

יושב-היום שוקיירי. היה קל יותר לדבר עם ואשינגטון ולונדון כאשר הוא
היה יושב בירדן. אך ישנו עכשיו אדם, שכולם מרחמים עליו, הפבא שלו ברצח,
אבא שלו בבית משוגעים, אותו ניצחו היהודים והוא לא אשם בשום דבר...
אנו מתחילים ללכת אחרי המיקסם-שאו הזה, הפסגה-סורגנה הזה. היום חוסיין
במצא, בטול-כרם ומחר יהיה שם משטר בחסות סובייטית. ומה ערכו של פירוז -
ראינו ויכרה. מתחת להגדרה במערך הכסחובי הישראלי. אפצעי-הלחמה משתכללים.

על-ידי מערכת טילים כאשר האמריקאים סיפקו טנקים מטוב פסון אצטא לממלכת
ירדן - היתה התחייבות מצדה לאס לחצות את הירדן ובכל זאת הקרב היה אתם
במערב הירדן. לכן, מה שצריך לרעתי לעשות - זה ליצור נוכחות ישראלית

התישבותית וצבאית לאורך בקעת הירדן, כאשר נהה הירדן הוא הגבול המדיני
בינינו ועבר הירדן מזרחת ונוכחות זה צריכה להעשות בהצועה ברובה סביר,

שתישען מצד אחד על הנהר ומצד שני - על דכסים טופוגרפיים מתאימים. היא

תהיה מאוחדת עם ישראל וזה לא יוסיף אוכלוסיה ערבית לישראל, כמעט ולא כלום.

השר י. אלון:

להסאיר לתוכנית זאת והיה באם אי-פעם תרצה הממשלה למסור את הגדה לשליט
 עבר-הירדן - היא תמסור לו אותה בלי ירושלים ובלו רצועת-הבטחון שתהיה
 בריבונות ישראלית. זאת ואם ישנה טריטוריה החוצצת בין שני החלקים ברוחב
 של 15 ק"מ - אין בזה כל רע מבחינה מדינית. ישנה דוגמת פאקיסטן
 וישנה דוגמת אינדונזיה, שם המרחק בין אי אחד למי שנהו גדול הרבה יותר
 מאשר עבר-הירדן המזרחי והגדה-המערבית, שהיא מעבר לאחיזה הישראלית. איני
 דורש רציפות לעצמי ולא אתן אותה לירדן. לפי קביעת צה"ל ותשריט שומרים צה"ל.
 השר ס. בנטוב: כידוע גם כן, כאל תנחם אותם בפאקיסטן. בגד זה שנחב ככובשים
 השר י. אלון: בגד זה אני מאוד מתפעל מהומאניזם שלך, אך חילוקי-דעות
 בעניין זה קיימים בינינו כבר עשרים שנה. במועד זה נחלדנו
 ישראל החדשה, של הירדן היא ארץ תוקפנית והיא שהתקיפה את ישראל בשנת
 1948 ובשנת 1967, ולא אזכיר את הצרות הקודמות שהיו לנו אתם. איני אומר
 שלא ניתן להם זכות-מעבר. זהו בגד זה: אני אסתר זאת לא פעם, כנערת הסרים.
 השר י. גלילי: אני דרך אגב, ישראל אף-פעם לא הכירה במסיפות שנעשה לירדן.
 השר י. אלון: זאת אולי היא חתמה, לצערי, על ההסכם. שהממשלה הנוכחית של
 ישראל ביטלה את אולי אני בעד זה, שכאשר יבוא יום ההסדר, אם יוחלט לסגור
 - ניתן זכות-מעבר בטרנזיט - כביש וגשר, בשני מסלולים, אבל לא בפרוזדור,
 כך שהקשר הפוליטי-הכלכלי יהיה מובטח, אבל קשר מטרטגי לא יהיה, כי האזור
 ההררי, סדוריה בהר-חברון, בדרום, ועד ג'נין בצפון - זו חבית מכוונת אל
 החלק הרך שמתחת לחגורה במערך הבטחוני הישראלי. אמצעי-הלחימה משתכללים.
 על-ידי מערכת טילים אנטי-טטוסיים מהמשולש הזה אפשר יהיה לעשות צרות
 אפילו למטוסים שלנו, שימריאו בשמינו, על-פני הירדיוסים שניהן לכסות
 בטילי קרקע-אוויר, שלא לדבר על אפשרויות נוספות. במסופ אחד זה יכול להגיע
 ל-7 ק"מ בלבד, ובשמינו זה הוא. אני נוטה למחשבה על הקמת
 יחידה פלשתינאית, הקשורה עם ישראל במסגרת כלכלית משותפת, ובהסכם-הגנה
 הדדי ובעוד שורה הסכמים שהעליתי על הנייר.
 כאן לעוכדה קיימת. מצדי, מר אבן, אם הבוריה היא עוד מדינה ערבית באו"ם או

השר י. אלוני:

להשאיר לחוסרין את השטח ומחנה לשוקיני ומחנות - לקוסינין - מוטב שתהיה
מדינה ערבית נוספת באו"ם, כאשר אני יושב בקעת הירדן עם 30 ישובים חקלאיים
ושני בסיסי טריון. איני חושש מסום מדינה/היושבת באו"ם, ביחוד אם
קלקיליה קשורה אתנו בהסכמים שתצטרך להפר על-מנת להינתק מהם.

השר א. ששון: האם כמות אתה שהיא מסכים לכך?

השר י. אלוני: כל חודש העובר סמעים את הסיכויים לכך. ביחוד לאחר
נאלץ יתרוצותיו: הקרנבל זה, ששרי ממשלה, קציני צה"ל ואחרים שותפים בו.
(הוא יעלה לנו ביוקר. הוא כבר עולה לנו ביוקר. אני נגד זה שננהג ככובשים
עריצים, אבל נגד זה שננהג כמורדים ממולחים. אע"פ אוכלוסייה ערבית. ישנם
סמעים כאן והתוספת שני דברים מדהימים אותי: התשפוכת שלא היתה כמות בתולדות
ישראל החדשה, של סדרות צבאיים לכל עתונות העולם והקרנבל שנערך בכל
השטחים המוחזקים. מכאן צריך לנו לעבור מערבה. מהגלגול דרום עד ים-המלח.
כלי להתחייב על דיוק לגבי זה חברה: אני אסרת זאת לא פעם בוועדת השרים
לענייני בטחון: אני בעד חיבור הר חברון כולו למדינת-ישראל על שטח
שמונים עד מאה אלף התושבים הקבועים שבו. אני חושב שהמעמסה הנוספת של
ושמונים עד מאה אלף ערבים אלה, שהיא גדולה למדי המושבים שלנו, הפסדה
יוצא בשכרה על ידי נסיפות טריטוריה חשובה זו, הנחנת סמעות אחת לירושלים.
כך אחת לירושלים כנארת לכל זאת באיזה מין קצה של המדינה.
כין טירת-צבי וים המלח למפתח ואציג את התכנית שלי במלנאה (ניגש אל המפה
התלויה על הקיר). מכאן יעבור קו שילך מערבה, עד לבקעה הצפונית של ירושלים
החדשה, המאוחדת, עד אתחיל להצפון: גבול בקעת בית שאן שבידינו: אנחנו
מחזיקים ברכס נחמד מאד שבגלגול זה הוא נמתח לרוחב בתוך הבקעה עד לבתר.
ובלי לקבוע דוחצים סדירים, ואף בגבולות 10-15 ק"מ. במקום אחד זה יכול להגיע
ל-7 ק"מ בלבד, ובמקום אחר - ל-20 ק"מ. נטיבות. האלטרנטיבה הנראית לי היא,
לחבר את כל הר חברון העקרון יהיה שהבקעה כולה, עם רכסים טופוגרפיים טובים
והמערב לירדן - יהיו חלק בלתי-נפרד ממדינת-ישראל. והפוך האתגוריותינו
כאן לעובדה קיימת, בלי להכריז על כך ברבים. באם לא נוח הדבר, ואקבל בעניין

זה דעת שר החוץ; בשלב זה נכריז על כך בחסות מוצבים צבאיים, וזה ייעשה תוך התייעצות עם המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית ומשרד החקלאות. נרכז אצא 15-40 יחידות, שתוך כדי הדרכה ובהתאם למסיבות המדיניות - יהיו ממוצבים צבאיים, אותם מותר להקים בשטח, לכוושים, משחררים ומתגוננים. הם ייהפכו בהדרגה לישובים אזרחיים, כבוא העת. ארכו של שטח זה כ-70 ק"מ ורחבו בין 10 ק"מ ל-15 ק"מ. ואלה יתרונותיו: הרצועה רחבה במידה מספקת כדי שתהיה בעלת ערך בטחוני. (המרחק בין קלקיליה לים גם הוא אינו עולה על 15 ק"מ).

דבר נוסף: אין בשטח זה כמעט אוכלוסיה ערבית. ישנם מועטים מאד והתוספת הזאת אינה מכבידה כלל ועיקר על מדינת ישראל, פרט לשיקול דעת מיוחד לגבי יריחו, אם להכלילה או להוציאה מרצועה זו. מכאן צריך הקו לעבור מערבה, מהגלבע דרומה עד ים-המלח, בלי להתחייב על דיוק הקו. זה תלוי בטופוגרפיה בשטח. הבקעה תהפוך, בצורה זו, חלק בלתי-גמור ממדינת ישראל.

נתחיל ליצור עובדות התיישבותיות של נוכחות ישראלית בשטח ולא נרשה לערבים מהגדה להגיע לשטח מטעמי בטחון בגבולות. נוסף על כך - זה שטח בעל סיכויים כלכליים ממדרגה גבוהה. אפשר לפתח כאן חקלאות בהיקף רחב וגדול. יכולה לקום עיר מרכזית בין סירת-צבי וים המלח, שתשרת את הישובים משני הצדדים.

מכאן יעבור קו שילך מערבה, עד לנקודה הצפונית של ירושלים החדשה, המאוחדת, עד מעבר לשדה התעופה של עטרות. משם הוא ימשיך מכיוון מערב עד אזור מודיעין, כך שירושלים מקבלת לצד צפון, לצד לטרון סרחב רציני, שתוספת התושבים הערבים גם בו אינה גדולה כל כך. ואז אפשר לעלות מבקעת הירדן לכיוון הר חברון בשתי אלטרנטיבות. האלטרנטיבה הנראית לי היא, לחבר את כל הר חברון עם מדינת ישראל. ואז יש לירושלים "אינטרלונד" גדול, ויש כאן אפשרויות חשובות מאד להתיישבות; ישנה שליטה מלאה על חלקו המערבי-

השר י. אלון:

פר סנה ויכור על שיכון למסרת אליהם.
המקום היחיד בו הייתי מיישב פליטים הוא בקעת נחש
אם לא ייראה לחברי הממשלה להוסיף 80-100 אלף ערבים
למדינת ישראל ואם יוכלו למסור את הגדה המערבית, מינוס בקעת הירדן, לאיזה
שלטון בעבר המזרחי של הירדן, בא בחשבון לחבר לישראל את מה שנקרא מדבר
יהודה והחלק הבלתי-מיושב של הר חברון, ולהשאיר חלק מאזור המושל, אותה
סיובה שתכלול את החלק המאוכלס כרכס של הר חברון, כלומר - דהריה, סמוע,
חברון והכפרים בסביבות חברון, שהם יחברו עם כביש לאזור רמאלה, כך שתהיה
איזו יחידה ערבית שלמה.

סיותר לומר כאן, שאילו היינו מגיעים להסכם עם הערבים
המקוטעים על הקמת חבל אוטונומי, או אפילו שיתגלגל הדבר בסופו של דבר
ליצירת מדינה עצמאית, עם רציף חפשי בנמל חיפה, דרך מנידו, לצורך פעולות
המסחר שלהם, צאצא צאצא ומעבר דומה מהגדה לעבר הירדן, עם רשות לחצות את
הרצועה שלנו, *חתימת מקדס*

השר מ. בגין: מה בשאר כאן כחבל אוטונומי?

השר י. אלון: אם שואל אתה על האוכלוסיה - פרט למה שלקחנו בירושלים -
נשארים לדעתי 95% מהאוכלוסיה הערבית בכל האזור הזה,
כי הטרגדיה כאן היא כזאת: היה צוה לנו להחזיק בקו פרשת המים, אבל אז -
שבעים או שמונים אחוז מהאוכלוסיה הערבית תהיה כלולה במדינת ישראל, וזה
יביא להפרת האיזון הדמוגרפי. אני חותר להגיע לשלמות הארץ מבחינה
אסטרטגית ואפיייה היהודי של המדינה מבחינה דמוגרפית. הדבר אינו קל, אבל
כיוון שזכינו ובקעת הירדן, שאין בה מים (כי המים מלוחים כאן), אינה
מיושבת ערבים והאדמה צאצא ניתנת לטיוב ועיבוד, הרי אנו יוצרים בזה
עובדה חשובה מאד.

השר ז. ארן: היכן פותר אתה בעיית הפליטים?

השר י. אלון: אינני מקריא כאן את אשר הכנתי בכתב; אני משאיר זאת

לרצונו החפשי של כל אחד.

השר י. אלוני:

השר פ. שפירא:

השר י. אלוני:

פר טבה ריכר על שיכון לעשרת אלפים איש.

המקום היחיד בו^{לא} הייתי מיישב פליטים הוא בקעת עמק

הירדן, אם כי ריכנותו יכולה להזמין יישוב פליטים. לישוב במקום זה

מאה אלף פליטים - פירוש הדבר לחזק את המעורן הערבי עוד יותר מכפי שהיה

אצא לפני המלחמה הזאת. פירושו של דבר רציפות טריטוריאלית ערבית צפופה

בין שתי גדות הירדן, כך שאפילו הצורך לעכב דרך הבקעה - ייתקל ביתר

קשים אם נעמוד חלילה בפני מלחמה נוספת. ואז, את הפליטים צריך ליישב

בשלושה מקומות: חלק מהם, אינני יודע כמה, אני מניח עד מאה אלף - בשטחי

הגדה המערבית, מינוס בקעת הירדן.

חלק אחר, ב סדר-גודל של מאה אלף - בחצי האי סיני;

והיתר - יש לעודדם להגר. אינני מציע שנאמן לעצמנו באופן פומבי את פתרון

ההגירה לערבים, כי זה בשמע לא נעים במידה מסוימת, במיוחד לגבי יהודים

וציונים, שיזכרו על הגירה מהבית ולא הליכה אל הבית. אנו עדיין מדברים על

הגירות, אך עאאא לא נעשה ניסיון להזיז את המשפחה הראשונה בכיוון זה.

הדבר כי - הייתי סודר ופחות כמו רציני עם אנשי מפתח באוכלוסיה הערבית,

השר י.ש. שפירא: משפחה אחת היגרה מנצרת.

השר י. אלוני: זו משפחה נוצרית. אלה סעבינות אחי פחות מהאחרות.

מה העקרון כאן: כדי ליישב את בקעת הירדן - אין צורך

בהחלטה פומבית כלפי חוץ. אין קושי למצוא כל קבוצת נוער שהיא בארץ או

בחו"ל שתסכים לתפוס האחזיות אלה במסווה של סוצי קרבי או בטיפול הנח"ל.

אנני כוללים, כמימים-ימימה, לנסות לקבוע עובדה התיישבותית מוחלטת, באותן

דרכים ישנות, לאורך בקעת הירדן. ואז, כאשר נתחיל בסו"מ עם חוסיין,

עם השושבינים שלו או בלעדיתם, יהיה צורך לומר להם את האמת, כפי שאמרנו

זאת לגבי ירושלים. על מדינת ישראל, לא לסמוך, אלא לעוד 10-15 שנה.

אני בטוח שהמו"מ עם חוסיין לא יתחיל אלא ברצונו לכרר

מעמדו בירושלים, קודם-כל.

אשר לירושלים עצמה: עשינו אקט חשוב, הסטורי, אבל איננו

מחזקים אותו על ידי נוכחות ישראלית שם.

בישראל, לעומת זאת, לא נעשה דבר.

השר פ. ספיר:

השר י. אלון:

מר טנה דיבר על שיכון לעשרת אלפים איש.

אם זה טחזק עמדת הממשלה - אני מקבל זאת. אני מציע שהממשלה תסולל יזמה להקמת שכונה יהודית גדולה במה שבקרא ירושלים המזרחית, בוסף על שיכון הרובע היהודי בעיר העתיקה.

אני מודאג מאד מהעובדה שהחדשים נוקפים ואין בוכחות ישראליות חורגת מחוץ הגבולות הקודמים של מדינת ישראל. אלה עובדות או מחדלים שמוכרחים להשפיע לרעה במיקוח המדיני הקשה שצפוי לממשלה כולה ובבאש וראשונה - לשר החוץ שלנו.

לכן, אני מציע לכל חברי הממשלה, בין אם הם בעד החזרת הגדה לחומיין או אליט אחר בירדן או בין אם הם בעד איחוד כל חלקי ארץ-ישראל המערבית, עם זכויות כאלה או אחרות של המיעוט הערבי, שיתאחדו סביב ההצעה של יישוב בקעת עמק הירדן מהיום, ונתווכח בינינו על גורל המובלעת הענקית הזאת, שהיא באמת אינה קטנה כל כך.

הויכוח יתנהל לאור אינפורמציה נוספת. במידה ותלוי הדבר בי - הייתי מזדרז ופותח בסוף רציני עם אנשי מפתח באוכלוסיה הערבית, על-מנת לכוון חבל אוטונומי ערבי, ואפילו אם יביא הדבר להקמת מדינה סוברבית המיוצגת באו"ם, כי זה עדיף בעיני על הסדרת כל הגדה הזאת לכוח שיכול בעוד חמש שנים להיות עויין לנו ויכול לחלוש עלינו באמצעים טכנולוגיים חדישים ביותר.

לפני 15-20 שנה לא היה אדם כחוננו שחשב, שתוך ארבעים

השר א. אבן:

השר י. אלון:

אולי אפשר יישוב אזורים אלה בלי קביעת משפטים חדשים? אולי אפשר לדחות זאת, אבל נזכזכזנו קיימת שם בלאו-הכא, מאוראינו בדאנה רבה גם ענין המיעוט הערבי בארץ.

השר פ. ספיר:

הנושא עליו רבים מאנו הוא גודלי, הקרוב לאת צורל קיומה

שנה את העובדה של מדינת ישראל, לא להסחר, אלא לעוד 10-15 שנה. חלקים אלה או אחרים לפני כמה זמן היה רשום בסדר-היום של הממשלה סעיף, שהיה עזוב ואוטמלל. סעיפים עזובים - טבעם שדוחים אותם בדרך כלל. סעיף זה דן בבעיית הילודה בישראל. הסעיף הועלה לא משום שרוצים אנו שלכל משפחה יהודית בישראל יהיו עשרה ילדים, אלא קיים בפנינו האיום של מיעוט ערבי הגדל והולך בישראל. לעשות ולא לוותר.

מזויים כיום בישראל 312,000 ערבים, ולאחר האקט של
 ושלמות ירושלים נוספו עוד 380,000 ערבים ובסוף השנה יגיע מספרם
 ל-400,000. כפי שהיה, הרי כאשר יהיה שוני זה במצב הדמוגרפי של הארץ -
 יתברר פני המדינה. אני מציע לשר העבודה ולשרים אחרים שלא ידברו על דברים
 בהם לא קיים ויכוח בינינו. מספר זה עומד מול שני מיליון ו-370,000 יהודים,
 שיהיו בארץ בסוף השנה זו. יהודי התפוצות מוכנים לתת לנו את כסף רב יותר,
 מוכנים הם לבוא לשלושה עד ששה חודשים ארצה להכשרה, להנאה, אך לא לעליה.
 יתכן שהירידה קטנה בתקופה האחרונה. כזה המצב עתה, ש-10% המיעוט
 בארץ מסתכן שכל הצעות שר העבודה מסכים אני, לא כדי להכריז על כך
 בפומבי, למה שכתוב בסעיף ז'. הדן בגורלה של יצועת עזה, כי...
 כבר נדבר על זה. מצבי נוח ש יותר מזה של שר העבודה, כי בזמנו הייתה
 בגד מדינה דו-לאומית ומותר לי גם עתה להיות בגד מדינה, שתושביה הפכו
 להיות תושבי מדינה ערבית במשך הזמן, ואנו והעם היהודי נהיה לה למס עובד.
 אומר אני דברי אלה, למרות שנקבל את המסעיף ז'
 תיאור הגבולות האומללים שלנו - נכון הוא, באותה מידה
 שנכונה העובדה האומללה שאנו מונים בארצנו לא יותר משני מיליון ושלוש מאות
 ערין מיליון לבניהם כל פתרון שהוא, ואחרי בלבר יגיע מספר המיעוט הערבי בארץ
 וחמשים אלף יהודים. זו עובדה, שהיא האמזרית ביותר כאן.
 לפני ה-15 במאי לא היה איש בתוכנו שחשב, שתוך חמש-שש
 החודשים הללו יקרה מה שקרה; וביום העצמאות, כאשר ישבו על הבמה ונהנינו לראות
 מדינת ויחידה. כי בסאת הזאת עומדים לא רק כמורטוגל ובעיותיה, אלא בכל
 את המצב המצומצם, "מצער הרמייה", כפי שקראו לו, שהעסיק אותנו עם עוד
 כמה וכמה עניינים אחרים; מאאאוראינו בדאגה רבה גם ענין המיעוט הערבי בארץ.
 אתה בחרתנו, אך לא יתכן שירשו לנו, מדינה גת שני מיליון ושלוש מאות
 מה שמציע עתה שר העבודה, או שרים אחרים - כל זה אינו
 משנה את העובדה של מצבנו הדמוגרפי. וההצעות שמציעים עתה, שמחר נספח
 חלקים אלה או אחרים למדינת ישראל (ומתיחס אני בכבוד וחברות לשר העבודה),
 הרי הציון ששרטט שר העבודה במפה מעניק לנו את אשר נעים לו, בלי לכלול
 בשטח את התושבים הערבים היושבים בו. שר העבודה ציין שאמנם לא נעים שאנו,
 החוזרים ארצה נאמר לתושבי הארץ האחרים - שיהגרו ממנה (השר י. אלון):
 כוונתי לעשות ולא לומר).

השעון אור לקליילי - אם נספח את הגדה - מחיר יהיו כארץ 40% תושבים ערביים -
 ו-60% יהודים. זו ארץ שמכחינת מיזוג הגלויות שבה, גם עתה מצבה לא קל,
 וחיים אנו כפי שהייתם; הרי כאשר יחול שוני זה במצב הדמוגרפי של הארץ -
 ישתנו פני המדינה. איני מזלזל בנאמנותו ומוסריותו וברצון ההקרבה של כל
 צאצא אדם יהודי בארץ הזאת, אבל ישנה עובדה, שהתקבצנו הנה משבעים-שמונים
 מדינות; דבר זה מוכרח להביא לסוף קיומה של מדינת ישראל, אם נספח מספר כה
 רב של ערבים לתושביה. אפשר להסדיר כי שאיני רואה את הבעיה הזאת; ויש
 כינינו אנשים שהם ברצוני לומר לאה המשתעשעים בעובדה, ש-10% המיעוטים
 בארץ במסך ששת ימי המלחמה ^{היא} שקטים, שעובדת היותם שקטים קשורה בחוש
 שלהם, או באינפורמציה שהיתה להם על המתרחש סביב פרשן הכי. בי. סי., שידע
 כבר ב-7 בערב, ביום שני לומר, שהקרב נגמר ומדינת ישראל ניצחה. אילו היה
 ל-300,000 מיעוטים אלה, הם-והלילה, ידוע דבר שונה - עוד לפני שהאחרים
 היו הם ראשונים מתחילים כמלחמת-ההשמד.
 אומר אני דברי אלה, למרות שמקבל אני את הסעיף הדן
 בעזה ועדיין איני יודע מה עושים ב-380,000 וב-420,000 ערבים אלה.
 עדיין אין לגביהם כל פתרון שהוא, ואתם בלבד יגיע מספר המיעוט הערבי בארץ
 ל-25%, וזו כשלעצמה סכנה רצינית מאד. עתה על כך, אבל ההתרששות אינה
 הוצעה לצדקת הדברים. ההצעה שהועלתה כאן עתה - תחסל אותנו מבחינה כלכלית,
 מדינית ובטחונית. כי במאה הזאת עוסקים לא רק בפורסוגל ובעיותיה, אלא בכל
 שטח שהיה שייך למישהו והמגמה היא לתת לו עצמאות. אמנם אומרים אנו:
 "אתה בחרתנו", אך לא יתכן שירשו לנו, מדינה בת שני מיליון ושלוש מאות
 אלף תושבים, שחזיק בשטח בו נעניק לתושבים זכויות כאלה או אחרות.
 איני דן עתה בעצמנו בלבד, אלא מדבר אני על גורל הצבאים
 שלי, ולא על ילדי. גם הם עלולים להגיע לסכנת כלליה, כי זו ישראל, המוקפת
 מצרים, סוריה וכו'. בעולם הגדול ישנם חשבוניות גדולים וכאן ישנו שטח-מדינה
 גדול, בו נאחזק המערב והמזרח גם יחד. אינו שונה - הרי אינם שווים דברים
 רבים אחרים. ברור לי האם עלי להכניס את חומר הנפץ סיד הביתה, עם פצצות

השעון? אשר לקליליה: צירופה לישראל תהרוס, קודם-כל, את החקלאות שלנו. החקלאות שלנו, ואחר-כך את התעשייה ובראש וראשונה - את המיינות. אלא אם תתן להם סיבסידיות כה רבות, או ליהודים - שלא יעשו חקלאות. ההבדל כאן הוא, שהם יתנו מכל הזכויות, וכפי מעוטה כל מיעוט - שאו בקושי בעול המצוות. הם ימצאו מאתנו ככל אשר יוכלו, יניחו זאת בצד עד אשר ייעשו בעלי המדינה הזאת. כי הביאם לרמת-החיים שלנו - זה יצריך יותר מאשר תקופת דור וקיימים הם כולם? הרי לי תייר שירך לראות מה קונים האנשים, אם כי השם אחד.

אז-אפשר לחשוך כי שאיני רואה את הבעיה הזאת; ויש בינינו אנשים שהם בעד העניין הזה, שסוים שיש להם חלום ואילוזה שאקט זה יסדיר את משקנו וינסחין רמת חיינו; אנחנו נצטרך להסתגל לערבים, למיעוטים. לא יעברו 48 שעות ועוד לפני שהעולם ידורס מאתנו זאת, בעוד אנו מתפארים

בכך ולפני שנצליח לומר שעליהם לחיות בתנאים כשלונו - ויש להעניק להם השכלה, אוניברסיטה, לימודי בית ספר תיכון, שכר-לימד מודרג, בריאות לעניים ויבנה גלים בעולם, מבחינה בטחונית סגירה אנו שכל גבורתנו צאצא וסעד - והם כבר יתנו מזה.

ברצוני לשאול את שר העבודה ואת האחרים: נניח שחוסמיין היוזקו עלונאים זרים. ה"ביו-יורק טיימס" יודע לספר, שאנדיהם היהודים היה נוהג כפי שביקשונו מסבנו ולא היה יוצא למלחמה נגדנו - האם הייתם עושים מאווסו את הערובאים בחצר בזמן סתננו את הסקודות וההוראות. הם ידעו את כל התכנית הזאת? כי הרי אז לא היו הגבולות משתנים, והרי היו נשארים לספר כי שבו לנרש ופי לא מאצ אכב לנרש ועוד מיני פרטים כאלה. אילו הכפיסו אנזריים כפי שהם עתה. נכון שאין ויכוח עתה על כך, אבל ההתרששות אינה לאותה דבר אשר השרים - הרי היה זה אסון. הוכחה לצדקת הדברים.

האם אז, היה המעבר על היורדן הדבר הקובע את עוצמת הטיליים? כל מה שאומר אתה - נכון הוא, אך אינו סיין לעניין.

במספר בעתון. מפי עמוס אילון - ה"ביו-יורק טיימס" כל שר בממשלה, לכן, אני סציע: א) לא להכין תכניות; ב) לא לעשות כל פעולה שהיא, שאחר-כך יאמרו לנו שעלינו לציית להחלטות שנתקבלו.

המיני, או כל יום אחר, היא שרבייה לכן שאיננו עומדים עתה בפני חזית במידה וישאלו אותי לדעת, הרי איני יודע מה הקונסטלציה

שתהיה, אך לדעתי יש להקטיר את הצאצא האצאא, עם כמה תיקונים טריטוריאליים,

כי זו חנית או איום תמיד עלינו, ויש להטכנים לפירוז. איני יודע אם

פירוז הינו דבר שאינו שווה מאומה. אם אינו שווה - הרי אינם שווים דברים

על הבחינה המדינית. נכאן יקבעו אנשים, כפי שיקבעו, אשר אלון רוצה לצייר רבים אחרים. ברור לי שמבחינה כלכלית - סיפוח הגדה יהרוס בראש וראשונה את

את, הספק המדיניות, ישראל עם סינטיים, הוספת שטחים ללא תושבים ערבים.

התקלאות שלנו. ואחר - את התעשייה ובראש וראשונה - את התיירות.
 הייתי בגד פתיחת עזה לתושבי ישראל. מה יש לראות
 שם. שכל הציבור רץ בהמוניו לעזה? בימים הראשונים לפתיחת עזה הוצאו שם
 מיליונים. כ-4-5 מיליון לירות על רכישת ספרוטים. איני מבין מה עומדים
 וקונים שם כולם? סיפר לי תייר שירד לראות מה קונים האנשים, אם כי חשש
 לרדת שם יידבק במחלה כלשהי.
 אך החיים חזקים ממני ושטחים אלה יהיו משאבה מתמדת
 לתושבי ישראל ולאמצעיהם הכספיים. הם ישאבו מכספי הנוכח וה "יו.ג.י.א."
 וכספי עזרה בינלאומית; כל זה יסצוף המשק הערבי מאתנו. הסכום יגדל מהר
 מאד ומספרם יעלה במהרה לשני מיליון ערבים.
 מבחינה בטחונית - לכל רעש ותזוזה - יהיו השטח הזה
 לשנים ויכה גלים בעולם. מבחינה בטחונית מניח אני שכל גבורתנו יצאה
 ברבים. מסתבר שבחדר המלחמה, מקום ששום דבר לא ~~יכול~~ רשות להיכנס אליו,
 הוחזקו עתונאים זרים. ה"ניו-יורק טיימס" יודע לספר, שחבריהם היהודים
 התזיקו את העתונאים בחדר בזמן שנתנו את הפקודות וההוראות. הם ידעו
 לספר מי שכב לנוח ומי לא אלא שכב לנוח ועוד מיני פרטים כאלה. אילו הכניסו
 לאותו חדר אחד השרים - הרי היה זה אסון.
 מפקד החזית הסביר מדוע יצאנו ביום שני למלחמה
 ובאיזן שעה התחלנו במלחמה. אחר שכל זה פורסם, הוספתי וקראתי ביום שני
 במסמר בעתון. מפי עמוס אילון - א כיצר הצביע כל שר בממשלה.
 אני חושב שהעובדה שיצאנו למלחמה ביום שני ולא ביום
 חמישי או כל יום אחר, היא שהביאה לכך שאיננו עומדים עתה בפני חזית
 מאוחדת של האמריקאים עם הרוסים.
 כל מי שאינו רוצה להגיע שוב למצדה - היה עושה ודאי
 גם הוא משהו בכיוון זה. בשנת 1956 גם כן עשו משהו בכיוון זה. היה מדובר
 על הבחינה המדינית, ובאן יקבעו אחרים, כפי שיקבעו. השר אילון רוצה לצייר
 את המפה המדינית של ישראל עם סיבויים, הוספת שטחים ללא תושבים ערבים.

מס' 30
מס' 30

52

53.
(מס' 53)

סודי ביותר
סודי ביותר

מ/שכ"ז - 30.7.67
מ/שכ"ז - 30.7.67
השר פ. ספיר

מ/שכ"ז - 30.7.67 (מס' 53)

54.

סודי ביותר

עדיין לא קראתי כל הצעת שר העבודה, שהכין אותה בכתב, אך קורא אני
במידה ומתקיים בידור, לא רק שאינו מדבר בפומבי,
בעתונים, שמישהם כאן כך וכך אנשים ובמקום אחר - כך וכך אנשים. אני נגד
אלה מהחמקאני כאשר שואלים אותי, ומשובתי היא: איני עוסק בעניינים
הפנימיים חייבי מס-עובד למיליון וחצי ערבים במדינת ישראל. וזאת, כאשר
אלה, אך כאשר מתקיים בידור, אנשים מדברים ומפרסמים הרבה בעל
לפנינו עדיין כל כך הרבה בעיות שלא פתרנו.
הערה - אם את הצעות השר בנוסח או הצעות של שרים אחרים,
הערה-ביניים לדברי ראש הממשלה: כל מי שחושב שלא צריך
לספח את הגדה לישראל - מדוע מחליט הוא לבצע דברים בגדה? אם מחזיקים אנו
בה - עלינו להסביר עמדתנו. אם רוצים אנו להחזיק במיליון וחצי ערבים, כל
זמן שאינם יושבים איתנו סביב שולחן הדיונים - איננו יכולים לומר להם
שבינתיים ימותו ברעב.
וכמוהו חלילה לא הוחלט הדבר, אבל כמות אנשי שההיסטוריה ינסה ויחמור
אם תחליט הממשלה מה שתחליט - לא אקפוץ מהקומה הרביעית,
אבל ברור לי שזה יקוטט את העולם כולו בגדנו. בזמנו, כאשר חרדנו - מה
יחליטו באו"ם - מוכנים היינו לוותר על שטחים, ואמרנו: נעשה ג'טטה זו
או אחרת. (השר י. אלון: לקחנו את ירושלים).
לפני כמה שנים, בעת 3,300 אור-הצהריים שדב ישיבה,
אם לא ניתן דבר לתושבי השטחים הללו, והם ימותו ברעב -
אזי: א) הם יתקוטטו; ב) העולם יאמר מהו בגדנו.
לכן אומר אני: צריך לתת להם תעסוקה, ואמרנו שנעסיק
אותם בתיקון כבישים, יסיימו בניית בית ספר ועוד דברים דומים. אך ברור
שהדבר יעלה לנו בכסף. וזו ההוכחה בידי שהדבר יהפוך הוצאה קבועה שלנו
והסכומים עוד יעלו ויעלו.
כאשר הממשל זה באי הביא לי תכנית ואמם שהדבר יעלה לנו
ככמה מיליונים לירות - אמרתי שההערכות שהעלו על הבייר אינן שוות את
הבייר, כי למעשה יעלה הדבר הרבה יותר תוך תקופת הכיבוש. ואם נהפוך את
השטחים לחלק ממדינת ישראל - על אחת כמה וכמה. יש לבנוב ולבגין עתובאים
שיפרסמו זאת וזה יעלה מאוד ומיליונים כבדים. זה יהיה כמעט כמו קליטת
מיליון ורבע יהודים.
נצטרך להיות ליברליים, פרוגרסיביים, הומניים - וכל זה
בשביל לגדל את הנחש בביתנו פנימה.

במידה ומתקיים בירור, לא רק שאינו מדבר בפומבי, אלא מתחמק אני כאשר שואלים אותי, והשובתי היא: איני עוסק בעניינים אלה. אך כאשר מתקיים בירור, אנשים מדברים ומפרסמים הרבה בעל הפנים העתוניים - אם את הצעות השר בנוסח או הצעות של שרים אחרים.

אני נגד הטיפוח, אבל מסכים אני שלא צריך להכריז על-כך. אף-פעם לא בא עתונאי לשאול אותי מה דובר בישיבת-הממשלה, אך יודע אני שהדברים יופיעו בעתונות. אבל ברור לי דבר אחד שאין לעשותו כעת, והוא להכריז על הירור כנגד-ישראל. לרעה אין לעשות דבר זה כעת, כי זה עלול להביא לבר צרות ובאותו הלילה לא הוחלט הדבר, אבל בטוח אני שההיסטוריון ינפה ויספר רבות ובעיות גדולות. החלטה כזאת, אם היא תבוא לפני הזמן, עלולה לקרב את הפריקה לרוסיה. יש לנו כנראה אסטרטגיות גדולות לשיפור המצב, אם כן בולם הכריזת שאין לסתם שטחים, ולכן אל לנו לפני הזמן לבוא ולהודיע השר ח.מ. ספיר: אני מציע להפסיק את הישיבה. השעה היא עשר דקות להם שזו הכוונה שלנו. איננו מקבל את הגישה שכל יום של דחייה מביא נזק לפני אחת. בשעה 3.30 אחר-הצהריים שוב ישיבה, רב, אני חושב שכל יום שנקיים להביד להם מה מחשבתנו, עלול להביא נזק ולאחריה, ב-4.00 אחר-הצהריים, ישיבה נוספת. לכן עלינו לשמור על עור יתר גדול.

מסגרת-זמן מסויימת. עלינו להיות מבינים מאוד. על שולחן זכינו בנצחון גדול, הוא לא היה קל, אבל כנראה פעור יותר קשה יהיה לנו להתזיק בכל אותם השטחים שנבחנו בתן לנו. רה"מ ל. אשכול: נמשיך בדיון בישיבה אחר-הצהריים.

לא אדבר על הקשיים הפוליטיים שכבר דובר עליהם איום, אבל גם הקשיים הדמוגרפיים וגם הבטחוניים, אינם קלים כלל-ובלל.

=== עם הערבים יהיו 20%-25% מהאוכלוסיה, אפשר גם סבחינה בטחונות איכשהו להשתלט עליהם. אבל אם הם יגיעו עד כדי 40% מהאוכלוסיה, שמינני יודע

הערך כאן רשמה ש. יפה; הבטחון במדינה שלנו. זה לא דבר קל להשתלט ע'אחה"צ רשמה ל.א. לנו ישנם ערבים, אשר בוודאי ירצו שלא יהיו לנו חיים קלים. אבל מבין שני דברים, אחד, להילחם, האחר, להשתלט עליהם.

כפי שהם קיימים הלאה, שהירור הוא הנבול האמיתי שלנו. הם כנראה רחוקים

גם סקבל את הצדקה של ירושלים הסלמה כפי שאנו רוצים. אני עוד לא

(מכאן רשמה ל. צ'סטר)

סודי ביותר

30.7.67 - 30.7.67

54.

סודי ביותר

30.7.67 - 30.7.67 (אחה"צ)

רה"ט ל. אשכול:

הברזנו על ירושלים השלמה והחבבה, והיא בחור
אני מוחא את הישיבה. אנחנו ממשיכים עכשיו את
המדינה והעולם קיבל זאת. אסכם בנודע עוד יבואו בהצעות שונות בעניין
ירושלים, ואולי גם ביבואם, העולם מבין שלא כל-כך נדח לפני האלקים
הפנים.

השר ח.מ. שפירא:

דיון על-כך, יסתכל לעניין הזה של ירושלים השלמה. כמובן שאנו צריכים
אודה על האמת, אינני בא בשום הצעות מה לעשות,
לדאוג עכשיו לכך, שהחלק השני של העיר לא יילך כמותה דרך שטחיהם היו
עוד לא התגבשה אצלי הצעה שאפשר להניח אותה על
רוצים להכזיב אותה בה, ואני מתכוון כאן לסדר האזרחי. דבר זה יעמוד לנו
השולחן, אבל ברור לי דבר אחד שאין לעשותו כעת, והוא להכריז על הירדן
כי הם שירדנו על ירושלים, שהנה עשוינו מעשים כדי לאחד את העיר, ולסמן
כגבול-ישראל. לדעתי אין לעשות דבר זה כעת, כי זה עלול להביא לנו צרות
שירושלים תהיה שלמה, ואנשיה לא יחיו בעיר הצוייה.
רבות ובעיות גדולות. החלטה כזאת, אם היא תבוא לפני הזמן, עלולה לקרב
את אמריקה לרוסיה. יש לנו כנראה אספירציות גדולות לשיפור המצב, אם
נשב לשם-דעתן ולא נביע לשלום הסקודות. הציבור קיבל דבר זה, כאילו
כי כולם הכריזו שאין לספח שטחים, ולכן אל לנו לפני הזמן לבוא ולהודיע
באמת אין לנו דבר להשתלט על שטחים, אבל יחד עם זאת מוכרנו שאנחנו
להם שזו הכוונה שלנו. אינני מקבל את הגישה שכל יום של דחייה מביא בזק
מוכרחים לחקן את הגבולות מבחינה בטחונית, כדי שמדינת-ישראל תוכל להתקיים.
רב, אני חושב שכל יום שנקדים להגיד להם מה מחשבתנו, עלול להביא בזק
דבר זה גורם לנו צרות גדולות להימנעו משטח זה, אבל כל זה יהיה עם נביא
עוד יותר גדול.

לפני-זאתן ישיר אתם ולדיין סביב השולחן עגול, על שלום. אבל אם אנחנו
זכינו בנצחון גדול, הוא לא היה קל, אבל כנראה
ברגע זה כבר נודיע שהשלום יהיה רק אם עבר-הירדן יהיה הגבול. ברור שזה
שעוד יותר קשה יהיה לנו להחזיק בכל אותם השטחים שהנצחון נתן לנו.
קודם רבים, לא רק מבין שובתני, אלא גם מבין ירושלים, הם יביעו את
לא אדבר על הקשיים הפוליטיים שכבר דובר עליהם
היום, אבל גם הקשיים הדמוגרפיים וגם הבטחוניים, אינם קלים כלל-וכלל.
על דעתם.

אם הערבים יהיו 20%-25% מהאוכלוסיה, אפשר גם מבחינה בטחונית איכשהו
להשתלט עליהם. אבל אם הם יגיעו עד כדי 40% מהאוכלוסיה, שאינני יודע
של מה גורם, צריכה לעזור אצלבן זאת. מחשד שאמריקה לא צריכה לנו
מה עלול אז להיות גורל הבטחון במדינה שלנו. זה לא דבר קל להשתלט
הרבה במלחמה, אבל עמדה לצינו. לאחר המלחמה, הם כנראה לא היו רוצים
עליהם בשעה שממגיב לנו ישנם ערבים, אשר בוודאי ירצו שלא יהיו לנו חיים
לאשמים את הדבר, מצרינו. אבל אני חושב שגם אצלם, לא קיימת האמונה הזאת,
כפי שהיא קיימת אצלנו, שהירדן הוא הגבול האמיתי שלנו. הם כנראה רחוקים
גם מלקבל את העובדה של ירושלים השלמה כפי שאנו רוצים בה. אני עוד לא

בטוח אם קבוצה-עבודה זו לא תבוא בהצעות טובות ביהם לביטחון ירושלים הכרזנו על ירושלים השלמה והרחבה, והיא בתוך

המדינה, והעולם קיבל זאת. אמנם בוודאי עוד יבואו בהצעות טובות בעניין ירושלים, ואולי גם בינאום, העולם מבין שלא כל-כך נוח לשני החלקים להיות בעיר חצוייה. טוב שעשינו דבר זה, והציבור במשך הזמן, עד שיהיה דיון על-כן, יסתגל לעניין הזה של ירושלים השלמה. כסובן שאנו צריכים לדאוג עכשיו לכן, שהחלק השני של העיר לא יילך באותה דרך שמנהיגיו היו רוצים להתבול אותו בה, ואני מתכוון כאן למרי האזרחי. דבר זה יעמוד לנו ביום שידונו על ירושלים, שהנה עשינו מעשים כדי לאחד את העיר, ולמען שירושלים תהיה שלמה, ואנשיה לא יהיו בעיר חצוייה.

בזמנו הכרזנו שלא נזוז משום מקום כל זמן שלא

נשב למשא-ומתן ולא נגיע לשלום המקווה. הציבור קיבל דבר זה, כאילו באמת אין לנו דצון להסתלט על שטחים, אבל יחד עם זאת אטרנו שאנחנו מוכרחים לחקן את הגבולות מבחינה בטחונית, כדי שמדינת-ישראל תוכל להתקיים.

דבר זה נותן לנו מרחב גדול להימרון בשטח זה. אבל כל זה יהיה אם נגיע למשא-ומתן ישיר אתם ולדיון סביב אשולחן עגול. על שלום. אבל אם אנחנו ברבע זה כבר נודיע שהשלום יהיה רק אם עבר-הירדן יהיה הגבול, ברור שזה יקוטם רבים, לא רק מבין שונאינו, אלא גם מבין ידידינו. הם יגידו: 'האם זה הדרך שאתם הולכים בה? אתם רוצים להסתלט על שטחים?'. דבר זה כלל לא עלה על דעתם.

לדעתי קבוצה-העובדה הזאת של האמריקנים, בראשותו של טק ג'ורג' בנדי, צריכה לעודד אצלנו דאגה. מאחר שאמריקה לא עזרה לנו הרבה במלחמה, אבל עמדה לצידנו לאחר המלחמה, הם כנראה לא היו רוצים להשמיט את הדבר טידינו, אבל אני חושב שגם אצלם לא קיימת האמונה הזאת, כפי שהיא קיימת אצלנו, שהירדן הוא הגבול האמיתי שלנו. הם כנראה רחוקים גם מלקבל את העובדה של ירושלים השלמה כפי שאנו רוצים בה. אני עוד לא

השר ח.מ. שפירא:

בטוח אם קבוצה-עבודה זו לא תבוא בהצעות שונות ביחס לביטאום ירושלים וכו'.

ישנה מטעם שחלה על עזה שהעריד אותנו לא-טעם. כי אם יטעם פליטים רבים, ואנו חייבים להם לשם מה אנחנו צריכים כבר עכשיו לגלות את כל מחשבותינו? מה זה יתן ומה זה יוסיף? זה עלול רק לקלקל ולגבש עמדה אחידה נגדנו. יחזק את עמדתנו גם ביחס לגבולות.

אבל כל זמן שלא נדבר גם עוד לא שמעתי הצעות מסוימות, החברים ודאי עוד ידברו, אבל גם מהצעותיו של השר אלון הבינתי שהוא לא מדבר על-כך שכל הגדה-המערבית תהיה בידינו, הוא מדבר רק על חלק מהגדה-המערבית, ימים בעיקר אותם המקומות שאין בהם הרבה ערבים. אבל הוא עוד לא הציע גם מה לעשות עם החלק השני, ואם הוא יהיה שיין לנו. מהנכונות כפי שיש.

מאי 1966, לא יוכלו לחזור, וזאת כ"ן כל מהר ואחר. מהעמדה תהיה רק השר י. ברזילי: ^{הוא ה'ל'ל} ~~אני ה'ל'ל~~ להקים בחלק הזה מדינה עצמאית אולם החשוב ביותר בשבילנו צרי קנטון. ^{הוא ה'ל'ל} ~~אני ה'ל'ל~~ על זה לדעת עלינו לקיים קודם-כל דיון בינינו לבין עצמנו ולהגיע למסקנה תוך זמן קצר, לפני שנוכל השר ח.מ. שפירא: לא הרגשתי כל-כך בהצעה זו, ואינני יודע עד כמה ~~לשבת בלדון על-כך עם שכנינו מכיון שולחן אחד.~~

היא אפשרית כדי שהם יוכלו להתקיים שם גם מבחינה כלכלית. אשכול: איך קובעים שזה זמן קצר?

השר ח.מ. שפירא: מה שאנו חייבים היום לעשות, זה עוד לא לפרט-ם שום דבר ביחס לגדה-המערבית, שהירדן הוא כאילו גבול-ישראל. לדעתי הזמן הוא בכל-זאת די בוח בשבילנו, ואם זה יימשך כך, והציבור מתרגל לרעיון שמה שהיה לא יוכל להיות גם בעתיד, וצריך יהיה לחפש איזו דרך לפתרון הבעיות במשא-ומתן לשלום - כל זה בתנאי שאנו לא נגלה את אשר עם לבנו. אינני יודע אם מישהו דורש מאתנו שנבוא עכשיו ונגיד מה אנו רוצים. זאת יכולים לדרוש רק אלה שמתנגדים לנו. אינני חושב שידדינו רוצים לדעת בדיוק מה אנו רוצים.

השר ח.מ. שפירא:

אבל מה שאנו כן חייבים לעשות, זה בקשר עם הפליטים. ישנה שאלה של עזה שחטריד אותנו לא-טעם, כי שם ישנם פליטים רבים, ואנו חייבים לבוא לעולם ולהגיד איפה וכיצד אנו חושבים לסדר את הפליטים, אם בגדה-המערבית ואם על-ידי הגירה לעבר-הירדן. אם אנו גבוא בהצעה ביחס לפליטים, זה יחזק את עמדתנו גם ביחס לגבולות. אבל כל זמן שלא נדבר גם על הפליטים ונדבר על הגבולות בלבד, אני חושש מאוד שגם הגבולות לא יהיו כפי שהיינו רוצים שיהיו. אין זאת אומרת שכן אמנם יהיה, אבל זה בכל-זאת יראה שיש לנו דאגה לעתידם של הפליטים האלה, ואם נוכל לבוא בהצעות מסשיות, לדעתי זה יקל עלינו את המערכה גם לשלום וגם בעניין הגבולות. לי ברור דבר אחד, שהגבולות כפי שיש הם מאז 1956, לא יוכלו לחזור, וזאת מכיון כל אחד ואחד. מהשאלה תהיה רק באיזו מידה נוכל לשנות, באיזו מידה נוכל להגיד שמהגדה-המערבית, החלק החשוב ביותר בשבילנו צריך להישאר בידנו. על זה לדעתי עלינו לקיים קודם-כל דיון בינינו לבין עצמנו ולהגיע למסקנה תוך זמן קצר, לפני שנוכל לשבת ולרונן על-כך עם שכנינו סביב שולחן אחד.

רה"מ ל. אשכול:

אין קובעים שזה זמן קצר?

השר ח.מ. שפירא:

זאת נדע, מי שיש לו הצעות טובות יכול תוך

שניים-שלושה ימים לבוא ולהסביר את הצעותיו,

כדי שנוכל להחליט אם אנו יכולים לקבל אותן או לא. אבל אם גם יעברו

חודשים ואולי שנים עד שנוכל לשבת ליד השולחן-העגול, לדעתי כל פירסום

ביחס לגדה-המערבית יהיה לרועץ לנו, ואסור ללכת בדרך זו.

השר י. ברזילי:

אנחנו יכולים כאן לכל-היותר להחליף דעות על מה שרצוי לנו, בהחשב בנתונים. נביח שהשולח כולו היה מאוחר בדעה שאנו מוכנים להחזיר את הגדה לחוסיין, בתנאים של שלום, עוד אין שלום ועוד אין הסכמה מצד חוסיין, ואנחנו עדיין נשארים עם הגדה. זה לא כך שהשלום מתדפק על דלתנו וחוסיין רוצה לכרות חוזה-שלום בתנאי שהוא מקבל את הגדה. העניין סכל הבחינות עדיין פתוח, והוא לא רק בידינו, ואנחנו יכולים רק מתוך בחינת הנסיבות והנתונים השונים לבחון מה היה רצוי אילו היה לנו קונטרה-הגדה לשלום.

אם אינני טועה, היו שלוש הנחות יסודיות

מוסכמות בינינו: (א) שלא מחזירים שום שטח בלי שלום ושלא על בסיס של

חוזה-שלום. זה היה מוסכם על כולם; (ב) שחוזי-השלום חייבים להבטיח

גם הסדרים המעניקים בטחון; (ג) על-כך חזר ראש-הממשלה כמה פעמים -

אם יש חוזי-שלום והסדרים שמבטיחים שלום, אז לא התכוונו לכיבושים טרי-

טוריאליים וגם לא לסיפוחים טריטוריאליים.

זה לא ברור, אין אפשר לומר שלא התכוונו, כאשר

השר מ. בגין:

אמרנו שהסדרים בטחוניים קשורים עם טריטוריה?

השר י. ברזילי:

פרט להיקוני-גבול, שקשורים בהענקת בטחון...

השר י. גלילי:

ורצועה-עזה?

השר י. ברזילי:

רצועה-עזה היא בחוץ זה. במסגרת זו קבענו כמה

דברים ברורים: ירושלים השלמה, רצועה-עזה, זה

היה מוסכם, וגם לגבי הגדה-המערבית אמרנו שצריכים להיות היקוני-גבול.

השר מ. בגין:

מעולם לא אמרנו זאת, השארנו זאת פתוח.

נכנסים את עצמנו למסגרת דטורנטית דו-לאומית כמיטבאית של היום, של מדינת

יהודית שצריכה להיות מדינה יהודית ותישאר מדינה יהודית, זה חומר-נמץ

וסכנות-לא-גבול בצרו. לסנוע זכויות אי-אפשר, להח זכויות חייבים, ואם

השר י. ברזילי:

גם לגבי אלה שחושבים על החזרת הגדה-המערבית, יש לזכור שהם אזרחים, והם לא יהיו אזרחים אחרים מדברים על תיקוני-גבולות שמעניקים בטחון במסגרת מאגר ערבי-הגליל, אם הם יהיו במדינת-ישראל, אטילו אלה שהם פליטים הסכמי-שלום. אני לא רוצה להגיד שמלכתחילה זה היה בטוח, אבל בשלב מאוחר כי אז אין יותר פליטים, הם כולם חוזרי-ישראל. יותר זה נעשה בטוח יותר, ולא ניכנס עכשיו להיסטוריה. על-כן, מי שמציע זאת, צריך לומר קליטה

השר י. ברזילי: בשלב מוקדם יותר נאמר שהגבול הוא הירדן.

השר י. ברזילי:

ניכנס במסגרת של מדינה דו-לאומית. בואו השר אלון רוצה, ואני משהו אמר, אבל זה לא נאמר בפומבי, לא על-ידי מדינת ישראל, גם אני אינני רוצה. ואז הוא סניידר לו איזה חבל שחלקה ראש-הממשלה וגם לא כאן.

של הארץ, שם הוא רוצה לדחות את הכל. 300 אלף בעזה או חלק מזה של

השר י. ברזילי: אלון היתה ועדה שהביאה הצעה כזאת. סגור מיליון-

השר י. ברזילי: כל 100 אלף לא קיבלו זאת. ירושלים, בקיץ אותה, לכל

השר י. ברזילי: אני משבח את הניחות של השר אלון, הוא נוח הצעות

שונות לחיוב ולשלילה, אבל אני לצערי מוכרח לומר,

כי מה שהוא קובע כהצעה הגרועה-ביותר, היא בעיני הטובה-ביותר, וההצעה

שבעיני היא הטובה-ביותר, היא בעיני הגרועה-ביותר.

אני יכול להבין שיאמרו: שלמות הארץ, הגבול של

בהר-הירדן כל-כך חשוב לנו מבחינה היסטורית, מבחינה בטחונית ומבחינה

המסורת, שאנחנו מוכנים לקבל על עצמנו את כל העול שמלווה בכך. אם זה

עניין של מיליון-וחצי ערבים, אנחנו נקלוט אותם. כיוון שגם השר אלון אומר,

שאם אנחנו נציע איזה קנטון, שאין לו מדיניות משלו ואין לו בטחון משלו,

כי דבר זה יישאר בידנו, אז יאמרו שזו מושבה, מטילים עליהם קולוניאליזם,

בימינו דברים כאלה אינם מתקבלים. אם רוצים את זה, צריך לקלוט את

מיליון-וחצי הערבים. רבותי, אני עם העבר של מדיניות דו-לאומית אינני

רוצה בזה. אני רואה בעניין זה אחת הסכנות הגדולות ביותר; אם אנחנו

נכניס את עצמנו למסגרת דמוגרפית דו-לאומית במיטואציה של היום, של מדינה

יהודית שצריכה להיות מדינה יהודית ותישאר מדינה יהודית, זה חומר-נפץ

ומסכנות-ללא-גבול בצדו. למנוע זכויות אי-אפשר, לתת זכויות חייבים, ואם

סב/שכ"ז - 30.7.67

סודי ביותר

60.

השר י. ברזילי

השר ס. קול

זו תכנית-סוריסון מתוקנת לערבים.

השר ס. קול

בכלל לא מתוקנת.

לחת את ההזכויות, יש לזכור שהם אזרחים, והם לא יהיו אזרחים אחרים מאשר ערביי-הגליל. אם הם יהיו במדינת-ישראל, אפילו אלה שהם פליטים, כי אז אין יתרון פליטים, הם כולם תושבי ארץ-ישראל.

על-כן, מי שמציע זאת, צריך לומר קליטה

מיליון-וחצי ערבים עם כל מה שנובע מזה, ואז הווי זמן קצר ביותר אנו

נימצא במצב של מדינה דו-לאומית. בזאת השר אלון אינו רוצה, ואני

מבין אותו, גם אני אינני רוצה. ואז הוא מצייר לו איזה חבל במחלקה

של הארץ, ששם הוא רוצה לדחוס את הכל. 300 אלף מעזה או חלק מעזה על-

כל-פניהם. (השר י. אלון: אני אמרתי שליש.) - ואנחנו, מתוך מיליון-

ורבע ערבים נקבל 100 אלף, נקבל את חברון ואת ירושלים, נקיף אותן לכל

אורך הגבול, וזה ייקרא שיש להם גם שטח, גם עצמאות וגם ריבונות.

כבר אמר השר פ. כפיר, אפשר לצייר על המפה כל

מה שרוצים, אין לזה לא הסבר פוליטי ואין לזה הסבר שאפשר ללכת אחר

לפורום בינלאומי.

ויש כאן עוד טכנה, אני אינני רוצה בשום צורה

במדינה פלשתינאית, אם הדבר תלוי בי, כי מדינה פלשתינאית מעוררת מחדש

איזה פאנטום ישן. כי מלכתחילה הייתה החלטה באו"ם על שתי מדינות. הייתה

מלחמה ואנחנו הרחבנו את הגבולות, אבל לא הרחבנו את הגבולות כך שאנחנו

יכולים לקבוע, שאנחנו בתוך הגבולות שלנו מסובבים איזה-שהוא מחוז מכל

העבר העברים ומכל הצדדים, ואנחנו כותבים: זו המדינה ^{הפלשתינאית} אנחנו יכולים

להרחיב את הגבולות שלנו ^{מאז} שנקבעו ב-1948, ירושלים שלנו, לטרון

שלנו, אבל לא יכולים לומר שהכל שלנו, ואנחנו באמצע עושים גיטו בשביל

מיליון ערבים ואומרים: "היו מדינה כפי שאנחנו קבענו לכם באיזשהו מחוז."

זה דבר בלתי-אפשרי. אנחנו מעוררים מחדש את העניין של מדינה פלשתינאית.

השר מ. קול:

זו תכנית-סוריסון מתוקנת לערבים.

השר מ. בנטוב:

בכלל לא מתוקנת.

השר י. כרזילי:

כאמנני חושב שזו תכנית מתוקנת, ואינני חושב

כאן ובכנסת על הסכנות של שזה לכבוד לנו להציע הצעה כזאת. זה יותר-

400 אמריקאני, שרוצים את הטריטוריה ואין רוצים את התושבים. זה

זמנה בלתי-אפשרי.

מבאבלתאם אנחנו בכל-זאת רוצים לפתור את הבעיה

אם תהא זאת, יש ארבעה קריטריונים. קודם-כל העניין של שלום, האם אפשר

שאר בכל-זאת להשיג עם מדינה ערבית אחת חוזה-שלום יותר יציב לאורך-

חור, כימים? דבר שני, האם אנחנו יכולים להגיע לאיזשהו הסדר סביר של

החזרה גבולות ובטחון בלי שנצטרך לקחת על עצמנו מעמסה דמוגרפית וכלכלית,

כזכור שהיא א מערערת את עצם הווייתנו? דבר שלישי, האם אנחנו יכולים

במצב זה לקדם את בעיית-הפליטים? אז אני מגיע לידי מסקנה, שבכל-

זאת בתנאים אלה, אם אפשרי חוזה-שלום עם חוסיין, הוא נותן לנו מה

בכלל שבתנאים הנתונים הכי-רצוי לנו תוך אלימינציה של הסכנות שצפויות

לנו. דבר רביעי, אם תהיה מדינה ערבית-פלשתית נוספת, דומני

שיש בזה סכנות שונות, זה עוד קול באו"ם ויש כאן גם סכנות בחלים

אכספנסיוניסטיות. הסכם עם ירדן מאפשר לחסל אאגא את בעיית מאות-

אלפי ערביי-פלשתינה, גם בגדה-המזרחית וגם בגדה-המערבית. על בסיס

של הסדר-שלום יכולים לפתור כל בעיית הפליטים בגדה-המזרחית ובגדה-

המערבית; אבל רק על יסוד של הסדר-שלום. על-כל-פנים, אם היא

יכולה למצוא את פתרונה לאחר גיוס כספים בינלאומיים וכספים

אזוריים, זה יכול למצוא את פתורנו פעם אחת ולתמיד, אבל מבחינה

שלנו, אנחנו בכל-זאת נשארים עם סיעוט ערבי סביר של כ-500 אלף.

השר י. כרזילי:

מראש על ויתור על שטחים לפני שהחלט על-כך.

השר מ. בנטוב:

המסעלה אמרה: עד להתיסת הסכמי-שלום.

השר י. אלון:

היא לא אמרה שום דבר.

השר י. ברזילי:

השר י. ברזילי:

כבר דובר כאן על הדיבורים הצורמניים שהיו

כאן ובכנסת על הסכנות של מאיוריזציה, גם אם נשארים עם מיעוט של

400 אלף ערבים, שתוך דור יכולים להגיע לרוב, אם מצב-הילודה לא

ישתנה פה ושם.

מבחינת הנאים בינלאומיים, אם יימצא גורם,

או תהיה מדינה שתהיה מוכנה לחוזה-שלום, האם אמנם יעלה על הדעת

סאטריקה או מי שלא יהיה, ברגע שירדן תהיה מוכנה לחוזה של שלום,

תוך כיבוד דברים שהם בשבילנו חיוניים מבחינה בטחונית, לא על-יסוד

החזרת שטחים שהם היו בהם עשרים שנה... (השר י. אלוז): הם היו שם

בזכות? - אני יודע שלא היו בזכות, אבל אני יודע שיותר טוב שהם

יהיו אצל חוסיין מאשר במדינת פלשתינאית עצמאית בזכות החלטת-האו"ם.

איש לא יגיד שזה לפי הזכות שלנו, איש לא יאמין לנו. אני מעדיף

בכלל פעם-אחת-ולתמיד להיפטר מהפאנטום של מדינת פלשתינאית; אחת-להסיד

להשתחרר ממעמסה דמוגרפית וכלכלית שפוייה אם אנחנו לוקחים על עצמנו

כל פתרון אחר מלבד פתרון של החזרת הגדה, תוך תיקון מה שאנחנו נחלים

שהוא הכרחי.

אני יודע שבדברי אני מסכן את עצמי, כי אנו

חיים עכשיו במצב כזה, כשאני קורא בעהונות הקואליציונית, שבכלל לא נוותר

על אף שעל-אדמה ששם חיילים שלנו שפכו את דמם, ואנחנו קוראים טאטרים

ראשיים, שאנחנו בכלל צריכים ליישב/אח כל הגבולות אליהם הגענו.

השר י. אלוז:

אני קורא גם בעהונות הקואליציונית, שמודיעים

מראש על ויתור על שטחים לפני שהוחלט על-כן.

השר מ. בנטוב:

הממשלה אמרה: עד לחתימת הסכמי-שלום.

השר י. אלוז:

היא לא אמרה שום דבר.

אִיבְנֵי מַבְאֵב טַעֲמוֹת, אֲנִי יֹדֵק בְּרוּאָה שְׁבַע עֵינַי, אַחַד לֹא

תהיה חלוקה, שלאחר יקרה בחלת-אבות ולטבי פחות-

יקרה נחלת-אבות. נחלת-אבות יקרה ומבחינת הסנטימנטים לכל אחד במידה שווה.

לא על זה מדובר. כאן מדובר על המדינה מבחינה הורית, הבטחונית, כל

הדסוגרפיה וכל הכתיבות. Σ אם בודקים את כל הדברים האלה גם-יחד, נדמה לי

שאת דבר זה רק אפשרי, צריך לשקול ובמהירות את האפשרות של חוזה-שלום עם

יִרְדֵּן. אִם זֶה לֹא תִלְוִי בְנוֹ, דָּאז כְּבֹד אִמְרָתִי, אִז אֶנְחֹב בְּחֹזֶק ~~אֶז~~ שְׂחִיטָה.

(השר י. אלוזן: "זה יחזיק בבד...") - אם יאמרו לי שאין לזה קונטרס-הנד,

צריך לחשוב איך אנחנו מסתדרים עם הקושי האדיר הזה. לי אני חושב שעוד איננו

יודעים איזה קושי אדיר אנחנו לוקחים על עצמנו, אם זה לא מסתדר. אבל אם

יש סיכוי לכך, ואם אני שומע פה-ושם שחוסים, השאיר פה ידיעה ושם ידיעה,

האנגלים הודיעו לנו דבר אחר, כאן לא באמר שהיה כאן רמז מסדר של חוסיין.

אלא שהם רמזו שצריך לנסות, אם ישנן אפשרויות כאלו, אני חושב שצריך גם

לעשות משהו אקטיבי בשביל לפגוש אותן.

1950年10月1日

השר י. גלילי: לפי דעתך, לעשות דבר אקטיבי, הווה אומר להודיע

שמוכנים כחנאי-שלום להחזיר שטחים.

000000 000000 000000 000000 000000 000000 000000 000000 000000 000000

הסדר ט. בנסוב: * נכון, אמרנו שבחנאי-שלום נהיה מוכנים להחזיר

שטחים, לא אוטרים להחזיר הכל.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

השר י. גלילי: מעולם לא אמרנו זאת.

0102 4970 07 01 01 238 1144 07 11370 1143011-118 118 118

השר ס. בנטוב: לא הכולנו בין הגבורות.

הוא שם המלך

הסר י"ב בורג: ברור שהבדלנו.

מנ"י רומא 1777 ע"כ בסנהדרין רבנית סמוך כמזכיר ש"ס ב"מ

השר י. אלוני: יש החלטה בעניין זה.

079796 לפנהספה למי'מה ליחטוט'ח, כסו שכתו'נה-כזלה, מי'לי בל ארץ-ישראל

[illegible]

מִיָּהּ בִּידָד, אִי־הָיָה לִכְבוֹלָהּ לְחַסְתָּהּ הַנּוֹעָה אִירִידִנִּי־סִיָּה חֲזָקָה מְאֹד שֶׁהָיָה

הער מ. קול:

היה לנו פעם דיון ראשון בעניין זה בוועדה-
 השרים לענייני בטחון, ודיון שני במסעלה,
 ואני בטוח שעוד יהיו לנו הרבה דיונים בנושא זה. הדברים אינם תלויים
 רק בנו. אני מציע רק שלא נחלק את עצמנו בין אלה שרוצים לשמור על כל
 ארץ-ישראל ובין אלה שרוצים לוותר, כיוון שבעיני מי שאומר שהוא רוצה
 את כל ארץ-ישראל היום עם כל הערבים שישנם בשטח, אפילו היה הדבר הזה
 ניתן מבחינה בינלאומית - מה שאני לא מאמין - הוא מחסל את החלום
 של מדינה יהודית בודדו. על-כן, מי שאינו מסכים לזה, לא הוא הוותרן,
 כיוון שזו תהיה מדינה עם סחציה אוכלוסית ערבית ואולי יותר, ואינני
 יודע מניין שהוא העלייה היהודית הגדולה, אין עכשיו עלייה שמתדפקת על
 שערינו, וזה לא מה שרצינו בו כאשר הקימו את המדינה, וגם לא מה
 שהחנוע הציוני חלם עליה עם קום המדינה. החלום היה של מדינה
 יהודית, כולל לעלות על דעת שרמתיאבולן כמו שהיה מותר למדינה. חלק
 מדבריהם לא ידעו. זוהי מציאות קשה וכל פתרון איננו פתרון קל.
 האפשרות של קיום מדינה פלשתינאית, שנראתה לי לפני איזה זמן, טוב
 אינה מעודדת, לאחר שבדקתי את הרבר מבחינות רבות. אינני מאמין בהצעה
 אוניטואלית של קנטון, כי כתבאים הבינלאומיים היום זה לא ניתן, וזו
 תהיה מדינה פלשתינאית. אם אנחנו רוצים שהיא תהיה קשורה אתנו בהסכם
 בטחוני, מחארי וכלכלי, וניתן לה מוצא-לים דרך אחד הנמלים שלנו, זה
 לא תלוי רק בנו, זה תלוי אין יחפתחו הדברים במדינה הזאת. היא תהיה
 ודאי מדינה סוברנית, כי ברבע מסויים היתה מחשבה שיחידה פלשתינאית זו
 תהיה קו-דומיניון שלנו עם ירדן, אבל גם זה לא תלוי בנו.
 יש פה בחוננים רבים מאוד שאינם תלויים בנו.
 אני רואה לנגד עיני טכנות בטחוניות רבות מאוד במדינה פלשתינאית כזאת,
 שעלולה להתפתח למדינה לאוטונית, כמו שבמדינה-כולה, אילו כל ארץ-ישראל
 היתה בידנו, היתה יכולה להתפתח חנועה אירינדניסטית חזקה מאוד שהיתה

30/7/67

מב/שכ"ז - 30.7.67
השר מ. קול

סודי ביותר

65.

יכול להיות שזה לא-מציאותי, כיוון שזה לא עם מלכה-ירדן הממלכה
שואפת לנתק חלק מארץ-ישראל, כי אנחנו בסופו-של-דבר מוקפים מיליוני
ארצי חוסיין לא יהיה, ויכול להיות שזה שנובע מהו למיזם המטע-ומתן
ערבים.

כאשר אני שומע מה שאומרים וקורא מה שכותבים

בעתונות, אין לי טענות, כי אחרי הנצחון היינו שיכורי-נצחון, היה
סיפוק גדול, היה נצחון גדול, אבל אנחנו שוכחים שאנחנו מוקפים במדינות
ערביות וצריך לחפש דרכים אל הערבים כדי להגיע אהם לידי איזה הסדר.

אין ספק שזה יקח הרבה זמן. כולנו היינו תמימי-דעים, ואינני מערער

על-כך, בעניין זה לא היו שתי דעות בממשלה, שכל זמן שאין מטע-ומתן על
שלום, אנחנו נשארים איפה שאנחנו נמצאים, ומטילא זה מטיל עלינו אחריות

גדולה למטען איזה זמן. ישנן החלטות שבהן אנחנו מאוחדים, כי מה שלא יהיה,
אנחנו מוכרחים להגיע לתיקוני-גבולות רציניים כדי להבטיח את הבטחון.

אינני יכול לעלות על דעתי שרמת-הגולן כמו שהיא תוחזר לסוריה. חלק
מוכרח להישאר בידינו. מי שמסתכל שם מעל הרמה על היישובים למטה, רואה
עד כמה המצב שם היה חסור, ובאיזו מידה נשקפה ליישובים שם, במסך חשע-

עשרה שנה, סכנה לקיומם. אנחנו בוודאי איננו יכולים להסכים שרצועת-עזה,

שהיא חלק מלבה של המדינה, תהיה כפי שהיתה. גם במשולש וגם בשטח לטרון

מוכרחים לבוא תיקוני-גבולות מטעמים בטחוניים. בעניין זה יש לנו "קיים"

חזק מאוד כלפי כל העולם לאחר שלוש מלחמות שהיו מאז הקמת מדינת-ישראל,
בהן ה'הים' הערבי הזה אנחנו מוכרחים להבטיח לנו הנאי בטחון.

אינני מדבר על סיפוחים, כי אילו רצינו ללמוד

מהרוסים, אנו יכולים לומר להם שמהם אפשר ללמוד הרבה דברים כיצד לספק
יותר, כפי שהם עשו אחרי מלחמת-העולם השנייה מטעמים שלהם.

אילו אפשר היה להגיע להסכם עם חוסיין, אנחנו

צריכים להיות מוכנים שחלק מהגדה-המערבית ייטסר לירדן, אותו החלק שאינו

מסכן את בטחוננו והוא מאפשר לנו להגיע לידי הסדר של שלום עם ירדן.

היה הסכם של שלום, הייתי מוכן לוותר על חלק מהגדה

השר ט. קול:

יכול להיות שזה לא-מציאותי, כיוון שעד אז גם אם ממלכת-ירדן חתומים, אולי חוסיין לא יהיה, ויכול להיות שעד שנגיע אחר לסיום המשא-ומתן הוא לא יהיה.

השר ט. דיין:

הוא עוד יכול להחזיק מעמד יותר מהממשלת הליכוד

הלאומי... הוא כבר לא יכול להיות כן חמישים

שנה.

השר א. אבן:

הוא בלתי-יציב עכשיו זה כבר שש-עשרה שנה.

השר ט. קול:

אגא אילו יכולנו להגיע להסדר, אז למרות הסכנה

שבדבר, אם היום עושים הסכם עם חוסיין, סחר

יכולה להיות מדינה אחרת, וכדאי לבטוח להגיע. אבל אם זה לא ניתן, וזה

יימשך הרבה זמן, יכול להיות שנצטרך להגיע לאיזה-שהוא חיפוש דרך של

הקמה יחידה פלשתינאית ^אלאיזו יצירה טעבר, למרות כל הקושי שבדבר.

אם איננו רוצים לכלול את כל הערבים במדינה

ואיננו רוצים באיזה שהוא אופן להביא לידי ערעורן של הרבה בחינות חיוניות

למדינה, יכול להיות שהמציאות ^אהחוף עלינו פתרון בעיות שלא רצינו בהן.

על-כן הייתי מעדיף הדבר עם ירדן. אין לי כל בטחון שבמציאות הזאת של

הערבים, שאמנם זה מציאותי-חוסיין יהיה מוכן ללכת לפשרות בענין ירושלים.

בשבילו זה הדבר העיקרי. ירושלים הייתה בשבילו מקור הכנסה חשוב וגם נתנה

לו את הגלוריה של סלך ירושלים. יכול להיות שנצטרך לחפש דרך של יחידה

פלשתינאית כיצירה טעבר.

אני רוצה להביא לידי סיזוג מוחלט בין כל

הערבים, ^אהשר י. גלילי: גם לא סיזוג של הגדה עם ירדן? - אמרתי שאילו

היה הסכם של שלום, הייתי מוכן לוותר על חלק מהגדה.

לשלו, גם מבחינת דעותיו בעולם. איננו מסירים כזה שום דבר, אנחנו

השר ט. קול:

בנזקים רק להרדפה. אבל אם לא הסכסוך של שלום או משא-ומתן, יש שתי אפשרויות. או שבסופו של דבר מביאים ליצירת עובדה שכל ארץ-ישראל היא מדינת-ישראל, גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה דמוגרפית, או שבכל זאת מחזיקים חלק מהגדה כדבר נפרד. לדעתי יותר טוב להחזיק זאת כדבר נפרד, כי אינני רואה לנגד עיני אפשרות שנוכל לקלוט סילון-וחצי ערבים, זו מעמסה שלא נוכל לעמוד בה. כיוון שלא ניתן לקבוע את הדבר עכשיו, כי זה לא חלוי רק בנו, אנחנו צריכים לראות לנגד עינינו כמה אפשרויות במשא-ומתן.

לדעתי לנו בכל הסיבות אני רוצה להציע כאן דבר אחד, אדוני ראש-הממשלה, שזה אולי לא בקו שדיברת עליו כמה פעמים, אני מציע שאנחנו בכל-זאת נגיד, כי מה שלא יהיה, אפילו במצב הנוכחי ואפילו עד להסכם-שלום, אנחנו רוצים לנסות להתחיל לפתור את שאלת הפליטים הערביים בגדה.

רה"מ ל. אשכול: בשביל זה היתה לנו טלחמה?

השר ט. קול: אני לא אומר שצריך לעשות זאת בכוונתה של מדינת-ישראל לבדה. הם ממילא תחת שלטון ישראלי ומבחינה דמוגרפית זה לא משנה, אתה אחראי להם אם הם שם או כאן, אני מדבר על אלה ששייכים למדינת-ישראל. צריך בשביל זה כספים בינלאומיים רבים, וצריך להתחיל לדאוג לזה אפילו לפני המשא-ומתן על שלום, כדי להראות שיש להם כסף להנחלת הפליטים, יש לה רצון לפתור את בעיית-הפליטים הערביים, ואולי גם צריך להכין תכניות. אם השטח יישאר בישראל, מוטב שיישאר עם הערבים, אחרי שניסינו לפתור משהו מבחינה אנושית קונסטרוקטיבית. אם השטח לא יישאר, בכל-זאת עשינו משהו, וזהיה פחות שנה בגדנו, גם אם נצטרך לוותר על השטח הזה. לא נוכל לעשות זאת במקורות הכספיים של מדינת-ישראל, כיוון שאין לנו. אבל צריכה להיות איזו-שהיא התחלה לטיפול בעניין זה של הפליטים, וזה יכול לעזור לנו אפילו במאבק לשלום, גם מבחינה דמותנו בעולם. איננו מפסידים בזה שום דבר, אנחנו

השר מ. קול:

יכולים רק להרוויח. אם אנחנו צריכים להחזיק בערבים אלה, שהם ממילא בשטח שהוא בידנו, במקום להחזיק אותם במחנות-הפליטים, ננסה להעביר חלק לבתיים וננישג אותם, זה יהיה לטובת מדינת-ישראל, בין אם הפתרון הטופי יהיה כך ובין אם יהיה אחרת. מדינת-ישראל תוכל להוכיח לעולם, שמה שמדינות-ערב לא נתנו לעשות במשך עשרים שנה, ישראל התחילה לספל בו, וזה נותן למדינת-ישראל אימאג' של מדינה יותר אנושית מאשר מדינות-ערב.

אני מציע זאת, כי אני חושב שזה יכול להועיל לנו בכל הנסיבות ובכל ההנאים, וזה יעזור לנו גם מבחינות אחרות, גם מבחינה כלכלית וגם מבחינת דמויות. האנחנו יכולים מקר לקום ולעזור אותם ולזרז אותם מעד, אם לסכם, אני חושב שהדברים אינם ביחזים לקביעה סופית היום, כי זה לא תלוי רק בנו, אלא תלוי גם בהנהלת העניינים אפסרות שאנחנו בהיה מדינה של כל ארץ-ישראל עם מיליון-וחצי ערבים, אנחנו נחמור עם כל הבעיות. יחד עם זאת, אין צורך שנכתיז היום שהירדן זה הענול שלנו. הם יגידו: מה אנחנו יוצאים? ממה? השטח הזה שלכם? אילו הייתי

השר י. ספיר:

אני רוצה להקדים ולומר שאני קובע את

דעתי לא מתוך דעה קדומה ולא מתוך סנטי-

מנטים, אלא מתוך שיקול הבעיות כפי שהן עומדות לפנינו.

לאחר ששמעתי דברי כמה מהחברים יש לי רושם

שעשינו טישה פאטאלי אחרי הנצחון, אחרי שהבטנו את צבאות-ערב, היינו

צריכים לחזור לגבולות שלנו ולחכות שתיים, שלוש, חמש שנים, ואז לא היו

שום בעיות, והיינו ממשיכים לחכות. לא עשינו זאת, לא נעשה זאת, כי זה

בלתי-הגיוני.

אני מקדים תמיד אינני יכול לשנות, אלא אם אני אגיד שאני מבקש שישה אתנו.

נמה טובים לכל, אם ישנו אתנו. זאת לא נעשה. אני לא רוצה להגיד את

בולנו יוצאים מנקודת העסקה שיש אספקט אחד שהוא הסכרית.

הייתי מקבל את גישה שר-החוץ כאשר הוא אומר שאנו לא צריכים היום לקבוע עמדה לא לכאן ולא לכאן, ולהישאר מאחורי ההודעה הברורה שנמסרה, שנשכ לדבר אתם ליד שולחן, על משא-ומתן לשלום.

השר א. אבן:

אילו חשבתי שאפשר להבדיל בין קביעת עמדה ופירסום עמדה, הייתי מבחין.

השר י. ספיר:

איני יודע איך לעשות זאת. זו הצעה סציאורית בחנאי

שכל חושבי הגדה לפחות יהיה ברור להם שאנחנו בעלי-

הבית שם והשולטים בשטח, שלא יהיה להם הרושם שאנחנו יכולים מחר לקום ולעזוב אותם ולזרוק אותם מחוץ.

כמו שהיה ב-1956 כרצועת עזה. אם איננו יוצרים הרגשה זו של השליטה הזאת אז גם פתרון שכל אחד מאתנו יכול

לחשוב עליהם, ייכשלו. מי שרוצה לדבר על החזרה, או על דבר עצמאי או

דבר אחר, אם אחר-כך נוצא יהיה רק בלבאן, וכאשר יבואו אלה שצריכים להציע

להם את זה, הם יגידו: מה אתם רוצים? סמתי השטח הזה שלכם? אילו הייתי

יודע שאפשר להציע דברים שעובים יקבלו ויבינו שהם צריכים לקבל אותנו

כשולטים, אז הייתי יכול לשבת ולחכות.

אחרי מן השנים, אם יבוא הסכם בין מוסיה לבין ארה"ב,

והם יבואו ויגידו לנו: מה אתם יושבים שם? מה הכוונות שלכם, ואנחנו

אומרים להם מראש מה אנחנו רוצים לעשות, אז נעמוד בפני עובדה שנצטרך

להתמודד איתם. היום איננו יכולים לבוא ולומר שאנחנו מתכוונים לזה. אם

לא יהיה דבר כזה, אז כפי שכולנו חושבים, נשב שם שנה, שנתיים, שלוש או

על ארבע שנים, ויכולות להיות דעות שונות האם אנחנו באים להקל או להכביד.

לבישבי המקרים האלה אינני יכול לשנות, אלא אם אני אגיד שאני מבקש שיטנו אתנו.

נביה מוכנים לכל, אם ישבו אתנו. זאת לא נעשה.

כולנו יוצאים מנקודה השקפה שיש אספקט אחד שהוא המכריע,

וזה האספקט הבטחוני. שמענו לפני איזה זמן, ללא כל קשר עם הדבר הזה, מאנשי הצבא, מהרמטכ"ל וטשר הבטחון, שאם ברצוננו להבטיח את הבטחון מצד הגדה, צריך שנוכל להציב כוחות צבאיים בירושלים, בשכם, ברמאללה וברכסי ההרים, אחרת לא נוכל להבטיח את הבטחון. כל נסיון אחר ליצור מצב שיהיה בו בטחון למדינת-ישראל, זה או אחרת, כנראה שאינה מתקבלת על דעתם של אנשי המקצוע.

אומרים: אנחנו רוצים לבוא לידי הסכם עם חוסיין. נניח שאני בין אלה שרוצים להגיע לידי הסכם עם חוסיין על-ידי החזרה חלקית, רבותי, השר ברזילי, האם אתה יכול להיות אחראי שאחיה כתוצאה מזה לא תחזור לפנטום של מדינה פלסטינאית? מי ערב לך שאותו חוסיין עצמו לא יהיה לו ענין להקים עוד מדינה, שהוא יעשה אתה הסכם, אם יישאר בחיים? אתה ודאי לא יכול להיות ערב לכך, אז אתה תעמוד עם הפאנטום של מדינה פלסטינאית למעשה, שבפועל יש בו שוב חזרה לאותו מצב.

היום

דבר נוסף, אילו היינו יושבים/עם אנשים שאינם בעלי

דעה קדומה, אינני בטוח אם היו מקבלים שעצם קיומה של הגדה הזאת מבחינה אורגאנית של קיום הקשר הטבעי שלה הוא עם עבר-הירדן המזרחית או עם חלק זה של ארץ-ישראל. לי יש דעה, ואני מתחיל להשתכנע בזה, שהעתיד שלנו אינו חלוי במערב ואינו חלוי במזרח. העניין הוא שמבחינה כלכלית, חברתית, של הציבור הזה, ההצמדה איננה דווקא לחוסיין. אילו לא הערבים שיש שם, לא היה כאן קשר גזעי, אם כי אני לא בטוח שהיו חיים בשלום המיד.

אני שאלתי על הדבר מבחינה בטחונית. אנחנו מקבלים כדבר טוב טאלין, למשל ביחס לרמה, שאנחנו חייבים להישאר ברמה ברובה המכריע, היא לא-כל-כך גדולה. מי שמקבל הנחה זו, שאנחנו חייבים להישאר על הרמה כדי להבטיח את היישובים שלנו בשפלה, חייב לקבל את ההנחה שעלינו להישאר בג'נין, בחברון ובשכם. כדי לשמור על בטחוננו בצד זה של הגבול.

אין הגבול גדול. (הסר ז. שרף: חוץ ממספר האוכלוסיין.) - אני בא לעניין זה, אני כרגע מדבר על ההתפתחות המאשבתית בעניין זה.

לישור פליטים, לפני שיש איזה-עצום יציבה של הסכם המולטי-כל זה לעת-עתה

ועוד דבר, אם אנחנו אומרים שאנחנו נחזיר שטחים, כבר נאמר כאן כמה פעמים, אם לא יהיה חוסיין, ^{אם יפיל} האם ארצות-הברית תהיה לבנה היום ולהחליט אתנו אפילו בחור טוב ונאמן? אם תחליטו ליישב פליטים במקום זה או שחבוא במקום חוסיין, שאולי לא תכיר בחוזה שעשה חוסיין, אם יהיה לו חסד, אנחנו מוכנים לעזור ואם בייש את הכספים. ^{אם יפיל} אני מסתפק מאוד, כי אומץ לעשות חוזה נפרד אתנו, ^{אם יפיל} היא לא תכיר בזה? זה, בלי כל הסדר מחד, עומד בביטחון מוחלט למדיניות המזרחית שלהם. כך יש להנחיה שחוסיין לבדו לא יעשה את ההסכם, ואם נדמה לי, אם אמריקה תכניס לבוא לפתור את בעיית הפליטים בצורה שאינה יעמוד על-כך שהסכם יהיה גם עם אחרים, השאלה היא מה התנאים שאחרים ידרשו, האם יסכימו לדברים הנוספים, חוץ מבעיית הגדה ובעיית ירושלים? אפילו בעיית חצי-האי סיני ואפילו בעיית חופש-השיט, והסורים לא יסכימו להחליט לבדו דריסת רגל על הרמה. כל העניין יאיה תלוי בחוסיין וגם באחרים. הפליטים לפני השלטון, השאלה אם אנחנו מוכנים לזה, עלינו להנחיה שיכול להיות רק הסכם נפרד עם חוסיין, לפני שיש הסכם עם אחרים.

אחרים.

אבל עוד לא שמעתי הבעיה בפנינו - הבעיה הסבוכה נביח שההגיון מחייב שבעניין זה נקבל תמיכה של מאחרונים הספקתי הרבה לחשוב על זה, לי נראה שפתרון ארצות-הברית אשר מעוניינת בזה, אז נעמוד בפני טאבק עוד יותר חמור, יותר גדול של בעיית הפליטים ויישובם במסגרת הצדק, לא כסמל אנונימי של לדעה, אם רוסיה הסובייטית, ואנחנו נישאר עומדים ליד העלה-סואץ וברטה-ומיתור גם של חלקים גדולים של בנות, עם הערבים ועם היהודים, יכולים לתת הסורים, ופה נבוא לידי הסכם, האם לזה רוסיה תסכים? השר ברזילי רוצה לטען היטבלי הוותיק את ההנחה שחורג לו היות דאגתו רואה אותה עוד היות לעשות הסכם, שלדעתי הוא לא-טוב, ולהבנים עצמו לטאבק עם רוסיה הסובייטית. למחרת היום-היום שנים, אני חושב שההצעה שפלטתו אולי בתנועת של הסקנות, אני לא דיברתי עם האמריקנים, אבל אנחנו יודעים שהם מעוניינים בירדן-לא-דווקא בשטח הקיים, ולאו-דווקא בהנחיה שאנחנו יצרנו, אלא בתנאים אחרים, המערבית, והם יהיו מעוניינים בירדן שלא תעמוד כל ימיה על כרעי-הרנגולת, שתספק לעשות אותם שם ולא פה. לכן אני נגד כל הסדרה של חבוא ערבים לפי מה שאני הספקתי להכיר וללמוד את הבעייה. עובדה היא שירדן-המזרחית, חוסמת בין הגדה ואפילו רצועת-עזה ובין השטח הזה. כדי להיות מדינה קיימת אין-שהוא, ולא על כרעי-הרנגולת, מחוץ לירושלים, לכן השאלה נראית לי לצדדי אחרת. יש בזה לעצמנו היא אינה זקוקה לגדה-המערבית. הראייה, בעצם הימים האלה היא הספק של רכוש, אפילו מבחינה בטחונית-ספיקולוגית, נביח העניין של רצועת-עזה, עצמה בתוצרת הקלאית והמחירים די זולים. לפיתוח עבד-הירדן המזרחית יש שהיא נכללת. מה אנחנו מתארים לעצמנו, אנחנו נציע את ירושלים להשמיד, כל-מיני אפשרויות, ולדעתי אנחנו יכולים לעזור להם לא הרבה יותר מאשר ומה קלעזיה לא בשאיר בידינו? ומה טול-כרע בשאיר בידי ירדן או בידי מישור אחר, דווקא על-ידי זה שנראה את הפיתוח במושגים הרחבים ביותר. מישהו חרץ? זו לא מדינה צרה של העיר עצמה, יש שם מרחב של חלק אלאחא מחי? - על זה עוד נדבר. השאלה מי יתן את הכסף. אמריקה מבנה לתת כסף מינסטרלי מבחינה חברתית וכלכלית, ואי-אפשר לומר אישור. אנחנו נדעק את לישוב פליטים, לפני שיש איזה-שהוא ייצוב של המצב הפוליטי? כל זה לעה-עתה

השר י. ספיר:

הוא חלום. אני מדבר על הכניח, אמריקה לא תהיה מוכנה לזה. אינני יודע מה דעת שר-החוץ, האם ארצות-הברית תהיה מוכנה לבוא היום ולהתיישב איתנו אפילו בחדר סגור ולומר לנו: 'אם תחזילו ליישב פליטים במקום זה או אחר, אנחנו מוכנים לעזור לכם לגייס את הכספים.'? אני מסופק מאוד, כי זה, בלי כל הסדר אחר, עומד בניגוד מוחלט למדיניות המוצהרת שלהם. כך נדמה לי. אם אמריקה תסכים לבוא לפתור את בעיית-הפליטים בצורה שאינה משתלבת בבעיית הפוליטיקה באזור, הייתי רואה בזה הישג גדול.

השר א. אבן: היא לוחצת עלינו להציע הצעות לפתרונות לבעיית-הפליטים לפני השלום, השאלה אם אנחנו מוכנים לזה.

השר י. ספיר: אבל עוד לא שמעתי הצעות. בשבועיים - שלושה השבועות האחרונים הספקתי הרבה לחשוב על זה, לי בואה שפתרון יותר גדול של בעיית הפליטים ויישובם במספרם הגדול, לא בשטח הצנום שלנו ופיתוח גם של חלקים גדולים של הגדה, עם הערבים ועם היהודים, יכולים לתת למשק הישראלי הוותיק את התנופה שחסרה לו היום ואינני רואה אותה עוד היום למשך שתיים-שלוש שנים. אני חושב שההצלחה של חלוייה אולי בתנופה של השקעות, לאו-דווקא בשטח הקיים, ולא-דווקא בתנאים שאנחנו יצרנו, אלא בתנאים אחרים, שאפשר לעשות אותם שם ולא פה. לכן אני נגד כל אפשרות של תנועה עובדים חופשיה בין הגדה ואפילו רצועת-עזה ובין השטח הזה. לכן השאלה נראית לי לגמרי אחרת. א. נתאר לעצמנו רבותי, אפילו מבחינה בטחונות-פסיכולוגית, בניח העניין של רצועת-עזה, שהיא נכללת. מה אנחנו מתארים לעצמנו, אנחנו בציע את ירושלים להשאיר, ואח קלקיליה לא נשאיר בידינו? ואח טול-כרם נשאיר בידי ירדן או בידי מישהו אחר? זו לא רצועה צרה של העיר עצמה, יש שם פרבר שהוא חלק צאצא אינטגרלי מבחינה חברתית וכלכלית, ואי-אפשר לנתק אותו. אנחנו נדסק את הגדה לפי הצעת שר-החוץ, בין המינימליסטים ובין המכסימליסטים.

השר י. אלוני:

השר י. ספיר:

מה חתן טול-כרם לבטחון?

זה מה שטענתי קודם, אני אומר אפילו אם נסתפק

בטול-כרם, צריך להרחיב את הגבול כדי להבטיח

עורך למוצב צבאי שנקים שם. אז מכל הגדה לא נשאר כלום. יש היום

דעות כאלו בוועדה של בנדי, וצריך שיהיה לנו קצת עוז לשנות את דעתם.

אם אפשר לבוא לידי הסדר עם ירדן, של חוסיין אורה

לא של חוסיין, לאיזה איחוד כלכלי אחנו, לא-דווקא על יסוד של החזרת

שטחים, אני גורס זאת. אבל המסקנה שלי הסופית היא זו: אני חושש מאוד

להחלטות שמתפרסמות, ומה שלא היה ההחלטה, עצם פירסומה יש בו נזק.

ובוודאי בהחלטה שיש בה ויתור כבר היום. אם אני לא מוותר היום, זה לא

אומר אליבא דאלה שכן מפורסמים, שכאשר נשב ליד שולחן ונדבר, לא נהיה

מוכנים לזה. היום אנחנו מביטים לנו על-ידי זה 'ברגנינג פויינט'.

אני מציע לחשוב על ההצעה של שר-החוץ בתוספת

אחת, והשאלה היא איך לעשות זאת כדי שהערבים יבינו: א) שאיננו מוכנים

סתם להחמק; ב) מה שלא יהיה, אנחנו אחראים עד שיהיה שקט, ואם יהיה

שקט, אז נחשוב על יצירה עובדות מסויימות שמחייבות לסדיניות. אני חושב

שקשה לכפות את המדיניות כבר עכשיו על כל השטחים האלה.

השר י. ישעיהו:

אני מצטער על-כך שראש הממשלה והממשלה לא עמדו, על

העמדה שנקבעה כאן, בעקביות. יש עמדה שהיא נקבעה,

והיא טובה כלפי פנים וכלפי חוץ, שאם אנחנו באים עכשיו ומעמידים אותה

לביקורת ולדיון, אנחנו עלולים לזעזע אותה ללא הכלייה.

כל השרים שויכרו עד עכשיו, אפשר היה להבין מדבריהם

ששום דבר אינו לוחץ עלינו להכריז עכשיו על סיפוח כלשהו. נעשה מעשה,

נכבשו שטחים והם בדינו. אין מי שמעלה על דעתו שנקום עכשיו ונגיד

ששטח זה או אחר 'גזרוק' אותו. אנחנו הכרזנו והודענו שלא נדון על החזרת

השר י. יעשיהו:

שטחים, אלא כאשר נשב ליד שולחן-הדיונים על שלום. אני חושב שאין לזוז מעמדה זו ואין לזעזע עמדה זו. אין לנו ברירה. אין שום סימנים שהם מוכנים ללכת לאיזה-שהוא דיון, לכן אנחנו נמצאים באשר אנחנו נמצאים, ולכן נדמה לי שהדיון מזכיר במקצת את הוויכוחים שהיו בינינו על המטרה הסופית, כשכולם ידעו מה המטרה ובכל-זאת היה ויכוח חריף מאד מה המטרה הסופית של הציונות. גם עכשיו אנחנו מוליכים עצמנו לוויכוח על המטרה הסופית כאשר כל אחד יודע מה שרוצים, אבל נדמה לי שאין העמדות רחוקות

זו מזו. דבר זה אינו לעובתנו. המטלה קבועה שאין על מה לדון. אנחנו יושבים ככל מקום לכולם ברור שעל ירושלים אין מה לדבר; על רצועת עזה אין מה לדבר, זה חלק אינטגרלי של מדינת-ישראל לדון.

השר י. אלוו: מדוע זה כן וזה לא? מדוע עזה כן וחברון לא?

אשר י. יעשיהו: אני אומר מה הלך-הרוח כאן, על מה אנחנו מתווכחים. אנחנו מתווכחים אם להחזיר את הגדה כולה או מקצתה, או לא להחזיר, כאשר אין שום הצעה לקראתנו. לעת-עתה הגדה היא בידינו.

אני חושב שאנחנו לא צריכים להזמין לעצמנו חילוקי-דעות כאשר אין צורך בכך. אם יש הצעה לאחידות במקומות מסויימים ומתאימים לזה וקרובים לזה, אפשר לדון בזה, אבל בלי הכרזה, בלי החלטות, ובלי לקבוע מה המטרות הסופיות שלנו. דיינו בהכרזה שהכרזנו וממנה לא צריך לזוז. ימים ליצור לעצמו הרגש עניין-סיני

אני סבור שצריך לפעול לפניי איכלוס מזרח-ירושלים, לא בהכרזות, יותר במעשים ופחות בדיבורים. יעדי ברנו במידה שגבלה עם גזק בעניין ירושלים. אנחנו צריכים לאכלס את מזרח-ירושלים, חזרה וזה עניין של מעשים.

יכול להיות להזעזע רבה. זה דבר יותר קל מאשר עניין הגדה, שיש בה גם אוכלוסייה ערבית, אולם

ברור לי שאין אנחנו צריכים ואין אנחנו יכולים

צלב זה לסכם שום סיכום. אני אפילו הייתי חולק על עצם הדיון. גם בעניין זה אני מצטער שראש-הממשלה לא עמד על דעתו בעקביות, שהדיון הזה לא יתקיים, לא מפני שלא צריך לדון, גם דיון תיאורטי הוא דיון לגיטימי, אבל יש הבדל בין מאמר לעתון ^{או} סימפוזיון, דיון בממשלה, כי דיון בממשלה מוכרח שיהיו לו הדים בציבור, ואם יהיו הדים, פירוש הדבר שיש חילוקי-דעות והעמדה שהממשלה קבעה לעצמה נתערערה ואינה עומדת במקומה. דבר זה איננו לטובתנו. הממשלה קבעה שאין על מה לדון, אנחנו יושבים בכל מקום שיושבים, עד שלא יבוא דיון על שלום ובטחון. עם כל הקשר בזה. כל זמן שלא בא הדיון הזה, אין על מה לדון. אנחנו חייבים לנצל הזדמנות זו של הכיבוש ההתחלתי כדי למצוא פתרון חלקי או סמלי, אבל שתולט ידע שאנחנו צריכים לעמוד על מה שבאמר כאן בעניין הרמה הסורית. אנחנו דגים אם צריך להחזיר חלק מהגדה או לא צריך להחזיר, וכאילו מובן מאליו שעניין הרמה הסורית נהוץ להחזרה עם חלק או בלי חלק. באחת ההזדמנויות חירותי דעתי שעניין הרמה הסורית הוא בשבילנו עניין חיוני שמדרגה ראשונה לבטחון כל היישובים באזור הזה, ולבטחון של האזור-כולו.

גם ביחס למדבר-סיני, כיוון שמדברים על זה כאן, מלכתחילה אני סבור שלא צריך עכשיו לדון בעניין זה, עד שתבוא שעתו, דיון איננו בשעתו, אבל אני לא רוצה שיישאר הרושם אצלנו... (ה"ם ל. אשכול: היום רצו לדבר רק על הגדה.) - איננו צריכים ליצור לעצמנו הרגשה שעניין-סיני הוא מובן מאליו. זה מדבר שפעמיים אצא שיש לריכוזי צבא-אוייב, זה מדבר ואין שום דבר שם שלוחץ ועמיד ללחץ במידה כזאת. אני חושב שסיני הוא שלל מלחמתי ואני רואה עמיד לגידולה ולהתפתחותה של מדינת-ישראל, וסיני יכול להיות לחזקת רבה. זה דבר יותר קל מאשר עניין הגדה, שיש בה גם אוכלוסיה ערבית.

דברתי כל השנה על הצדקה הזו 6.5 מיליון דונם, ולבסוף בעניין הפליטים, לאימנתי לאסיתו של דבר, עם כיבוש הגדה ורצועה-עזה נגמרה באופן הגיוני בעיית-הפליטים בחור נכולל את ירושלים. השנה של ארץ-ישראל הוא 27 מיליון דונם, ופזר רק 5 מיליון דונם עם אמת מדינת-ישראל. עם נשטר שטח של 6.5 מיליון דונם, שהם מחוץ לשטח המדינה. אבל יש עובדה של אלפי אנשים, שהם חיים בחנאים ולפי חקקה אמר אלון גיטה לתור, ולפי חקקה האלטרנטיבית הוצא לפי חוק של עקורים, ועובדה זו שימשה למזכרת עוון למדינת ישראל.

רמ"מ ל. אשכול: גם זה סעיף לדיון לחור. שטח של 6.5 מיליון דונם, נצל 3 דונם מלה יש מיליון ערבים. אם הינה יש עם פחות, לי ברור שאותם

השר י. יעשיהו: רציתי להביע דעתי בעניין זה, כי אני חושב שאין 150 אלף עברתי יחידים. (השר י. יעשיהו) הוא חושב שהמדינה תהיה כל-כך לזלזל בשאלה זו, לא נוכל להתעלם ממנה. יתר-על-כן, אנחנו חייבים לנצל הזדמנות זו של הכיבוש וההתרחבות כדי למצוא פתרון

חלקי או סימלי, אבל שהעולם יידע שאנחנו נותנים דעתנו על שאלה זו, ואין דונם מלה תהיה מדינה פלסטינית או חבל, או אוסטרליה, אני מספק אם בכל אנחנו מתעלמים ממנה. זה חשוב לאימאג' המוסרי של מדינת-ישראל. פנה-וטתן עם המלך חוסיין הוא לא יביר לך: "הודעה דכה, החזיק זאת לעצמך."

השר ח. גבתי: בלי ירושלים ובלי חברון, ובלי בקעה-בירדן, השר אלון רוצה לתת לו דבר יש דברים שעליהם נדמה לי אין ויכוח והם ברורים שלפני הוא צריך לעבור דרך מבויש שלום. (השר י. יעשיהו) אינני מחייב לכולם. אין ויכוח על זה שטבחינה בטחונות הירדן

זה הגבול הטוב-ביותר. אני חושב שאין גם אחד בתוכנו אשר טבור כי אנחנו חסוד, זה שטה כל-כך קטן, כל-כך פחות במים לקיחה עצמי, שגם אם חרצו או מסוגלים לעכל מיליון-ורבע ערבים נוספים. בין שני הדברים האלה, אנחנו צריכים לחפש את הדרך איטת להיאחז, כי הסיכון הבטחוני אינו מתבטא רק

בגבול זה או בגבול אחר. אני מעריך מיליון-וחצי ערבים בתוכנו כסיכון כמו שהם. על-כל-פנים, המטה הוצא אי אפשר להציע אותה, איש לא יתירם בטחוני יותר גדול מאשר איזה גבול בטוח שאנחנו נהיה בו. אני מתייחס לזה לא ברצינות. אך ורק מבחינה זו ואני עוזב את השיקולים הכלכליים האחרים.

השר י. יעשיהו: עם אנחנו רוצים לקבוע לנו איזו גושחה, אנחנו צריכים לחזור לגבול הנוחן בטחון מכסימלי עם טינימוס ערבים בתוכנו.

השר אלון גיטה לתת לנו איזו הצעה, אני מצטער להגיד שהיא איננה מציאותית. (השר ח. גבתי) אני גם-כן נוסח, ואני לכן שאנחנו הינו צריכים להגיד שגם דבר, אבל אנחנו צריכים לראות את הגדה בתיאור

השר ח. גבתי:

רבותי, כל השטח של הגדה הוא 6.5 מיליון דונם, ובזה יש עוד 100 אלף או 150 אלף דונם של ים-המלח. זה כולל את חברון וכולל את ירושלים. השטח של ארץ-ישראל/הוא 27 מיליון דונם, ומזה רק 5 מיליון דונם הם שטח מדינת-ישראל. שם נשאר שטח של 6.5 מיליון דונם, ולפי המפה שהשר אלון ביסה לתאר, ולפי המפה האלטרנטיבית הזאת לפיה הוא רוצה שחברון תהיה אצלנו, אנחנו נוטלים 6.5 מיליון דונם אלה 3.5 מיליון דונם, ואז נשאר מדינה, או חבל, או קנטון, על שטח של 3 מיליון דונם, ועל 3/3 דונם אלה יש מיליון ערבים. אם היום יש שם פחות, לי ברור שאותם 150 אלף שברחו יחזרו. (השר י.ש. שפירא: הוא חושב שהמדינה תהיה כל-כך קטנה שגם אלה יברחו...) - והשר אלון מציע נוסף לזה שיקלטו בשטח הזה 100 אלף פליטים מרצועת-עזה. אינני יודע איך לקבל זאת, שעל 3 מיליון דונם אלה תהיה מדינה פלשתינאית או חבל, או אוטונומיה, אני טפקפק אם בכל משא-ומתן עם המלך חוסיין הוא לא יגיד לך: 'תודה רבה, תחזיק זאת לעצמך'. בלי ירושלים ובלי חברון, ובלי בקעת-הירדן, השר אלון רוצה לתח לו דבר שלפיו הוא צריך לעבור דרך הכביש שלנו. (השר י.ש. אלון: אינני מחייב אותו.) - אם אתה לא מחייב אותו, אז המסקנה שאחזק מחזיק בזה. איך שלא תחשבו, זה שטח כל-כך קטן, כל-כך מחוסר בסיס לקיום עצמי, שאם אף חרצו או לא חרצו, זה נשאר חלק אינטגרלי.

על-כן מוטב לדבר דברים ברורים ונדרה את הדברים כמו שהם. על-כל-פנים, המפה הזאת אי-אפשר להציע אותה, איש לא יתחייב לזה ברצינות.

השר י.ש. שפירא: אם אפשר היה להציע את החלוקה של 1947, מדוע אי-

אפשר להציע זאת?

השר ח. גבתי: אני גם-כן נוטה מאוד לכך שאנחנו היום עוד לא נגיד

שום דבר, אבל אנחנו צריכים לראות את הגדה כיחידה נפרדת לעת-עמה.

כיהיה זה חשוב מאוד אם אנחנו נצטרך תכנית ליישוב הפליטים בגדה-המערבית, שזה באופן יחסי יותר קאניאומר זאת, כי חשוב לא דק מה שאנחנו נגיד כאשר נשב לשולחן-הדיונים, ואינני יודע עם מי נשב לשולחן. שמדברים ימים פה בבטחון, כאילו נשב לשולחן עם המלך חוסיין, אינני יודע. כל מה שנחליט היום, במידה ונשב עם חוסיין, יכול להיות שמחר יהיה פארטנר אלו כזה, שכל מה שנחליט היום לא יהיה רלבנטי. אבל מבחינת המסקנות למה גיות, שעושים היום ומחר, אני בעד, זה שנדאג לכך לראות את הגדה כיחידה אחת, כלכלית בפרדה, ולא להכניס אותה יותר-מדי. לזה חשיבות גם לעם העניין בעולם ובטל לנ, ואם אמריקה תתחיל להתעניין בזה מבחינה כלכלית, תהיה לזה השר י. אלון: במה זה שונה מהצעתך?

השר ח. גבתי: אני מדבר על כל הגדה, ולא על "בדבנות". אני מאוד בעד זה שלל גביר כי נתחיל רק אם יהיה כמה מלים בקשר לבעיית-הפליטים. קראתי לפני שנים, ולא נעשה זאת בלי שיתוף עם הערבים. למה, מיד לעשות הכל להכין שבוע שראש-הממשלה אמר בהזדמנות של פגישה עם האקדמאים, שאנחנו לא נעסוק בעניין הפליטים לפני שיהיה שלום, זה לא נראה לי. אני חושב שאנחנו בעניין זה צריכים לגלות פעילות, וגם להפעיל אחרים. רבותי, אם אפשר היה למנוע את הדיון ולדחות עד כמה איש מאתנו אינו יודע כמה זמן יימשך מצב זה בלי שלום. זה יכול להיות עוד חמש או עשר שנים, אין כל בטחון. האם יעלה על דעתנו שכל הזמן הזה כך נחזיק אותם? אני בדעה שאנחנו צריכים בעניין זה להכין הצעות ולהביא את ההצעות לדיון. איש אינו מעלה על הדעת שמדינת-ישראל תיישב את הפליטים, אבל אני חושב שההצעות ליישוב פליטים, מסבוסמות, ולדון ריאליות ומחשבות, תמצאנה אופן קשבה והן תהיינה מותאמות לתכניות להחזיק שלנו. ארץ-ישראל בגלל החשבון הדמוגרפי. עם כל זה שאני מאוד מעריך את הנימוק הזה, הייתי חושב רואה אפשרות ליישוב פליטים. אינני מאמין בהם שאפשר להעביר פליטים מעזה להתיישבות בגדה-המערבית. הם יגידו לנו: רע עניי עירך קודמים. אינני פוסל. אף מראש את המחשבה שאנחנו נבדוק היטב גביות את ההצעות של יישוב פליטי עזה, באל-עריש. מאוחרים כאן סיני, הגבול שלחם סיני גם-כן לא נקבע משטח-ימי-בראשית. זה לא תורה מסיני. אני חושב-ישראל

השר ח. גבתי: ורהפטיג:

שיהיה זה חשוב מאוד אם אנחנו ^{נכין} חכמה ליישוב הפליטים בגדה-המערבית, שזה באופן יחסי יותר קל, כי יש יותר אפשרויות, אין מקום אחר, המקום היחיד המתאים לכך זה בקעת-הירדן. וכן אין מקום אחר ליישב את הפליטים מעזה, אלא באל-עריש.

בתחומי הארץ הזאת שאנחנו היום מחזיקים בה, אלו הן שתי האפשרויות, וצריך לבחון אותן היטב, להכין הצעות/מבוססות ורציניות, ולהביא הצעות אלו בשעה-כושר, שיתחילו לדבר על דברים אלה ולהפעיל אותם. יש לזה חשיבות גדולה מאוד לעצם העניין, ויש לזה חשיבות גם לעצם העניין בעולם וגם לנו, ואם אמריקה תתחיל להתעניין בזה מבחינה כלכלית, תהיה לזה חשיבות רבה מאוד.

אני מאוד בעד זה שלא נגיד כי נתחיל רק אם יהיה שלום, ולא נעשה זאת בלי שיתוף עם הערבים. להיפך, צריך לעשות הכל, להכין הכל, ואז נחליט מתי השעה הנכונה לביצוע.

השר ז. ורהפטיג:

אם אפשר היה למנוע את הדיון ולדחותו עד כמה

שאפשר...

רה"מ ל. אשכול:

אני עדיין סוכן לעשות זאת.

השר ז. ורהפטיג:

אבל היות והדברים נאמרו על-ידי כמה חברים, אני

רוצה להתנגד לנימוק אחד, כי מהנימוק הזה יכולות

לנבוע מסכנות. אני רוצה להתנגד לנימוק, שלא צריך לחשוב כי נוכל להחזיק

את כל ארץ-ישראל בגלל החשבון הדמוגרפי. עם כל זה שאני מאוד מעריך את

הנימוק הזה, הייתי חושב שלו היתה לנו אפשרות להחזיק את רצועת-עזה ואת

כל הגדה, על כל ערבייה, הייתי מצביע בעד זה בשתי ידיים, והייתי יודע

שצריך לעבוד מטלחה על שטחים למלחמה על אוכלוסייה. יש לעשות מאמץ להגברת

העלייה הפנימית ולעלייה מבחוץ, זו מלחמה מאוד קשה, אבל אם אפשר להילחם

על שטח עם תותחים, אפשר להילחם גם על זה. אף-פעם לא ניתנה לנו ארץ-ישראל

מב/שכ"ז - 30.7.67

סודי ביותר

80.

השר ז. ורהפטיג:

כולה ריקה, "ונשל ד' אלקיך את הגויים האל מפניך מעט-מעט". יותר קל יהיה להילחם על איכלוס כאשר יהיו לנו השטחים, ואז חלק מהעבודה כבר נעשה.

אבל אם יש לי הסתייגות, זה לא מפני שלא כדאי לקחת זאת, את כל השטחים המסוחררים, אלא מפני שאני חושב שזה רצוי ולא מצוי. לא יתנו לנו לקחת זאת אם המעצמות יתפשרו ביניהן, וזה עלול להתקיים בכל פעם מחדש, יהיה כוח כל-כך חזק נגדנו, שאנחנו נכמדינה קטנה וכמדינה כל-כך תלויה בעולם-כולו, לא נוכל לעמוד נגד לחץ זה. אותו הדבר היה בזמן מיכצ-סיני, גם אז נימקו את ניסוח

הערבים, ואז טענו שאם זה היה הניסוח, אנחנו לוקח את הצדעה-עזה בשתי ידיו, אבל אז לא נתנו לנו להחזיק בשטח. סגנון עכשיו באינני חושב שיתנו לנו להחזיק בכל מה ששחררנו, והם יכולים לנקוט כל-מיני ניצור אמצעים כדי לא לתת לנו. יש הרבה אמצעים לכך, שיכולים לבוא תוך לעשות הסתייגות במדי הפנים. וסיין אמר כנל-נש-נשחן אהנו הוא בסכנה, רחמי יריעה בעתון-ערב היוכן שאנחנו צריכים להאות את המצב, שיש סיכונים להחזיק בשטחים זמן רב, אבל אינני חושב שיתנו לנו לעשות שלום עם השכנים ולהחזיק בכל השטחים.

אם מדובר על תנאים מצויים, כדאי לנו למשוך את המצב של היום ככל האפשר יותר זמן, וליצור עובדות. להחזיק אזרחים רה"מ ל. אשכול:

מה זה 'ליצור עובדות'? ייסובה של ירושלים-המזרחית, לרונן עד כמה שאפשר את רצועת-עזה בכל התנאים, ליצור מפעלים באותם חלקים שהם בטחוניים חיוניים. ליצור עובדות.

השר מ. דיין: להחזיר 150 אלף פליטים, זה גם-כן ליצור עובדות. שר-הבטחון יודע שאני לא הייתי בעד החזרת הפליטים, אני הייתי רק בעד החזרת אזרחים.

השר ז. ורהפטיג:

בדעו

מאז שהחלטנו מטשיכים בינתיים לצאת עד 1000 איש

U.S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR

דבר, כי מאז שהודענו, טטשיכים לצאת.

ל"א מ"ה"י תשס"ד מברכה, אלא ת"ש"י דר"ד

השר ח. גבתי :

על כל דבר, זה היה חלק מהחשבון הכללי של הממשלה, שכל דבר שיש לו חשיבות, יכלול גם את חשבון הכסף.

עולם מלוכד נגדנו, שיכריח אותנו להיכנס למשא-ומתן על שלום חוץ כדי

השעה לשלום, הייתי אומר, אל לנו לסלק את הגורם החומייני, עד שאנחנו

ניצור 'גולם' חדש. מי יודע אם לא נאמר: 'יהיה ח'גולם' הזה שאמן נר

לעשות הסכמים' אל נחשוב שרק חוסט'יו אם ינהל טשא-ווסטון אחרו הוא בסכנו

ראיתי ידיעה בעתון-ערב היום, שראש-העיר של שכם סוכן לנהל משא-ומתן, גם

הוא עלול להיות בסכנה, ועל-כן למה לנו לסלק את ה' גוללם' הזה של חומסי'?

הייתי ברמה-הגולן ונפגשתי שם עם דרורזים - דרך אגב, אחד המנהיגים

שלום בא לביטור בכפר ופתאום זה נסח - גם סדרים יש וכלליות.

ה'יום ואנינו' סאסין שאפער י'היה להחזיק אזרחי

ללא אזרחות, אז נצטרך לחפש דרך או על-ידי איזו-שהיא סריגה פלסטיקאית

אל איינער אחר. אל דאס אים הסלף הזה. ואל נאם דער'ס גר

שייחון ונצטרך לנהל אתם משא-ומתן. כל מדינה חשובה. מי יערוך לנו

שהמדינה החדשה לא התאחד עם חוסיין? אוחו הדבר אפשר לעשות עם המדינה

החדשה, אל נשמיט מיריבו קלף זה.

אני רוצה לסיים בהצרה אחת. נכון הדבר שהמטל

במבוכה, אני חושב שכולנו במבוכה. כי העניינו כל-כך משה.

[illegible]

מסלול תכנית 700

השר י. ספיר:

למה המבוכה?

השר ז. ורהפטיג:

המבוכה היא כי קשה לדעת מה לעשות ואיך לצאת בשלום.

השר ס. בגין:

לא הייתי אומר מבוכה, אלא חיפושי דרך.

השר ז. ורהפטיג:

אבל בחיפושי דרך לא צריך לסתום שום דרך.

ייתכן שיעבור הרבה זמן עד שנגיע למשא-ומתן

לשלום. על-כן אם אפשר היה למנוע את כל הדיון, כל עוד אין שלום אין

על מה לדבר, זה היה הרבה יותר בריא.

רה"מ ל. אשכול:

אנחנו לא נמיינם את הוויכוח הזה היום. נדמה

לי שלא צריך לקבוע ללמד אחד את השני. לקבל

כל 100 אלף ערבים, זה מסוכן בסבילנו, אין למדינת-ישראל כוח בסביל

זה. על זה לא צריך להיות ויכוח אצלנו. גם לא צריך להיות ויכוח

אצלנו, שלאחר המלחמה השלישית במשך עשרים שנה אנחנו הייבים להבטיח,

או לעשות כל מאמץ להבטיח את הבטחון. פה כבר נאמרו הדברים, משום-מה

כאשר השר קול מגיע לרמה, הוא חושב שהים מגיע עד הבריכים... אני

חושב שכאשר נדון על הרמה הגבוהה דברים אחרים. (השר ס. קול: למה אתה

חושב?) - בזה אתה צודק, למה לחשוש, אני בטוח. אבל דיה לשמחה זו

בשעתה, כאשר נגיע לעניין. בעניין הרמה סיכמנו משהו ואמרנו לעולם,

וכאשר שר-החוץ אכן נסע לחוץ-לארץ אמרנו לו שבשני מקומות אלה אנחנו

רוצים להבטיח את הבטחון. בטחון יכול להיות גם דמייליטאריזישן.

בוודאי לא הייתי מתנגד לו יכולנו להיאחז בשטח-קרקע שט, בומה.

בדיוק כמו שבאו אז שלושה החברים מהגליל לישיבת-הלילה ואמרו: אנחנו

חרדים שאחם מסיימים את המלחמה עם מצרים, מסיימים את המלחמה עם ירדן,

ואנחנו בגבול הסורי נישאר לשבת בעטק, במיקלטים ובבונקרים. יכולים

לסמוך גם על נסים, גם על הנוער הישראלי וגם על צה"ל, אבל פעם רביעית

מלחמה איננו רוצים.

1-130/70

סב/שכ"ז - 30.7.67

סודי ביותר

83.

הה"ס ל. אשכול

הענין שהיה רצון להבטיח בהזדמנות זו אני רוצה להגיד, זה נאמר כבר
לא-פעם, יש משהו חשוב בזה, שאנחנו כל-כך הרבה מספרים על מהלך-
המלחמה, במה היינו חכמים ובמה השלינו או רימינו את האוייב. ודאי,
אפשר לקרוא שאם חלילה יקרה עוד הפעם אותו הדבר, יהיו עוד המצאות,
ואולי גם להם יהיה נשק אחר. כך אני מביע למסקנה שאותו חלק שקשר
היה לעבר-הידרן היה קאמי אומר, להגדיל את ישראל בעוד ערבים איבנו
יכולים, ואם על זה יבוא משהו ויתווכח אתי, שהוא יכול לעשות זאת, אבל
הוא "ייתה אפונה בקיר". זה שצריך להבטיח את הכסחון, זה הדבר המרכזי
לרצועה הצרה של ישראל. אני זוכר שבגם לפני שנים רבות על בטיה לזרורות,
וכמה מזה היה מכוון לרצועת הצרות הללו. ג'ין ביתה מאשבה שאמר שנים
אחרות להחזיק אותם אל-טסום-כך האני חנוטה, ואם ייאמר: לעולם לא ידובר
אחרי על הסדר-שלום, זה יכול להיות, אבל אבהב אני יודע שאנחנו
נחבטנו. אם באמת יהיה לנו ברור, או לו עכשיו היה ברור שזה עוד יקח
חודשים, אפשר לשבת, אם כי קשה למטלה לשבת ולא לדבר. נדמה לי שקשה
שלא תהיה למטלה קונצפציה מה היא חושבת לעשות בגדה בחלק הזה. על
הרמה דומני שברור, שם לא נזוז עד שלא יובטח השלום, כך או אחרת. לגבי
סיני אמרנו דברים ברורים. זה לא אומר שיהיה בדיוק מה שאנחנו אמרנו.
פה היה זמן שארצות-הברית דרשה לדעת מה אנחנו רוצים. אנחנו התחמקנו
ולא אמרנו. הם אמרו שהם חשבו שסינינו דעתנו ועכשיו אומרים שהגיעו
למסקנות. אולי עוד ישנו את דעתם. חוסיין הוא 'שהוב' שלהם, ואולי הם
חושבים שסמנו יתחיל איזה דבר והם ירכשו פה מעמד. חוסיין והוא מאמץ דרכים,
לא הייתי נבהל מזה. אני רוצה להגיד מה הצעת, ומתוך זה תדעו מה אני
שולל. מה שקוראים בטעות 'הגדה', כי כולנו יושבים בגדה אחת של הירדן,
אבל טסום-מה זה החלק של שכם, ג'נין וירושלים, כל זה, זה הגדה. האם
רוצים להבטיח - וזה כבר נאמר פה, אבל לפני איזה ימים התרשמתם, אני
ובנוכחתי שיש בינינו אחדים שיושבים ליד שולחן זה, שלא חיו זאת, ומי

05/05/67
05/05/67
05/05/67

ד"ר ל. אשכול:

השר ה.מ. שפירא: גם חברות
שאוטר שהוא רוצה להבטיח את הבטחון לחל-אביב, לכל-הפחות בנוש קונבנ-
ד"ר ל. אשכול:
ציונאלי, שאנחנו רגילים לו, אז משהו אחר יאמר שזה 70%-80%
השר ה.מ. שפירא: אני סובך על משהו לרבות...
מהאוכלוסיה הערבית. "פטיק רישא ולא ימות", רוצים גם להבטיח את
ד"ר ל. אשכול:
הבטחון ולא רוצים לקחת את הערבים, השאלה איך אפשר לעשות זאת?
הל-אביב - רמללה - ירושלים, את כל הנבישים,
משום-כך אני מביע למסקנה שאותו חלק שקשור
ואולי בלי להביר לכל, הדרכים מקושרות את עבר-הירדן עם הרצועה הזאת
היום לעבר-הירדן יהיה קשור לעבר-הירדן, ויחד עם זאת, מה שאנחנו
לכיל או לכמלים, זאת אני רוצה להזכיר, גם לחומים, אז למישהו חסר במקום
צריכים לעמוד עליו הוא, שהירדן הוא הנבול הבטחוני של מדינת-ישראל.
הערבים האלה הם עד עכשיו נחייג המלך חוסיין או נחייג מלך אחר שיהיה
ירושלים, זאת זה. חתום זה גם לעולם וגם בשביל העם היהודי. לעומת
שם, גם מחר הם יישארו נתינים של אותה מדינה של עבר-הירדן.
זאת אני רוצה לחלק הזה, שהוא הקוץ באיזה מקום מאחורי הרי-חוטר, ונחת
אני יודע שלשר בגין היתה מחשבה שאפשר שנים
לו קשר לאיזה בטל, עם כל אותם הדברים שאנחנו יכולים לעזור גם במיתר.
אחדות להחזיק אותם אצלנו, הם יהיו חלק מירדן-המערבית, והם לא ישתתפו
המחשבה של השר שלנו, אחיה בירדן-כלל יכולה לאת
בנחירוח. אני מסופק, אמרתי זאת גם אז, שגם אם למישהו אחר זה יינתן,
ספירה בית-הדרש נאה וטוב, אינני סומך בה, שאנחנו נוכל על 120 אלף
אם זה יינתן לנו לאחר עשרים שנה. בכל-זאת, כאן גם הכמות הופכת
דומה של אדמה פליחה - מה שהמדינה הצעירה שלנו מבינה-הערכה עשויה
לאיכוח. אנחנו עוד לא יודעים בדיוק אם זה 800 אלף או 700 אלף ערבים.
אך-אחר לא יעשה, לא עשו שום דבר, כמות הימים, מספר היה לעבוד בית-
כאשר יהיה מיפקד נכון, אנחנו נודע את המספרים. זה בכל-זאת מספר גדול
אחלה ולעמוד קרקעות פליטים של 300 דונם במסך כמה שנים. - ואנחנו אולי
של אנשים עם ריבוי חבוי גדול. אם אנחנו רוצים לעשות מזה עוד מדינה
נכונה זאת, אבל שאנחנו כאמור נהיה הפוגעים של הכוונה הזאת, זה לא אפשר
נפרדת, אז קודם-כל הם צריכים לרצות את חוסיין ואת אלה שעומדים מאחורי
על היתה, לא צל צריח וגם לא צל חוסיין. חומים זה דומה, דומה
חוסיין. שנית, לכל דבר כזה צריך הרבה כסף. אני יכול לחזר לעצמי
במספר איזו רצועה צומת לי מאמר אלון שזרף את השאר לעבר-הירדן.
שארצות-הברית חתיה מוכנה לעזור בכסף לפתרון בעיות גם של פליטים וגם
לא-פליטים, כי אותם 700-800 אלף ערבים גם-כן זקוקים לכסף. לו זה היה
מסדר את חוסיין והוא מסדר את המערב, שאתו אנחנו פועלים והוא מחפש דרכים,
לא הייתי נבהל מזה. אמר כאן השר.פ. ספיר בצדק, יש לנו משהו לחת להם
וגם להחזיק אותם בידיים. אני יודע מעכשיו שחוסיין לא מעלה זאת על
דעתו, ואולי כן, מה אנחנו יכולים לחת להם חוץ מכבוד ומסמירת המקומות
הקדושים להם. יותר לא יכולים לחת לו. השטח הזה שמרכזו הוא טבס, אני
מוכן לוותר גם על חברון, אינני יודע מה ייצא לנו מהחזקת חברון.

רה"ט ל. אשכול:

השר ח.מ. שפירא:

גם חברון?

רה"ט ל. אשכול:

אני יודע שאתה לא מתן כלום ולא תוותר על שום דבר.

השר ח.מ. שפירא:

רה"ט ל. אשכול:

אני סוכן על משהו לוותר. בהם אני רוצים

אני מדבר על השטח הזה, מה שמדבר אותי זה כביש

תל-אביב - רמאללה - ירושלים. את כל הכבישים,

ואולי בלי להגיד כלל, הדרכים שקושרות את עבר-הירדן עם הרצועה הזאת

לבמל או לנמלים, זאת אני נותן לחוסיין, אם לחוסיין או למישהו אחר במקום

חוסיין. אבל בינתיים אומרים לו: 'הפסדת את ירושלים, היתת לחימה על

ירושלים, זהו זה.' וזהו זה גם לעולם וגם בשביל העם היהודי. לעומת

זאת אני נוטה לחלק הזה, שהוא תקוע באיזה מקום מאחורי הרי-חושך, ונותן

לו קשר לאיזה נמל, עם כל אותם הדברים שאנחנו יכולים לעזור גם בפיתוח.

המחשבה של השר אלון, שהיא בדרך-כלל יכולה לצאת

מאיזה בית-מדרש נאה וטוב, אינני טامין בה, שאנחנו בוכל על 120 אלף

דונם של אדמה מליחה - מה שהבחורים הצעירים שלנו מביה-הערכה עשו שם

אף-אחד לא יעשה, לא עשו שום חשבון באותם הימים, אפשר היה לעבוד בים-

המלח ולשמוך קרקעות מליחים של 300 דונם במשך כמה שנים. - ואנחנו אולי

נעשה זאת, אבל שאנחנו באמת נהיה הטבעיים של חכמית בזאת, זה לא מתקבל

על הדעת, לא אצל זרים וגם לא אצל חוסיין. חותכים פה דשם, ומשאירים

באמצע איזור רצועה. נדמה לי שהשר אלון מצרף את השאר לעבר-הירדן. מאוד.

השר מ. בגין:

רה"ט ל. אשכול:

רה"ט ל. אשכול:

(לשר י. סג"ר)

הוא הציע גם אלטרנטיבה, הוא סוכן גם לזה וגם לזה.

לחתוך את החלק הזה ולהגיד לחוסיין: 'קח לך את

הרצועה הזאת.', נדמה לי שזה לא מתקבל על דעת

שום בר-דעת. זו תהיה צרות-עין וצרות-לב כזאת, שאפילו מי שיידע ששם

קשה מאוד להתיישב על השטח הזה, גם אם אפשר ליישב, אני חושב שבחור השטח

הזה של שכם וסביבתה יש לו קצה פליטים. אז יכול להיות שהם יבואו ויגידו,

הנו לנו פה, ואולי פה ניישב. התקלחות יש לי דעה, ששם, השר נבחר.

נצטרך לו הנוחה העובדים.

רה"ט ל. אשכול:

רה"ט ל. אשכול:

מה שאני מציע, ישנם אנשים שיש להם דרכון

טשום-כך אני משלים עם זה ואומר: הירדן הוא

הגבול הבטחוני, ואנחנו בוחרים לעצמנו את המקומות בהם אנו רוצים

להבטיח את הבטחון, ואנשים אלה הם אזרחי מדינה עבר-הירדן או איך

שתיקרא.

אני רוצה להזכיר, זה רק היום עלה על דעתי,

כאשר ישבנו עם האריטון ועם קומר, ודובר על סתן טנקים לירדן, תחילה

קצת חששנו והיססנו - וקצת גם רימנו אותנו - אמרנו: בתנאי שטנקים

אלה לא עוברים את הירדן.

אחרי מתכוון שהחלק הזה של ירדן יהיה

השר ס. קול:

'דמיליטרייזד?' מין דבר כזה?

כן. אני אומר: הגבול הבטחוני הוא הירדן.

רה"ט ל. אשכול:

יש להם פה משטרה וכל מה שנחוץ להם, יש להם

חינוך וחורבנות וכל הצרכים שלהם. אני יודע שאם זה יימשך הרבה שנים,

בינתיים נשקיע הרבה כסף - גם על זה יש ויכוחים רבים - משנה

לשנה זה יהיה יומר, כי נכון שרמט-החיים שלהם העלה. אני ביקשתי מבקר

לא לבוא לירושלים לארגן את העובדים במלונות, כי שם בינתיים, במלונות

סדרגה ראשונה, המחזים הם 3 דולר, אם יתחילו לארגן אותם, יהיה רע מאוד.

השר י. ספיר

אם חושב שיקרה ההיפך, שרמט-החיים פה חרד.

השר פ. ספיר:

האם אתה חושב שערביי שכם, על-ידי עצם קיומם

רה"ט ל. אשכול:
(לשר י. ספיר)

על-ידנו, יגרמו להורדת רמט-החיים ולהורדת השכר

שלנו, או להיפך? (השר י. ספיר: להיפך.) - כך אני הבינתי, ובצדק.

כל זה חלוי בחופש הנועה העובדים. אם אני

השר י. ספיר:

מוציא את זה מהכלל, כל העניין אינו קיים.

זו למעשה הפרדה. בענייני החקלאות יש לי דעה, אשתדל עם השר נבתי, העיקר זו הנועה העובדים.

אשתדל

30.7.67 - שכ"ז

טודי ביוחר

87.

30.7.57 - שכ"ז

טודי ביוחר

88.

רה"ט ל. אשכול:

רה"ט ל. אשכול:

מה שאני מציע, ישנם אנשים שיש להם דרכון

עבר-יירוני, אז הוא שיין לעבר-הירדן. אם

תרצה - תחן לו לעבוד בישראל; לא תרצה - לא תחן לו. בדיוק

כמו שעבר-הירדן לא תחן ליהודים לעבוד שם, אז לא תחן. אנחנו

נוחמים להם קשר ומוצא לחוץ-לארץ דרך בטל. ליד שני צדי השולחן, מה תאמר?

הרבה לחדש אין צא פה, אינני רוצה להתווכח

על הצעות אחרות. בישיבה הבוקר טענתי לשם ששון שצריך לדעת מה

מציעים. אפשר להגיד שעוד לא צריך להציע שום דבר, נשכח ונחכה, זה

נראה לי אחד הדברים הכי-אומללים בשביל הממשלה. מאוד לא הייתי

רוצה שידובר על זה עם מישהו, מבלי שהדבר יבורר פה, מבלי שנדע מה, לא

מי ואיך. השאלה אם כולנו נישבע שלא נאמר ולא נדבר. אני מסלים עם

זה שכל-אחד בעהוננו יאמר את הדברים על אחריותו, אבל כאשר צריכים

לענות לשאלות ואנשים רוצים לדעת, אני מתאר לעצמי שכאשר שר-החוץ

מזדמן לאנגליה, ושם שואלים אותו, הוא צריך לענות...

השר א. אבן:

הזדמנתי לאנגליה ובראון באמת שאל אותי,

רה"ט ל. אשכול:

ואני אמרתי לו שאין לי מה להגיד לו.

השר ח.מ. שפירא:

למה עשיתם לבלות, ומה זה יתפרט בעהונות?

רה"ט ל. אשכול:

אז לא יכולת להגיד שום דבר, כי אטרנו שלא

להגיד.

השר ח.מ. שפירא:

והוא לא נבהל מזה.

השר א. אבן:

אני אמרתי לו: הביא את חוסיין לאיזה חדר, אז

נדבר.

השר ח.מ. שפירא:

זה חשבה מכרעת.

רה"ט ל. אשכול:

אבל בינתיים נקבעות עובדות, אינני מאמין בזה.

אם מישהו יישב לא עם בראון, אלא עם וילסון,

וכבר אינני מדבר על ג'ונסון, - נדמה לי שיש רמז שמוטב עכשיו לא

1. ח.מ.ז

טב/שב"ז - 30.7.67

טודי ביוחד

89.

רה"ט ל. אשכול:

רה"ט ל. אשכול:

הציבור כבר מתווכח בלעדיך, וגם בעתונות

להיפגש עם ג'ובסון - הוא עלול לשאלות שאלות קשות... עוזקים

השר.ט. בנטוב: אתה אמרת באיזה מקום, שאינך רוצה לגלות את

הקלפים, זו פורמולה די נכונה.

רה"ט ל. אשכול: אבל נניח שמחר נשב ליד שני צדי השולחן, מה תאמר?

לעתונאי יכולתי להגיד: אינני רוצה לשחק שחמט או

קלפים עם עצמי, כאשר נשב - נדון. אבל יש עוד אנשים מחוץ לעתונאים, והם

בכל האדיבות יכולים להגיד: "אנחנו בכל-זאת רוצים לדעת, אנחנו רוצים

במשהו לעזור. רוצים טאחנו זה וזה, חוסיין רוצה את זה, למה אתם הולכים

ואיך אתם הולכים?". לתאר לעצמנו את העניין כל-כך פשוט וקל - זה לא

ניחן.

השר.ח.מ.ט. שפירא:

אתה חושב שבעוד חודש ירצו לשבת אתנו?

רה"ט ל. אשכול:

אני בטוח שנשב עם הערבים בעניין זה. אינני אומר

שזה חוסיין דווקא, חוסיין הוא בידי אלהים.

השר.ח.מ.ט. שפירא:

אז נשב ונחליט מה שיש לנו לומר.

רה"ט ל. אשכול:

מה אנחנו רוצים לומר?

השר.ח.מ.ט. שפירא:

למה עכשיו לגלות, וטחור זה יתפרסם בעתונות?

רה"ט ל. אשכול:

זו חכמה עילאית, אבל זו היתה חכמה עילאית לפני

חודש או חודשיים, כי אז היינו במצב קשה, לא

ידענו איך נצא מעניין זה. מסתפקני אם החכמה הזאת אינה יורדת והולכת

על-ידי זה שלא מסכמים איזה דבר.

השר.ח.מ.ט. שפירא:

האם אתה לא חושב שאם תחליט איזה דבר, אתה

מכניס בעניין זה את הציבור בישראל לוויכוח?

זה מה שדרוש לנו עכשיו?

רה"מ ל. אשכול:

הציבור כבר מתווכח בלעדיך, וגם בעהונים
מתווכחים ושואלים שאלות, וכל הזמן עוסקים
בשאלה: על מה היתה מלחמה ואיך היתה המלחמה? ויש עהונות עולמית
בעלת-משקל, ובטח הם יתחילו לשאול: ומה הלאה?

השר מ. דיין:

אני מציע להפסיק בדיון הזה, כי לא נסיים
אותו היום.

רה"מ ל. אשכול:

יכול להיות שבשבוע הבא נמשיך בדיון בעוד
ישיבה אחת, ואולי גם אז נסכם שלא מסכמים.
אני מקווה שמסכימים לזה.

השר מ. בגין:

אני בהחלט בעד רחייח הדיון.

701. המטבע בשטחים המוחזקים בידי צה"ל

השר מ. ספיר:

העניין הזה הוא דחוף, כי לדיון בענייני המטבע
בגדה יש השלכות בעניינים אחרים, שקשורים גם
בעניינים פוליטיים, ולא ראיתי שלחברי הוועדה יש סמכות להחליט על
דברים אלה על-דעת הממשלה, כי מחר עלולה לקום צעקה על-כך בגדה. לכן
אני חושב שהכרחי לדון על זה בממשלה. כמה חברי הוועדה, וביניהם השר
ששון, חשבו שזה עניין פוליטי, ויש לדון על-כך עם שר-החוץ. שנית, יש
לעניין הכנסת המטבע הישראלי לגדה אימפליקציות, וזה קשור עם מה שמציעים
הפרופסורים, שלא נחקבל על-דעת כל חברי הוועדה.

והאם אפשר יהיה להחליט על זה בלתי-נמשי, אבל אנחנו מכירים
עם הצדדים האחרים בבעיה, שם חת"כ חזני הוא יו"ר הוועדה והוא פוסק אחר-
כך כמה סובסידיות צריך לתת.

השר פ. ספיר:

אנחנו נחונים בינתיים בכמה טכנים גם בענייני רצועה-עזה וגם בענייני הגדה. הוחלט מה שהוחלט על סידורים בעניינים בטחוניים לגבי עזה ולגבי הגדה, אבל יש בעיית המטבע, והשאלה היא אם המטבע שם צריכה להיות הלירה-הישראלית, הדינר, או שצריך לקבוע לירה-כיבוש מיוחדת. כולנו השתעשענו בתקווה שאולי נסתדר בעניין זה עם ירדן, אבל הסתבר גם לדידי האופטימיסטים ולא רק הפסימיסטים, שלעניין זה אין תקווה וזה ירד מהפרק. חשבנו שהעניין יסתדר באמצעות ה"אינטרנשיונל סוניטארי פאנד". הכוונה הייתה שאנחנו נקבל דינרים ויהיה הסדר שהם יחליפו לנו את הדינרים ללירות-שטרלינג, כי הייתה בעיית של החלפה, אבל דבר זה ירד מהפרק. מסייל לא יוכלו להחזיק ישיבה בעיית שלישית, ואני רוצה לומר זאת באוזני חברי-הממשלה, שש לנו בארץ 2 מיליון ו-300 אלף יהודים אשר מקיימים רמת-חיים ורמת-מחירים מסוימת. יש חלק בוועדה, שמחוך הכרה מלאה מציע לעשות משק אחד ומסחר אחד עם השטחים המוחזקים על-ידי צה"ל. שלושה פרופסורים הכינו איזה נייר, והם אומרים: נותנים כל-כך הרבה סובסידיות לחקלאות, תומכים עוד 40-50 מיליון לירות. (ד"ר י. ארנון: 20-30 מיליון לירות.) - הם הציעו להוסיף 20-30 מיליון ל"ל לסובסידיות, כי מחירי הירקות והפירות שם השפיעו מיד על הורדת מחירים. אני יודע שאלה שהכינו את הנייר הזה מתייחסים באהדה לעניין הסובסידיות. יחזיקו בעמית כעידה אלו, אני סביח, אם מותר לי להגיד זאת, מחוך נסיוני של משא-ומתן עם החקלאים במשך שנים-עשרה שנה, שאם הפרופסורים אומרים 20-30 מיליון ל"ל, אצל אלה שמייצגים את החקלאות זה ייגמר במכום יותר גבוה. אינני אומר זאת כדי להצדיק אותם בחביעתם. אני מכיר את העניין ואח המציאות הישראלית. אינני משתמש בזה כמלח-גנאי, אבל אנחנו מכירים את ה"לובי" החקלאי בכנסת, שם חה"כ חזני הוא יו"ר הוועדה והוא פוסק אחר-כך כמה סובסידיות צריך לתת.

מס' 30/7
מס' 30/7

מב/שכ"ז - 30.7.67

סודי ביותר

91.

השר פ. ספיר;

מה המלצות של הוועדה

השר פ. בנטוב

אבל אני חייב להגיד שזה לא ייבטל בחקלאות.
החיים יותר חזקים מאתנו, זה ישפיע מיד גם על החיירות, כי הם ידרשו
מחירים יותר גבוהים ולא יעמדו בזה. וזה יגיע מיד גם למלאכה וגם
למעשייה.

רשות-התכנון הכינה ספר על תכנון בגדה, הלוואי
והיו מכינים ספר כזה על ישראל. אני יודע שכמעט ואין מעשייה אחרת
בגדה, אבל בשביל לסבך אותנו, רוצים שתהיה שם גם מעשייה וגם מלאכה,
וזה מטפיק.

אחר-כך יש עוד דבר, וזה הכי חשוב, וזה אחד
הנימוקים של אלה שהם בעד מסחר חופשי, כי ממילא לא יוכלו להחזיק
מעמד, ואז עלולה להיות הברחה אחרת. צריך להיאבק נגד הברחה בגבול
שהיה עם הגדה. וצורך ראש-הממשלה, לא רק זה החלק של הגדה-המערבית,
גם אנחנו בחלק של הגדה-המערבית, אבל בחלק הזה הרבה יותר קל להיאבק
בהברחה מאשר על הגבולות הירדניים, ושם אנחנו עלולים להסתכן לא-פעם
ביריות. שם יש לזה אופי מובהק של פגיעה בהפסקת-האש.

אשר למטבע - החבר שכל אלה שמציעים סחר
חופשי מציעים להכניס לשם את הלירה-הישראלית. יכול להיות שליד
שולחן זה יש חברים שלדעתם הכנסת הלירה-הישראלית שם, זה דומה לקבלת
החוקים על איחוד ירושלים. אולי יתר חברי הוועדה חשבו שהם יכולים
להחליט בשתי בעיות אלו, אני אגבש-כחבר-הוועדה חשבתי שלעניין הלירה-
הישראלית בגדה והסחר החופשי יש השלכות פוליטיות וכלכליות מרחיקות-
לכת, וצריך להביא זאת לממשלה. במסגרת הוועדה, שם יושבים גם פרופסורים,
סיפל מר הורוביץ בענייני המטבע, וד"ר ארנון מטעם המנכ"לים, ואני חשבתי
שההכרעה בשתי שאלות אלו צריכה ליפול פה.

לגבי המטבע עלינו להחליט. אני חושב שצריך בירור קודם-כל לגבי החקלאות,
כי זה עניין הסוס. יש להם חקלאות בהיקף כבר לגבי ישראל, אחר-כך יש גם

השר מ. בנטוב:

מה ההמלצות של הוועדה?

השר פ. ספיר:

חלק מציע את הלירה-הישראלית, וחלק מציע כדי להפחית את הלחץ של הסחר החופשי, שהיה גם

לירה-ישראלית וגם הדינר, זאת מציע מר דוד הורוביץ.

רה"מ ל. אשכול:

אינני מבין, מה אתם מביאים לנו להחלטה?

השר פ. ספיר:

האם מכניסים לשם את הלירה-הישראלית?

רה"מ ל. אשכול:

אין זה מתקשר עם הסחר החופשי?

השר פ. ספיר:

אם יהיה סחר חופשי בין ירון ובין הגדה-המערבית, ימכרו פה אבטיחים או ענבים, במחיר נמוך פי

ארבעה או חמישה.

רה"מ ל. אשכול:

אז נעשה פה כמו שעושים בשוק-המסותף, אם יש מצב כזה, מטילים על מישהו שימכור משהו בזול ומשווים

ביניהם. אבל זה לא קשור למטבע.

השר פ. ספיר:

אלה שני דברים, העניין השני מבחינה כלכלית הוא יותר חמור. את העניין הראשון צריך לשקול מבחינה

פוליטית. בשוק-המסותף מחיר הרפרנס זה עניין של גבולות של מדינות. פה אומרים שאי-אפשר להחזיק גבולות.

השר ז. שרף:

אני חושב שאנחנו צריכים להבדיל בין המטבע ובין הסחר החופשי, וצריך לדון על זה לחוד ועל זה

לחוד, אם כי יש השפעה הדדית. בסחר החופשי או לא-חופשי יש משמעות לגבי המטבע ולהיפך. עניין הסחר החופשי טעון בירור קודם-כל לגבי החקלאות,

כי זה עניין חסום. יש להם חקלאות בהיקף כבד לגבי ישראל, אחר-כך יש גם

השר ז. שרף:

עניין התעשייה והמלאכה, אם כי זה לא מגיע לעשירות הכבוד של בעיית החקלאות. הנהלת המס. ולסמור על הגדה סמרי הברכות, זה היה קשה
 אנילי בקרית חתין סמרי המטבע, המצב היום הוא כזה: היהודים באים לגדה, הם יוצאים עכשיו פחות לחוץ-לארץ, לא נוסעים לקפריסין ונוסעים לגדה. יש עכשיו חופש, יושבים בבית ומבלים בטיוולים, אומרים שבבאניאס היו בשבת 50 אלף איש. היהודים נוסעים ומוציאים לירות. כיום, מי שקונה בגדה בלירה-ישראלית והערבי שמקבל את הלירה-הישראלית עוברים עבירה. יוצא שהמדינה-כולה עוברת עבירה ופועלת נגד החוק. מבחינת מוסרית יש לזה משמעות. איבדו יכולים לעמוד בזה לאורך-ימים. זהו המציאות שנוצרה, הערבים מקבלים לירות. הערבי בגדה, כי עשרה אלפי אנשים באים לשם יום-אחד עכשיו הקיטונו צינור לשיווק שבו משתתפים כל הסטורים, והצינור הזה יושב לו בשקט, כי הואיל והוא הוקם בחסות הממשלה, אינו רשאי לספק סחורות בלירות, אלא חייב לקבל חסות הסחורות דינרים. מה עושים הערבים? - הם מוצאים דרכים אחרות. נוסעים לנתניה, לרמת-גן או לתל-אביב וקונים בלירות, ופה הסוחר אינו חייב לבדוק ולשאול למה הוא קונה לחם או קמח או סוכר, והוא משלם בלירות. בינתיים נוצר שם שער בלתי-ריאלי של בערך 3,9 ל"י הדולר, או 11 ל"י הדינר, והם מחשבים לפי השער הזה את המחירים. יש שם שני מיני מחירים ויש סחר בדולרים. מקבלים לירות, קונים דולרים, באים עם הדולרים לבנקים שנפתחו ומבקשים דינרים, והדינרים שהיו להורוביץ בבנק-ישראל בגמרו. בעוד שלושה ימים יצטרך בנק-ישראל להודות שאינם יכול להחליף דולרים בדינרים, כי אין לו דינרים. הוא יצטרך לקנות בשוק-שחור ולשלם 11 ל"י בעד דינר. במצב זה אי-אפשר להמשיך. לדעתי אין ברירה, אלא לקבוע שם את שני המטבעות, ואז צריך להפיר את האיסור שיש עכשיו על שימוש בלירה-הישראלית בגדה. זאת הנביא סר ז. שרף על הנהלת המס. הנהלת המס. ולסמור על הגדה סמרי הברכות, זה היה קשה אומרת שצריך להחיר את השימוש בלירה-הישראלית.

30/7

30.7.67 - ט"ז שב"ז

סודי ביותר

94.

השר ז. שרף:

הוא קונה לא רק להם, הוא קונה עוד חברים שהוא

השר ז. שרף:

לעניין זה יש משמעות לגבי הסחר החופשי, זהו

קושר את שני חלקי המשק, ולשמור על הגדה מפני הברחות, זה היה קשה
אפילו בשנים שבהן חצי הייתי ממונה על הכנסות המדינה.

לרוב המדינות ודברים נדירים לית עליהם כאן

רמ"מ ל. אשכול:

נביח שאני ערבי ויש לי דינרים ואני צריך

סחורה, על-פי מה נתן לי לירות?

אנשים טעלים בזה עכשיו, הוא לא קונה פה לא

השר ז. שרף:

הוא לא נוסע עם דינרים, יש לו סחורה בחנות,

השר ז. שרף:

הישראלים באים אליו וקונים אצלו בלירות-

ישראליות. היהודי הוא קונה יותר גדול מהערבי בגדה, כי עשרה אלפי
אנשים באים לשם יום-יום מהצפון. הוא עושה לו חשבון, וסחורה שהיתה
צריכה לעלות דינר אחד, הוא מבקש המורה 11 או 12 לירות, ואחר-כך
הוא בעצמו הולך וקונה בלירות האלו.

הוא לא נוסע עם דינרים, יש לו סחורה בחנות,

השר ז. שרף:

רמ"מ ל. אשכול:

השר ז. שרף:

היהודי מוכן לשלם כפליים, אם הוא חושב שזו

מציאה. שם המכס היה נמוך, שם אין מס-קנייה

ושם כמעט ואין מס-הכנסה. מס-הרכוש הוא נמוך מאוד, שכר-העבודה נמוך,

השירותים זולים והכל יותר זול.

השר ז. שרף:

רמ"מ ל. אשכול:

רמ"מ ל. אשכול:

למי זה איכפת? היהודי שילם שם לפי 11 ל"ה הכנסות

הדינר, לא ייתכן שהוא יבוא הנה ולא יוכל לקבלה,

סחורה בעד אותן הלירות.

השר ז. שרף:

הנביד מר ד. הורוביץ: אבל הלחם פה יותר זול מאשר שם, כי יש סובסידיה.

הוא קונה לא רק לחם, הוא קונה עוד דברים שהוא

השר ז. שרף:

יכול להרוויח עליהם. הוא לא יקנה בעליים או

בגדים, או דברים יקרים אחרים, אלא דברים שהוא יכול לקנות כאן יותר

בזול ולמכור שם בריווח.

הוא מסדיר ודברים דומים שיש עליהם כאן מכס

השר ז. שרף:

יש רשימה של המיצרכים האלה?

רה"ט ל. אשכול:

אנשים מספלים בזה עכשיו, הוא לא קונה פה לא

השר ז. שרף:

שמן ולא סבון, דברים ששם הם יותר זול. הוא

קונה פה דברים שהוא יכול למכור שם.

מכל-מקום, עובדה היא שיש מי שאומר שיש בגדה

25 מיליון לירות, ויש מי שאומר שזה 40 מיליון לירות, איש לא יכול

להעריך את זה. הלירה שם היא ^{אדע} עובדה ~~מחזקת~~ לסוחר, זה המצב, והוא

בלתי-חוקי ואין להמשיך בו. ~~המסחר עם שר-המטבח-הממשלית, סעיף 11 המסב.~~

כמו-כן הכרחי לארגן יותר טוב את מסחר המכס,

להבדיל ממסחרות הצבא, ליד הירדן, כי המכנה למשק שלנו היא בשטח

התעשייה ולא החקלאות. דווקא בשטח התעשייה יש הברחה מהירדן לגדה,

ומהגדה זה יימכר פה, וזו טכנה רצינית. (השר פ. ספיר: מפני זה יש

לסגור פה ולא שם.) - אולי צריך לסגור בשני המקומות. אני לא מציע

לפתוח פה, אני מציע לסגור בשני המקומות ולכנס מאוחר יותר.

מה היה עד עכשיו, הצבא הירדני לא נתן לעבור?

רה"ט ל. אשכול:

לא היה קשר. אפילו כאשר הייתי המטונה על הכנסות

השר ז. שרף:

המדינה, כאשר הייתה של רגיעה הייתה בעייה של הברחה,

לא רק בנגב אלא גם במשולש.

אולי שחוק מנגנון חוק, וזה דבר שלא צריך לעשות.

השר מ. בגין:

מהצד הזה של ארץ-ישראל לעבר-הירדן המזרחית

נוסעות מכוניות מלאות לשם. מה הם מביאים

מהצד השני?

השר ז. שרף:

טרנזיסטורים ודברים דומים שיש עליהם מכס

השר מ. בגין:

אתה חושב שאפשר להשאיר העברת סחורות לשם בלי

להרשות להביא הנה?

השר ז. שרף:

האנשים שעומקים בזה אוטרים שאפשר.

הנביד מר ד. הורוביץ:

אנחנו מוכרחים להפריד את עניין המסחר, בזה

אני מסכים עם שר-המסחר-וההעשייה, מעניין המטבע.

המסחר זה עניין מורכב. אין אני חושב שמסחר חופשי או לא-חופשי הוא

פונקציה של המטבע. מצד שני, שאלת-המטבע מחייבת פתרון מיידי, וזה

מסיבה פשוטה מאוד. המטבע החקוקי בגדה הוא הדינר, וברצועה - הלירה-

המצרית. בעוד שני ימים לא יהיו לנו דינרים. הם לא החליפו דינרים

בלירות. כאשר הודענו על ההחלפה, היו 900 אלף ל"י, אנשים פרטיים

החליפו בסך-הכל 250 אלף ל"י. הדינרים הולכים ואוזלים, ואותו הדבר

לגבי הרצועה, שם זה יהיה בעוד שבוע.

מסיבה השנייה, אותה הזכיר שר-המסחר-וההעשייה,

אנחנו מרגילים גם את האנשים שלנו וגם את הערבים שהחוק איננו חוק.

ראיתי שם קציני-משטרה שקונים בלירות-ישראליות, ואנחנו מרגילים את

הערבים שהחוק איננו חוק, וזה דבר שלא צריך לעשות.

רא"ם ל. אשכול:

אז באיזה כסף יקנה הסוחר הערבי?

הנגיד מר ד. הורוביץ: גם בלירה-הישראלית וגם בדינר.

רה"מ ל. אשכול: אני הבינתי שעל-ידי-כך שהיהודים הורידו לירות-ישראליות לשם, הערבים קונים בלירות האלו והם מרוששים אותנו. (הנגיד מר ד. הורוביץ: לא) - אז מה איכפת לך?

הנגיד מר ד. הורוביץ: העובדה שהלירות בידיהם, זה דבר בלתי-חוקי,

כי הלירה-הישראלית לא הייתה שם הליך חוקי, ואנחנו צריכים לעשות עכשיו ליגליזציה של המצב הקיים. הלירות אצלם. אנחנו משלמים משכורות, אבל אין לנו דינרים בטביל לשם. השאלה היא שאין די אמצעי-השלום, ולכן הדבר היחיד האפשרי, שיהיו שני המטבעות שיוכלו להשתמש בזה כמטבע-עובר-לסוחר. אפשר להכניס לשם דינר של הכיבוש, או של הממשל הצבאי, אבל יש לזה כמה חסרונות.

רה"מ ל. אשכול: אני התרשמתי שהם מרוששים אותנו על-ידי-כך

שהערבי קונה כאן בלירות מה שפה יותר זול.

הנגיד מר ד. הורוביץ: לא רק זה, יש דברים שמוכרחים לקנות.

רה"מ ל. אשכול: אז אין חשש.

השר פ. ספיר: החשש הוא בכמה שטחים. יש דברים שפה הם יותר

זולים, כמו לחם למשל, כי אנחנו נותנים סוב-

סידיות. ביוני כבר הלך הרבה יותר לחם מאשר קודם, ויהיו בוודאי עוד

דברים כאלה, ואם אנחנו מאפשרים זאת, זה בחלקו בוודאי ישמש לקנוניות

בינם לבין הסוחרים היהודיים כאן. עד עכשיו היה מינימום שהיה מתעלם

ממס-קנייה. חלק יקנו בלי מס-קנייה, או שיבואו עם חוצרת חקלאית שימכרו

24/50

30.7.67 - ש"ז

סודי ביותר

99.

השר פ. ספיר:

אחת יותר בזול, לעומת החקלאי שהשר גבתי מייצג אותו, והוא יקנה פה דברים, וימכור שם יותר ביוקר ממה שהוא קיבל בעד החוצרת שלו. כדאי לו לקנות פה עוד דברים, ואפילו להפסיד עליהם, ולמכור את זה בחזרה שם ליהודים.

הנציג מר ד. הורוביץ: אני אומר שזה לא קטור, אותן המכנות יכולות להיות שם, גם אם יהיה דינר, אם נפתח את זה בעייה אחרת, זו בעייה מסחרית, אנחנו מדברים פה על המטבע.

השר פ. ספיר:

אני מבטיח לך שחוך חודש העלה גם בעייה זו, ובמידה שיהיו סיבוקים בעניין זה, אני אגיד

שזה במסכות שר-המסחר-והתעשייה. אני מזהיר ואומר ששני הדברים קשורים, ולכן לדעתי שר-המסחר-והתעשייה צריך היה להיות יותר רגיש לעניין זה. אנחנו השתעשענו בתקוות.

אני אומר שהפחרון הזה של הלירה-הישראלית יחד עם הדינר הוא הרע-בסיעוטו, אבל אנחנו צריכים לראות את ההשלכות שעלולות לנבוע מזה סחר. בשטח החוצרת החקלאית, בפירות ובירקות, זה הרס של החקלאות ודמורלי-זציה. היום קיבלתי תיקון שלישי לתקציב של הגדה יחד עם רצונות-עזה, ואם אנחנו משאירים זאת, צריך מיד להוסיף לזה גם את עניין החקלאות, וזה כמה עשרות מיליוני לירות. בהמשך לזה יבוא נישול של מאות אלפים, ואולי רבבות, מהמסחר. כאן יהיו כל-מיני קומבינציות ויעלו בתוכנים חדשים, אם אנחנו מותחים את הגדה ואומרים שזו יחידה מסחרית אחת.

על זה, כי על-די-כך במקום לתת סובסידיה, שנולדו את בור-הקנייה שלהם. זה פתרון ללירות שם, אבל מה יש אפשרות של הגדה לירות-מבדיות בגלל הסדר המבוא. הלירה-המסחרית נוסדה על אלא 3,6 לירות ישראליות ועל 1.20 דולר בג'נבה, המרגיפראז' הוא די גבוה. אנחנו עלולים לעמוד בטבע המסחרים ישדרו אותנו בצורה זו.

הנצי"ד מר ד. הורוביץ

השר ז. שרף:

השר פ. ספיר:

מי מציע לפתוח את הגדה?

אתה אמרת שיש שתי בעיות בפרדות, אני חייב

לראות את שתי הבעיות יחד באופן שווה.

הנצי"ד מר ד. הורוביץ: אני אומר שזה לא קשור, אותן הסכנות יכולות להיות שם, גם אם יהיה דינר, אם נפתח את

הגבולות, וגם עם לירה-כיסוס. ואפשר אולי גם-כן לסבוע אותם בללושה המקרים, אבל אני אומר שהסכנות הללו לא קשורות במטבע. ^{אשר כאן להכנס} ~~אני שואל עכשיו~~

דינר צבאי.

רה"ט ל. אשכול:

הנצי"ד מר ד. הורוביץ:

מה זה משנה? זה משנה בזה שזו לא התחייבות של ישראל, ואם

אחר-כך במקרה באה איזו התחשבות עם הירדנים,

נוכל לומר שאנחנו לא אחראים בעד זה. בעד הלירה שלנו אנחנו אחראים.

אבל זה כל-כך רחוק ולא-אקטואלי, אני חושש שתהיינה בעיות יותר חסרות.

לאפשרות הראשונה כולנו מסכימים, רק עם הדינר אי-אפשר להישאר שם. אני

אומר שקביעת דינר צבאי לא משנה. אבל לא הייתי מיעץ לעשות רק לירה

צבאית. במובן פוליטי זה הרבה יותר נוח שנחלים זאת כאמצעי-תשלום,

כי אין כסף. לדעתי צריך לקבוע שהלירה והדינר הולכים באופן מקביל,

אחרת לא יהיו דינרים.

ברצועה-עזה יש עוד סיבה ^{אחרת} ~~מקדמת~~ למחסור בלירה-

המצרית. היות וקבענו שם שער גבוה של 6 ל"י ללירה-מצרית, ואינני מצטער

על זה, כי על-ידי-כך במקום לתת סובסידיה, הגדלנו את כוח-הקנייה שלהם.

זה מתייחס ללירות שיש שם, אבל פה יש אפשרות של הברחת לירות-מצריות בגלל

השער הגבוה. הלירה-המצרית עומדת על אלא 3,6 לירות ישראליות ועל 1.20

דולר בג'נבה, הארביטראז' הוא די גבוה. אנחנו עלולים לעמוד בסכב שהמצרים ישדו אותנו בצורה זו.

הנגיד טר ד. הורוביץ:

שם אנחנו מציעים מהלך אחר, ואנחנו אוטרים
שהמטבע החוקי היחיד הוא הלירה-הישראלית, ובמשך שבועיים צריך להחליף
את הכסף, כי שלא יחליף את הלירה-המצרית הון השבועיים, לא יוכל
להחליף יותר. אחרת אנחנו עומדים בפני טכנה שיהיה גיצול של ישראל
על-ידי מצרים. אנחנו לא יכולים באופן חסידי לתת להם להחליף.

השר מ. בגין:

בדרום אתה מציע לירה-ישראלית בלבד, האם לא
מתעוררות כאן שום בעיות פוליטיות?

הנגיד טר ד. הורוביץ:

אפשר להסביר שקבענו שער שהוא לא-ריאלי, ואנו
מוכנים לתת לחושבים אפשרות פעם אחת במשך

שבועיים להחליף את הכסף.

השר מ. קול:

מה יהיה ברטה-הסורית?

הנגיד טר ד. הורוביץ:

ברטה-הסורית יהיה כמו בגדה.

אני מציע שבגיד, שלגדה יהיו שני מטבעות בחור
מטבע-עובר-לסוחר, גם דינר וגם לירה-ישראלית, כשהשער הוא 8.40 ל"י,
מתוך הכרה ברורה שבעצם זה יהיה רק לירה-ישראלית. כאן מתוך ניסיונים
פוליטיים, אנחנו משאירים גם את הלירה וגם את הדינר. ברצועה-עזה אנו
אומרים שתוך שבועיים צריכים להחליף, ורק הלירה-הישראלית תהיה מטבע-
עובר-לסוחר.

אני אינני מציע סחר חופשי, אני רק מציע הסדר
המטבע, כי צריך למצוא הסדר. סחר חופשי, זו שאלה אחרת, וצריך לדון

בה באופן רחב.

השר מ. קול: ברטה-הסורית כ-1.20 דינר במשך שבועיים
זה 2 דינר. ברטה-הסורית/לדינר, כי יש שם מחסור. כל זמן שהמטבע
היריבית לא עושה מקולה זרועיה נגד הדינר שלהם, צריך להגיד שהדינר הוא

30.7.67 - ש"ס

המנכ"ל ד"ר י. ארנון

ר"מ ל. אשכול: אינני חושב שאנחנו פה הערב נוכל להחליט. אם

נרין להגיד עליהם-הייתה הועה היא שבגדה תהיה גם הלירה וגם הדינר,

הערבי יקנה מה שכדאי לו לקנות. כל לירה, אם אינו יכול לקנות בה

הם רואים בלירה-הישראלית הילך חוקי כי זה סחר חופשי, ושלך נסחר

הנביד מר ד. הורוביץ: גם כעת הוא עושה זאת.

השר פ. ספיר: אני מציע שהגדה תהיה סגורה בפני המסחר הישראלי,

חוץ מצרות אחרות שיכולות לבוא מענין המטבע,

זה סחר חופשי דה-פקטו, אבל לא ליבאלי.

ושאלתו של ראש-הממשלה פוגעת בנקודה הנכונה.

המנכ"ל ד"ר י. ארנון: הפרופטורים שהם חברי-הוועדה הציעו כנראה את

הכנסת הלירה-הישראלית כתוצאה מהמסקנה שהם מציעים,

שהיה סחר חופשי, והם אמרו זאת באופן ברור. הם אמרו שלא היו מטליצים

להכניס את הלירה-הישראלית לגדה, לולא הם היו בעד סחר חופשי. היה לנו

הבוקר ויכוח של שלוש שעות בעניין זה. לגביהם הדבר הגיוני, הם רואים

את המסק של הגדה ושל מדינת-ישראל בגבולות הקודמים כמסק אחד, והם אומרים:

זה טוב מאוד שנתרגל לכך במהירות מכסימלית, כי יש יתרונות לסחר חופשי

בשני השטחים. כתוצאה מזה הם מציעים את הלירה-הישראלית. אבל אם לא

רוצים סחר חופשי - ואני חושב שעל זה הממשלה עוד לא החליטה - לדעת

זו טעות להכניס את הלירה-הישראלית כהלך חוקי לגדה ולרצועת-עזה. צריך

להכניס בעזה מטבע חדש, אין ברירה, ולקבוע מה שאנחנו קוראים הלירה-

המצרית-העבאית, והא צריכה להחליף את הלירה-המצרית, ~~לירה-המצרית~~

המצרית-העבאית, והא אפשר שהם יחליטו את הלירה-המצרית ב-1.20 הדולר כאשר אצלנו

זה 2 דולר. בגדה צריך להוסיף/לדינר, כי יש שם מחסור. כל זמן שהממשלה

הירדנית לא עושה פעולה זדננית נגד הדינר שלהם, צריך להגיד שהדינר הוא

מס' 103

ב/שכ"ז - 30.7.67

טורי ביוחד

103.

המכ"ל ד"ר י. ארנון:

הילך חוקי, יחד עם הדינר הצבאי שנוצא, וכך צריך לעשות גם ברמה צריך להגיד שהלירה-הישראלית שם היא לא הילך חוקי, כי אם זה הילך חוקי, מה אנחנו אוטרים לאדם שקיבל לירה, אם אינו יכול לקנות בה? הם רואים בלירה-הישראלית הילך חוקי כי זה סחר חופשי, וטלק בסחר לזה באופן אוטומטי.

השר א. אבן:

האם היום זה סחר חופשי או לא?

השר ט. קול:

זה סחר חופשי דה-פקטו, אבל לא ליגאלי.

השר פ. ספיר:

אם הצבא והמשטרה לא יאצו לשמור, אז בוודאי שזה יהיה.

המכ"ל ד"ר י. ארנון:

אני מסכים עם אלה שאומרים שהמצב היום אינו רצוי, השאלה אם אנחנו רוצים לחקן את המצב הקיים.

האם על-ידי זה שנגיד שקנייה בלירה ישראלית היא לא עבירה, אנחנו מחקנים? (השר ז. שרף: אחת יכול לחקן?) אם הממשלה מחליטה שזה מה שהיא רוצה, אפשר לחקן.

רה"ט ל. אשכול:

השר פ. ספיר:

אבל מה שאחזק מציע לא נראה לי כתיקון.

נביח שהיינו עושים זאת לפני חודשיים, אבל אז

ישראל הייתה סגורה בפני סחר עם הגדה קודם-לכן.

הייתה עמדה שבאה לידי ביטוי בעתונות, שכאילו אמרה: מה שהם רוצים, אנחנו יודעים יותר טוב. אינני יודע איך זה יהיה בפועל, אם יהיה סחר חופשי

הצטרך הממשלה הון-חופפות כדי לעזור להם.

מבוגרה לדעתו של ד"ר ארנון.

השר מ. קול:

אני בכל-זאת מציע להסמין את ועדת-השרים לענייני כלכלה להחליט בעניין זה בשם הממשלה.

השר מ. ספיר:

זה עניין כה חשוב, שאני חושב שאריך לקיים בשביל זה ישיבה של הממשלה. מה שיחליטו אקבל, אני רק מבקש להחליט בעיניים פקוחות.

המנכ"ל ד"ר י. ארנון: הדבר היחידי בעניין הכנסתה של הלירה והמטבע המקומי - לא חשוב מה שאומרים המשפטנים, בעולם מקובל שאם רוצים להחזיק בשטח לנצח, אז מכניסים את כסף המדינה. זו הפעולה האחרונה שעושים במסגרת הסדר כזה. זה מקובל.

המנכ"ל ד"ר י. ארנון: הדבר היחידי בעניין הכנסתה של הלירה והמטבע המקומי - לא חשוב מה שאומרים המשפטנים, בעולם מקובל שאם רוצים להחזיק בשטח לנצח, אז מכניסים את כסף המדינה. זו הפעולה האחרונה שעושים במסגרת הסדר כזה. זה מקובל.

זו הפעם הראשונה שאנחנו שומעים על-כך. הייתה ועדה שדנה בזה, אי-אפשר כך, בצורה כזאת, להחליט.

רה"מ ל. אשכול:

זו הפעם הראשונה שאנחנו שומעים על-כך. הייתה ועדה שדנה בזה, אי-אפשר כך, בצורה כזאת, להחליט.

להחליט.

השר מ. ספיר:

אני מבקש מחר-בבוקר לקיים ישיבה-ממשלה לעניין זה. אי-אפשר להחליט על-כך בוועדה, אני מוכן שיזמינו לדיון בוועדה את מי שרוצים. לדעתי צריך להזמין את פרופ' פטינקין ואת לוייתן.

רה"מ ל. אשכול:השר מ. ספיר:

הם היו בדיון בוועדה. צריך להזמין אותם, כי יצא שרוב-הוועדה היה בדעה מנוגדת לדעתו של ד"ר ארנון.

רה"ט ל. אשכול:

אולי כדאי גם להזמין את פרופ' ברונר.
נמסור לו"ר ארנון להסתדר עם הפרופסורים.

השר פ. ספיר:

אני מבקש לדאוג שגם שר-הבטחון יהיה בישיבה.

המשך הדיון נדחה לישיבה נוספת, שהחקיים סחר בבוקר.

הישיבה נועלה בשעה 20.00